

Regeringens proposition till riksdagen om godkännande av avtalet om partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Irak, å andra sidan, och med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att riksdagen ska godkänna det i Bryssel i maj 2012 undertecknade avtalet om partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Irak, å andra sidan, samt lagen om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen.

Avtalet om partnerskap och samarbete är ett så kallat blandat avtal, där bestämmelserna dels hör till medlemsstaternas, dels till Europeiska unionens behörighet. Avtalet syftar till att utveckla samarbetet och den politiska dialogen mellan länderna samt att främja handel och investeringar. Området för samarbetet omfattar också frågor som rör migration, rättsliga frågor, massförstörelsevapen, terrorism och bekämpningen av internationell brottslighet samt samarbete bland annat inom vetenskap, teknologi, energi, miljö, naturresurser, utbildning och kultur. Det konstateras

i avtalet att en hållbar och social utveckling bör gå hand i hand med den ekonomiska utvecklingen och att den grundar sig på att parterna förbinder sig till de demokratiska principerna, de internationella instrumenten för mänskliga rättigheter samt Förenta nationernas deklaration om de mänskliga rättigheterna.

Avtalet ska godkännas av parterna i enlighet med deras respektive förfaranden. Avtalet träder i kraft den första dagen i den månad som följer på dagen för depositariens mottagande av den sista anmälan från parterna om att de förfaranden som är nödvändiga för detta ändamål har slutförts. I propositionen ingår ett lagförslag om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen. Den föreslagna lagen avses träda i kraft samtidigt som avtalet träder i kraft, vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING	4
1 INLEDNING	4
2 NULÄGE	4
2.1 Avtals- och handelsförbindelserna mellan Europeiska unionen och Irak	4
2.2 Avtals- och handelsförbindelserna mellan Finland och Irak	4
2.3 Bedömning av nuläget	5
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	5
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	5
4.1 Ekonomiska konsekvenser	5
4.2 Konsekvenser för myndigheterna	5
4.3 Konsekvenser för miljön	6
4.4 Samhälleliga konsekvenser	6
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	6
5.1 Beredningen inom Europeiska unionen	6
5.2 Den nationella beredningen	6
DETALJMOTIVERING	8
1 Avtalets innehåll och förhållande till lagstiftningen i Finland	8
AVDELNING I POLITISK DIALOG OCH SAMARBETE PÅ DET UTRIKES- OCH SÄKERHETSPOLITISKA OMRÅDET	8
AVDELNING II HANDEL OCH INVESTERINGAR	8
AVSNITT I Handel med varor	8
Kapitel I Allmänna bestämmelser	8
Kapitel II Handelspolitiska åtgärder	9
Kapitel III Undantag	9
Kapitel IV Icke-tariffära frågor	9
Kapitel V Sanitära och fytosanitära åtgärder	9
AVSNITT II Handel med tjänster och etablering	9
AVSNITT III Bestämmelser om affärsverksamhet och investeringar	10
AVSNITT IV Löpande betalningar och kapital	10
AVSNITT V Handelsrelaterade frågor	10
Kapitel I Statliga handelsföretag	10
Kapitel II Offentlig upphandling	10
Kapitel III Skydd av immateriella rättigheter	11
AVSNITT VI Tvistlösning	12
Kapitel I Syfte och tillämpning	12
Kapitel II Samråd	12
Kapitel III Tvistlösningsförfaranden	12
Kapitel IV Allmänna bestämmelser	12
AVDELNING III SAMARBET SOMRÅDEN	12
AVDELNING IV RÄTTVISA, FRIHET OCH SÄKERHET	13
AVDELNING V INSTITUTIONELLA OCH ALLMÄNNA BESTÄMMELSER SAMT SLUTBESTÄMMELSER	15
2 Lagförslag	16
3 Ikraftträdande	16
4 Behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordning	16

4.1	Behovet av riksdagens samtycke	16
4.2	Behandlingsordning	19
LAGFÖRSLAG		20
	om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i	
	avtalet om partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess	
	medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Irak, å andra sidan,	20
AVTALSTEXT		21

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Europeiska unionen (EU) och Republiken Irak inledde förhandlingar om ett handels- och samarbetsavtal 2006. Förhandlingarna resulterade i ett avtal om partnerskap och samarbete mellan EU och Irak (Partnership and Cooperation Agreement, PCA) som undertecknades i Bryssel den 11 maj 2012.

Avtalet mellan EU och Irak är till sin karaktär ett så kallat blandat avtal med både EU och medlemsstaterna som parter. Det är ett betydande steg i relationerna mellan EU och Irak, det är nämligen det första bilaterala avtalet mellan dessa parter. Avtalet stärker följaktligen EU:s verksamhetsmöjligheter i regionen. Det syftar till att fungera som allmän ram för ett omfattande samarbete mellan EU och Irak samt till att stödja en fredlig intern utveckling i Irak och landets integration i det internationella samfundet. Det befäster de befintliga förbindelserna och den gemensamma värdebasen samt en tillnärmning av handelsrelationerna och samarbetet. Avtalet baserar sig på att parterna respekterar de demokratiska principerna, FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna samt andra centrala internationella människorättsinstrument och rättsprinciper.

Avtalet syftar till att främja handel och investeringar mellan parterna. Det beaktar parternas åtaganden att bedriva handel i enlighet med WTO-bestämmelserna och upprepar EU:s tidigare uttalade stöd för Iraks medlemskap i WTO (World Trade Organization). Avtalet omfattar också samarbete inom följande områden: utrikes- och säkerhetspolitik, Iraks interna dialog och framsteg i försoningsprocessen, demokrati, utveckling av rättsstaten, mänskliga rättigheter och god förvaltning, regional stabilitet, terrorismbekämpning, förebyggande av spridning av massförstörelsevapen och handeldvapen, förebyggande av penningtvätt och narkotikahandel, minskad straffrihet, beskattning och tullar, regler för konkurrensutsättning, lagstiftning om industriella och immateriella rättigheter, utbildningssektorn, miljöskydd, landsbygdsutveckling, inklusive skogsskötsel och jordbruk, energi- och transportsektorn,

telekommunikationslagstiftning, vetenskap och teknologi, penningpolitik, banklagstiftning, turism och kultur.

2 Nuläge

2.1 Avtals- och handelsförbindelserna mellan Europeiska unionen och Irak

Ramavtalet om partnerskap och samarbete är det första avtalsförhållandet mellan EU och Irak och har följaktligen stor betydelse för hur relationerna mellan parterna utvecklar sig.

EU är Iraks näst största handelspartner genast efter Förenta staterna. År 2012 uppgick totalvärdet av den bilaterala handeln till över 17 miljarder euro. Värdet av EU:s export till Irak uppgick 2012 till 4,65 miljarder euro och av EU:s import från Irak till 12,76 miljarder euro. EU:s export till Irak bestod i huvudsak av maskiner och transportmedel (56 %), fabrikstillverkade råvaror (11,6 %) samt av kemikalier (10,6 %). Värdet av EU:s import från Irak bestod till 99,7 % av mineralbränsle.

2.2 Avtals- och handelsförbindelserna mellan Finland och Irak

Finland och Irak har ingått ett kulturavtal (FördrS 22/1981) och ett luftfartsavtal (FördrS 55/1980), bägge 1980. De övriga bilaterala avtalen är en överenskommelse från 1978 om samarbete på turismens område (FördrS 54/1978), en överenskommelse från 1965 om ekonomiskt och tekniskt samarbete (FördrS 53/1964) och ett handelsavtal från 1961 (FördrS 9/1961).

Handeln mellan Finland och Irak har varit relativt liten, även om en tillväxt kunnat skönjas de senaste åren. Handeln mellan länderna har så gott som helt baserat sig på Finlands export och varierat stort beroende på enskilda leveranser av maskiner och anläggningar. År 2012 uppgick den finska exporten till Irak till 20,9 miljoner euro och bestod främst av industrimaskiner och industrianläggningar, fordon, telekommunikationsutrustning samt kontors- och adb-apparater.

Finlands import från Irak uppgick 2012 till 11 000 euro.

2.3 Bedömning av nuläget

Efter Saddam Husseins tid vid makten har det återigen blivit möjligt att utveckla relationerna mellan EU och Irak. EU strävar efter att intensifiera förbindelserna med Irak både inom den politiska och inom den kommersiella sektorn. På grund av Iraks avsevärda ekonomiska potential kan landet förväntas bli en betydande handelspartner för EU när säkerhetsläget i landet blivit bättre.

Under 2013 försämrades säkerhetsläget i Irak efter att såväl landets interna som externa konflikter hade fortsatt och tillspetsats. EU:s mål är att stödja en fredlig intern utveckling i Irak och i denna strävan utgör avtalet om partnerskap och samarbete ett centralt verktyg. Avtalet förväntas öka samarbetet mellan EU och Irak, stabilisera relationerna och främja Iraks anslutning till WTO. Avtalet syftar till att förbättra samarbetsmöjligheterna inom den kommersiella och ekonomiska sektorn, underlätta utvecklingen av den politiska, regionala och internationella samarbetet, öka den ömsesidiga förståelsen och solidariteten samt skapa en bas för rättsligt, socialt och kulturellt samarbete.

Ur politisk synvinkel kan avtalet anses stå i central ställning som dörröppnare för avtalsförbindelser mellan EU och Irak. Tjänstemannadialogen man har kommit överens om i avtalet är viktig för intensifieringen av samarbetet och förbindelserna. Avtalet befäster EU:s roll i regionen utifrån sådana universella värden som respekt för demokrati och mänskliga rättigheter. EU har redan i flera års tid understött återuppbyggnaden av Irak, arbetat för att få till stånd en god förvaltning, utveckling mot en rättsstat och bättre mänskliga rättigheter. Den institutionella grunden i avtalet ger tillfälle till att förbättra verkan av understödet.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

Partnerskaps- och samarbetsavtalet syftar till en övergripande dialog och till att öka samarbetet på många ömsesidigt viktiga om-

råden samt att främja handel och investeringar mellan Europeiska unionen och dess medlemsländer, å ena sidan, och Irak, å andra sidan. Parternas åtagande att främja demokrati och de mänskliga rättigheterna och att bekämpa spridningen av massförstörelsevapen fastställs som väsentliga beståndsdelar av avtalet.

Regeringens proposition syftar till att inhämta riksdagens godkännande för avtalet. Propositionen innehåller också ett förslag till så kallad blankettlag, genom vilken de bestämmelser i avtalet som ingår i området för lagstiftningen sätts i kraft.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

Avtalet har inga direkta konsekvenser för statsbudgeten. Avtalet bedöms ha positiva, om än inte direkta ekonomiska konsekvenser för Finland. Målet är att göra EU:s och Iraks politiska och ekonomiska växelverkan intensivare och att inleda ett samarbete inom många olika delsektorer.

I avtalet förbinder sig Irak att följa WTO:s grundregler och till åtaganden som hänför sig till exporttullar, offentlig upphandling, tjänster och investeringar. Avtalet öppnar marknaden för offentlig upphandling i Irak för europeiska aktörer. Det förbättrar avsevärt de europeiska företagens ställning på den irakiska marknaden, tidigare har Irak nämligen inte gjort internationella åtaganden som hänför sig till offentlig upphandling. Avtalet förbättrar företagsomvärlden i Irak genom att den med avseende på immateriella rättigheter skapar en förutsägbar rättslig ram som utgår från internationella fördrag. Iraks nya åtaganden främjar handeln och investeringar och förbättrar därigenom de europeiska företagens verksamhetsmöjligheter på den irakiska marknaden.

4.2 Konsekvenser för myndigheterna

Avtalet syftar till att intensifiera samarbetet inom sektorn för migration och asyl. Det innefattar en rättsligt bindande klausul om återtagande av egna medborgare och en klausul

om beviljande av lämpliga handlingar som bekräftar deras identitet som inverkar på polisens verksamhet genom att de ändrar förutsättningarna för verkställigheten av beslut om avlägsnande ur landet. Dessa klausuler kan även minska behovet av att bevilja irakiska medborgare tillfälliga uppehållstillstånd enligt 51 § i utlänningslagen (301/2004).

Det avtal som nämns i avtalet och som på begäran ska ingås om förhindrande och bekämpning av olaglig migration vore i enlighet med målen i Finlands verksamhetsprogram för bekämpning av olaglig invandring 2012–2015 som ministergruppen för inre säkerhet fastställde den 1 oktober 2012. I verksamhetsprogrammet förutsätts det att samförståndsprotokoll ska upprättas med sådana länder som är betydande med tanke på beslut om avlägsnande ur landet, men där verkställigheten är utmanande. Bland de primära protokollstaterna nämns Irak.

I övrigt har avtalet inga direkta konsekvenser för myndigheterna. De uppgifter som det genom avtalet inrättade samarbetsrådets möten ger upphov till kan skötas med nuvarande personal enligt normal praxis.

4.3 Konsekvenser för miljön

Propositionen har inga direkta konsekvenser för miljön. Det anges i avtalet att samarbetet ska följa principerna för hållbar utveckling och respekt för miljön. Miljön utses till en av utvecklingssektorerna i samarbetet.

4.4 Samhälleliga konsekvenser

Partnerskaps- och samarbetsavtalet erbjuder ramar för kommersiell och politisk dialog mellan parterna. Avtalet strävar efter att främja samarbetet mellan parterna inom flera olika sektorer som är ägnade att åstadkomma positiva samhälleliga effekter särskilt i Irak.

I avtalet förbinder sig parterna till gemensamma principer för att främja demokrati och mänskliga rättigheter samt för att förhindra spridningen av massförstörelsevapen och bekämpa terrorism.

Avtalet ska också stödja den irakiska strävan att fortsätta de politiska och ekonomiska reformerna samt att förbättra den mindre be-

medlade befolkningens och kvinnornas ställning.

5 Beredningen av propositionen

5.1 Beredningen inom Europeiska unionen

Ministerrådet befullmäktigade den 23 mars 2006 kommissionen att inleda förhandlingar om ett handels- och samarbetsavtal med Republiken Irak. Tre år senare, den 27 juli 2009, framförde kommissionen för rådet att avtalet som förhandlas ska heta partnerskaps- och samarbetsavtal (Partnership and Cooperation Agreement, PCA) och att ett samarbetsråd som sammanträder på ministernivå ska fogas till de institutionella bestämmelserna. EU:s råd för utrikes frågor godkände denna precisering av förhandlingsdirektiven den 27 oktober 2009. Kommissionens och Iraks förhandlare inledde förhandlingarna i november 2006 och de kunde till väsentliga delar slutföras i november 2009. Ministerrådet antog den 21 december 2011 ett beslut om undertecknande och provisorisk tillämpning av avtalet.

Avtalet öppnades för undertecknande av EU:s medlemsstater före det slutliga undertecknandet på EU:s och Iraks vägnar i Bryssel den 11 maj 2012. Avtalet började tillämpas provisoriskt den 1 augusti 2012 till den del avtalet rör frågor som hör till Europeiska unionens behörighet.

5.2 Den nationella beredningen

Med stöd av 97 § i grundlagen överlämnades den 8 februari 2006 en redogörelse för kommissionens förslag om att inleda handels- och samarbetsförhandlingar mellan Europeiska unionen och Republiken Irak genom en E-skrivelse (E 4/2006 rd) till riksdagen. Sakinnehållet i avtalet presenterades för riksdagen med en U-skrivelse den 3 december 2009 (U 79/2009 rd) och skrivelsen behandlades i utrikesutskottet den 10 december 2009 samt i stora utskottet den 16 december 2009 (StUX 185/2009 rd). En kompletterande U-skrivelse lämnades den 12 januari 2011.

Finland undertecknade avtalet i samband med EU:s råd för utrikes frågor den 14 november 2011.

Propositionen har beretts vid utrikesministeriet. Arbets- och näringsministeriet, finansministeriet, försvarsministeriet, inrikes-

ministeriet, justitieministeriet, kommunikationsministeriet, migrationsverket, social- och hälsovårdsministeriet, undervisnings- och kulturministeriet samt Ålands landskapsregering har yttrat sig om regeringens proposition.

DETALJMOTIVERING

1 Avtalets innehåll och förhållande till lagstiftningen i Finland

Artikel 1 Parterna avtalar om upprättandet av ett partnerskap mellan EU och Irak. Målen för partnerskapet är att tillhandahålla en lämplig ram för den politiska dialogen och utvecklingen av förbindelserna, att utveckla hållbara kommersiella och ekonomiska förbindelser samt att lägga grunden för lagstiftningsmässigt, ekonomiskt, socialt, finansiellt och kulturellt samarbete.

Artikel 2 Respekt för de demokratiska principerna och de mänskliga rättigheterna samt för rättsstatsprincipen, enligt instrumenten om de mänskliga rättigheterna, konstateras för båda parter del ligga till grund för avtalet. Denna punkt har fastställts som en väsentlig beståndsdel av avtalet.

AVDELNING I POLITISK DIALOG
OCH SAMARBETE PÅ
DET UTRIKES- OCH
SÄKERHETSPOLI-
TISKA OMRÅDET

Artikel 3 Parterna avtalar om att upprätta en regelbunden politisk dialog både på minister- och tjänstemannanivå i alla frågor av gemensamt intresse. Bland dessa nämns särskilt fred, utrikes- och säkerhetspolitik, nationell dialog och försoning, demokrati, rättsstatsprincipen, mänskliga rättigheter, god samhällsstyrning samt regional stabilitet och integration.

Artikel 4 Parterna bekräftar sitt åtagande att bekämpa terrorism i enlighet med internationella fördrag.

Artikel 5 Parterna är överens om att samarbeta och bidra till kampen mot spridningen av massförstörelsevapen och bärare av sådana vapen och åtar sig att genomföra sina relevanta internationella förpliktelser. Parterna är överens om att denna bestämmelse utgör en väsentlig beståndsdel av avtalet. Vidare åtar sig parterna att upprätta ett effektivt system för nationell exportkontroll och att upprätta en regelbunden politisk dialog i frågan. Med avseende på kontrollen av produkter

med dubbel användning på unionsnivå har rådet utfärdat förordning (EG) nr 428/2009 om upprättande av en gemenskapsordning för kontroll av export, överföring, förmedling och transitering av produkter med dubbla användningsområden. Nationella bestämmelser om exportkontrollsystemet finns i lagen om kontroll av export av produkter med dubbel användning (562/1996) samt i lagen om export av försvarsmateriel (282/2012). Artikeln kräver inga lagstiftningsåtgärder, även om den hör till området för Finlands nationella lagstiftning.

Artikel 6 Parterna är medvetna om farorna med handeldvapen och lätta vapen och är överens om att iakttä internationella avtal och FN-förpliktelser som hänför sig till olaglig handel med sådana vapen. Parterna åtar sig att samarbeta och att inleda en politisk dialog i frågan.

Artikel 7 Parterna lovar att samverka i en eventuell anslutning av Irak som part i Internationella brottmålsdomstolen.

AVDELNING II HANDEL OCH INVESTERINGAR

AVSNITT I Handel med varor

Kapitel I Allmänna bestämmelser

Artikel 8 Det fastställs att kapitlet ska gälla för handeln med varor mellan parterna.

Artikel 9 Det definieras vad som avses med 'tullar'.

Artikel 10 Parterna konstaterar att de ska bevilja varandra behandling som mest gynnad nation i enlighet med artikel 1.1 i Gatt 1994.

Artikel 11 Parterna avtalar att de ska bevilja varor från den andra parten nationell behandling i enlighet med artikel 1.1 i Gatt 1994.

Artikel 12 Tullpolitiken mellan parterna definieras och enligt den ska produkter med ursprung i Irak som importeras till unionen omfattas av unionens MGN-tull (mest gynnad nation). Produkter med ursprung i unionen ska vid import till Irak inte omfattas av

tullavgifter som är högre än den nu gällande återuppbyggnadsavgiften på 8 % på importerade varor. Eventuella senare sänkta tullsatter ska också tillämpas på import med ursprung i unionen och ersätta bastullsatsen eller återuppbyggnadsavgiften. Eventuella ändringar av tullsatterna avtalas efter samråd.

Artikel 13 De bestämmelser i Gatt 1994 som ska införlivas i avtalet fastställs.

Artikel 14 Parterna avtalar att klassificeringen av varor i handeln mellan dem ska vara den harmoniserade klassificering som anges i den internationella konventionen.

Artikel 15 Parterna avtalar om ömsesidig befrielse från importavgifter och tullar på varor som införs tillfälligt och om villkoren för befrielsen.

Artikel 16 Det avtalas om förbud mot kvantitativa restriktioner mellan parterna. Enligt artikeln ska parterna när avtalet träder i kraft i handeln dem emellan avskaffa alla restriktioner för import eller export eller andra åtgärder med motsvarande verkan i enlighet med artikel XI i Gatt 1994.

Artikel 17 Det avtalas att ingendera parten får påföra den andra parten exporttullar eller andra jämförbara avgifter.

Kapitel II Handelspolitiska åtgärder

Artikel 18 Det konstateras att bestämmelserna i avtalet inte hindrar parterna från att anta antidumpningsåtgärder eller utjämningsåtgärder.

Artikel 19 Det konstateras att bestämmelserna i avtalet inte hindrar parterna från att anta åtgärder om skyddsåtgärder i enlighet med artikel XIX i Gatt 1994 och WTO-avtalet.

Kapitel III Undantag

Artikel 20 Det konstateras att bestämmelserna i artikel XX och XXI i Gatt 1994 införlivas i avtalet och att de i tillämpliga delar ska gälla mellan parterna.

Kapitel IV Icke-tariffära frågor

Artikel 21 Det konstateras att bestämmelserna i WTO-avtalet om tekniska handels-

hinder, som har införlivats i avtalet, i tillämpliga delar ska gälla mellan parterna. Syftet med samarbetet på områdena tekniska föreskrifter, standarder och förfaranden för bedömning av överensstämmelse samt praxis för informationsutbytet mellan parterna fastställs.

Kapitel V Sanitära och fytosanitära åtgärder

Artikel 22 Parterna avtalar om samarbete på området sanitära och fytosanitära åtgärder och konstaterar att bestämmelserna i WTO-avtalet om tillämpning av sanitära och fytosanitära åtgärder, som har införlivats i avtalet, i tillämpliga delar ska gälla mellan parterna.

AVSNITT II Handel med tjänster och etablering

Artikel 23 De åtgärder som krävs för en gradvis liberalisering av handeln med tjänster och etablering mellan parterna fastställs. Enligt artikeln ska bestämmelserna i avsnittet tillämpas på alla åtgärder som påverkar handeln med tjänster och etablering, fränsett utvinning, framställning och bearbetning av kärnmaterial, tillverkning av eller handel med vapen, ammunition eller krigsmateriel, audiovisuella tjänster och kulturella tjänster, utbildningstjänster, hälso- och sjukvård och sociala tjänster, nationellt sjöfartscabotage, tjänster avseende rymdtransport samt luftfartstjänster och kringtjänster för luftfart med undantag av vissa tjänster som anges särskilt i avtalet.

Artikel 24 Artikeln innehåller de definitioner som gäller avsnitt II.

Artikel 25 Parterna avtalar om villkoren för handeln med tjänster mellan EU och Irak. I punkt 1 och 2 förbinder sig EU att bevilja Irak behandling enligt sina Gatsåtaganden och Irak förbinder sig att från avtalets ikraftträdande bevilja tjänster, tillhandahållare av tjänster, etableringar och investerare från unionen inom tjänstesektorn och övriga sektorer en behandling som inte är mindre gynnsam än den behandling som beviljas tjänster och aktörer av samma slag från Irak.

I punkt 3 fastställs de villkor som ska uppfyllas för att Irak ska kunna ändra den behandling som beviljas tjänster, tillhandahållare av tjänster, etableringar och investerare från unionen inom tjänstesektorn och övriga sektorer till en mindre gynnsam behandling än den som landet beviljar sina egna tjänster och aktörer av samma slag. Till den del artikelns bestämmelse hänför sig till transporttjänster, ingår där också reglering som hör till medlemsstaternas behörighet som bland annat har samband med 2 kap. i kollektivtrafiklagen (869/2009) och 3 kap. i lagen om kommersiell godstransport på väg (693/2006). Artikelns förutsätter inte någon ändring av lagstiftningen.

Artikel 26 Det konstateras att behandling som mest gynnad nation som beviljas i enlighet med avsnittet inte ska tillämpas på skattefördelar som parterna ger på grundval av dubbelbeskattningsavtal eller andra arrangemang på skatteområdet. Avsnittets bestämmelser om behandling som mest gynnad nation ska inte heller tolkas så att de hindrar parterna från att anta eller genomföra åtgärder som syftar till att förhindra skatteflykt i enlighet med skattebestämmelser i dubbelbeskattningsavtal eller andra arrangemang. Avsnittets bestämmelser ska inte heller tolkas så att de hindrar medlemsstaterna eller Irak från att skilja mellan skattebetalare som inte befinner sig i identiska situationer.

Artikel 27 Det konstateras att inget i avsnittet ska begränsa rätten för parternas investerare att få en mer gynnsam behandling enligt något internationellt avtal i vilket en av unionens medlemsstater eller Irak är part.

Artikel 28 Det avtalas att en part har rätt att omgående få upplysningar om den andra partens allmänt tillämpliga åtgärder eller internationella överenskommelser som hänför sig till det föreliggande avtalet och att varje part ska inrätta ett informationsställe för dessa upplysningar.

Artikel 29 De undantag som gäller bestämmelserna i avsnittet fastställs.

Artikel 30 De undantag som i säkerhets- syfte gäller bestämmelserna i avsnittet fastställs.

Artikel 31 Det konstateras att en gradvis liberalisering av tjänstehandel och etablering är möjlig i framtiden.

AVSNITT III

Bestämmelser om affärsverksamhet och investeringar

Artikel 32 Det konstateras att parterna ska främja en ökning av investeringar genom att skapa ett gynnsammare investeringsklimat.

Artikel 33 Det avtalas att varje part ska utse en kontaktpunkt för handelsfrågor med anknytning till privata investeringar.

AVSNITT IV

Löpande betalningar och kapital

Artikel 34 Det konstateras att parterna ska sträva efter att liberalisera löpande betalningar och kapitalrörelser i överensstämmelse med sina åtaganden inom ramen för internationella finansinstitut.

Artikel 35 Det konstateras att parterna ska tillåta alla löpande betalningar och överföringar mellan parterna, i fritt konvertibel valuta.

Artikel 36 Parterna avtalar om fri rörlighet för kapital i samband med direktinvesteringar samt avveckling eller repatriering av detta kapital och eventuell vinst från kapitalet.

Artikel 37 Parterna avtalar om oförändrat tillstånd för löpande betalningar och kapitalrörelser mellan personer som är bosatta på parternas respektive territorier.

Artikel 38 Parterna avtalar om villkor för skyddsåtgärder beträffande kapitalrörelser.

Artikel 39 Det konstateras att inget i avsnittet ska begränsa parternas rätt att omfattas av en mer gynnsam behandling än vad som eventuellt föreskrivs i gällande avtal och att parterna ska samråda med varandra i syfte att främja målen i avtalet.

AVSNITT V

Handelsrelaterade frågor

Kapitel I

Statliga handelsföretag

Artikel 40 Parternas förhållande till artikel XVII i Gatt 1994 fastställs.

Kapitel II

Offentlig upphandling

Artikel 41 Artikelns innehåller de definitioner som gäller avsnitt V. Parterna fastställer som mål att åstadkomma ett faktiskt, ömsesidigt

digt och gradvis öppnande av sina respektive marknader för offentlig upphandling.

Artikel 42 Parterna fastställer att kapitel II gäller alla åtgärder i samband med upphandling som omfattas av avtalet. Upphandling som omfattas av avtalet definieras.

Artikel 43 Parterna definierar de allmänna principerna för offentlig upphandling som omfattas av avtalet.

Artikel 44 Parterna bestämmer om offentliggörande av information om upphandling.

Artikel 45 Parterna bestämmer om offentliggörande av meddelanden om upphandling.

Artikel 46 Villkoren för leverantörernas deltagande i upphandling fastställs. Enligt artikeln ska en upphandlande enhet begränsa villkoren för deltagande i en upphandling till vad som krävs för att säkerställa att leverantören har rättslig och ekonomisk kapacitet samt kommersiell och teknisk förmåga för att åta sig upphandlingen.

Artikel 47 Parterna bestämmer om fastställande av kvalificering av leverantörer vid offentlig upphandling.

Artikel 48 Tekniska specifikationer beträffande offentlig upphandling fastställs. I artikeln definieras vilka mallar som ska användas som grund för tekniska specifikationer. En upphandlande enhet får inte utarbeta, anta eller tillämpa tekniska specifikationer eller fastställa förfaranden för bedömning av överensstämmelse som har som syfte eller resultat att skapa onödiga hinder för internationell handel.

Artikel 49 Anbudsunderlag för offentlig upphandling fastställs.

Artikel 50 Rimliga tidsfrister för begäran om deltagande och för anbud fastställs.

Artikel 51 Parterna avtalar om förhandlingar som upphandlande enheter kan föra.

Artikel 52 Parterna fastställer när man får använda sig av begränsad upphandling.

Artikel 53 Parterna bestämmer om offentlig upphandling genom elektroniska auktioner.

Artikel 54 Parterna bestämmer om behandling av anbud och tilldelning av kontrakt.

Artikel 55 Parterna bestämmer om insyn i offentlig upphandling.

Artikel 56 Parterna bestämmer om utlämnande av information vid offentlig upphandling.

Artikel 57 Parternas nationella förfaranden för överprövning, i finsk lagstiftning på svenska kallat ändringssökande, fastställs. Enligt artikeln ska varje part sörja för snabba, effektiva, öppna och icke-diskriminerande förfaranden för administrativ eller rättslig överprövning genom vilka en leverantör kan begära överprövning med hänvisning till en överträdelse av bestämmelserna i kapitlet eller brister i genomförandet. Förfarandereglererna ska vara skriftliga och göras allmänt tillgängliga.

Artikel 58 Parterna avtalar att de varje år ska kontrollera att kapitel II fungerar effektivt och att de senast ett år från avtalets ikraftträdande ska inleda fortsatta förhandlingar om en utvidgning av förteckningarna över upphandlande enheter inom tillämpningsområdet. Vidare ska Irak i samband med förhandlingarna om anslutning till WTO bekräfta sitt åtagande om att ansluta sig till det plurilaterala avtalet om offentlig upphandling.

Artikel 59 Parterna avtalar att Irak får införa ett tillfälligt system med prisförmåner med en prisskillnad på fem procent för varor och tjänster och tio procent för byggentreprenader som ska tillämpas på varor och tjänster från rent irakiska leverantörer. Systemet med prisförmåner ska fasas ut under en tid på tio år från och med ikraftträdandet av avtalet.

Kapitel III

Skydd av immateriella rättigheter

Artikel 60 Förpliktelsernas art och räckvidd definieras. Enligt avtalet ska Irak inom fem år från avtalets ikraftträdande anta lagstiftning i syfte att säkerställa ett fullgott och effektivt skydd för immateriella, industriella och kommersiella rättigheter. Vidare ska Irak inom tre år från avtalets ikraftträdande ansluta sig till de multilaterala konventioner om immateriella, industriella och kommersiella rättigheter som anges i punkt 2 i bilaga 2 till avtalet och följa de multilaterala konventioner som anges i punkt 3 i bilaga 2 till avtalet. Tillämpningen av artikeln ska regelbundet ses över och förhandlingar om utförligare bestämmelser om immateriella rättigheter inledas. Varje part ska också bevilja den andra parten en behandling som inte är mindre gynnsam än den som den beviljar sina egna

eller tredje parter med avseende på skydd för immateriella rättigheter.

AVSNITT VI Tvistlösning

Kapitel I Syfte och tillämpning

Artikel 61 Det fastställs att avsnittets syfte är att förebygga och lösa tvister mellan parterna för att komma fram till en ömsesidig lösning.

Artikel 62 Parterna avtalar att avsnittet gäller för tolkningen och tillämpningen av bestämmelserna i avdelning II.

Kapitel II Samråd

Artikel 63 Parterna konstaterar att de ska sträva efter att lösa alla tvister när det gäller tolkningen och tillämpningen av de bestämmelser som avses i artikel 62 genom samråd och fastställer tidsfristerna för när samråd ska hållas.

Kapitel III Tvistlösningsförfaranden

Artikel 64–65 Parterna avtalar om inledande av skiljeförfarandet och om tillsättande av en skiljenämnd, om parterna inte lyckas lösa tvisten genom samråd i enlighet med artikel 63.

Artikel 66–67 Parterna avtalar om tidtabellen för och innehållet i interimrapporten från nämnden och skiljenämndens avgörande.

Artikel 68–69 Parterna avtalar om åtgärder för att följa skiljenämndens avgörande och om en rimlig tidsperiod för detta.

Artikel 70 Parterna avtalar om en översyn av de åtgärder som har vidtagits för att följa skiljenämndens avgörande.

Artikel 71 Parterna avtalar om en provisorisk kompensation, om skiljenämndens avgörande inte följs.

Artikel 72 Parterna avtalar om en översyn av åtgärder som har vidtagits för att följa skiljenämndens avgörande efter det tillfälliga upphävandet av förpliktelser.

Artikel 73 Det konstateras att parterna när som helst får nå en ömsesidigt godtagbar lösning på tvister som omfattas av avsnitt VI, vilket avslutar nämndens arbete.

Artikel 74 Parterna avtalar om arbetsordningen som ska styra tvistlösningsförfarandena enligt avsnitt VI.

Artikel 75 Parterna avtalar om skiljenämndens rätt att inhämta upplysningar som den finner lämpliga och att begära expertutlåtanden.

Artikel 76 Det konstateras att en skiljenämnd ska tolka de bestämmelser som avses i artikel 62 i enlighet med reglerna för tolkning av allmän folkrätt.

Artikel 77 Parterna avtalar att en skiljenämnd ska sträva efter att fatta beslut enhälligt och konstaterar att besluten ska vara bindande för parterna.

Kapitel IV Allmänna bestämmelser

Artikel 78 Parterna avtalar att det senast sex månader efter avtalets ikraftträdande ska sammanställas en förteckning över skiljemän.

Artikel 79 Förhållandet till förpliktelserna enligt WTO fastställs. Till dess att Irak ansluter sig till WTO ska en skiljenämnd, när den faller avgörande om en påstådd överträdelse av en av de bestämmelser som avses i artikel 62 som inbegriper eller hänvisar till en bestämmelse i WTO-avtalet, anta en tolkning som är fullt förenlig med relevanta beslut av WTO:s tvistlösningsorgan.

Artikel 80 Det konstateras att tidsfristerna som fastställs i avsnitt VI ska räknas i kalenderdagar från och med dagen efter den dag då den åtgärd eller händelse de avser inträffade och att parterna genom överenskommelse får förlänga tidsfristerna.

AVDELNING III SAMARBETSOMRÅDEN

Artikel 81 Parterna avtalar om att Irak ska få finansiellt och tekniskt bistånd från unionen för att målen med avtalet ska uppnås.

Artikel 82 Parterna ska samarbeta inom området för social och mänsklig utveckling.

Artikel 83 Parterna ska sträva efter att främja samarbete inom utbildning och ungdomsfrågor och då främja jämställdhet mellan könen.

Artikel 84 Parterna är överens om att stärka samarbetet på området sysselsättning och sociala frågor, bland annat samarbetet i fråga

om jämställdhet mellan könen. Parterna bekräftar också sina åtaganden att främja och effektivt genomföra internationellt erkända arbetsnormer och sociala normer och involvera arbetsmarknadens parter och andra berörda aktörer i dialogen och samarbetet.

Artikel 85 Parterna erkänner att det organiserade civila samhället spelar en viktig roll i dialogen och samarbetsprocessen inom ramen för avtalet och att det eventuellt deltar i processen.

Artikel 86 Parterna ska samarbeta för att främja och skydda de mänskliga rättigheterna, även med avseende på ratificering och genomförande av internationella instrument som rör de mänskliga rättigheterna liksom tillhandahållande av tekniskt bistånd, utbildning och kapacitetsuppbyggnad, beroende på vad som är lämpligt, särskilt i frågor som gäller rättigheter för kvinnor och barn.

Artikel 87 Parterna avtalar om industripolitiskt samarbete och samarbete kring små och medelstora företag. Samarbetet ska syfta till att underlätta omstruktureringen och moderniseringen av Iraks industri samt skapa gynnsamma villkor för ett samarbete mellan industrin i Irak och i unionen som gynnar båda parter.

Artikel 88 Parterna avtalar om samarbete på investeringsområdet.

Artikel 89 Parterna bestämmer om samarbetet på området standarder, tekniska föreskrifter och bedömning av överensstämmelse.

Artikel 90 Målet för samarbetet mellan parterna inom området jordbruk, skogsbruk och landsbygdsutveckling är att främja diversifiering, miljövänliga metoder, hållbar ekonomisk och social utveckling och tryggad livsmedelsförsörjning.

Artikel 91 Parterna ska sträva efter att stärka samarbetet inom energisektorn när det gäller principerna om fria, konkurrensutsatta och öppna energimarknader.

Artikel 92 Parterna ska sträva efter att stärka samarbetet inom transportsektorn när det gäller inrättande av ett hållbart och effektivt transportsystem.

Artikel 93 Parterna är överens om behovet av att stärka och intensifiera miljöskyddsinsatserna och om att samarbetet på detta område bör främja miljöskyddet i syfte att uppnå hållbar utveckling.

Artikel 94 Parterna ska samarbeta inom telekommunikationens område i syfte att främja ett informationsutbyte om lagstiftningen på området och utbyta information om utvecklingen inom informations- och kommunikationsteknik och standarder på området.

Artikel 95 Parterna ska främja samarbete inom civil vetenskaplig forskning och teknisk utveckling på grundval av principen om ömsesidig nytta samt adekvat tillträde till parternas respektive forskningsprogram.

Artikel 96 Parterna ska upprätta samarbete på tullområdet, särskilt i fråga om utbildning, förenklade formaliteter, dokumentation och förfaranden när det gäller tullar samt förebyggande, utredning och bekämpning av överträdelser av tullbestämmelser. Parterna strävar också efter att förbättra det internationella samarbetet på skatteområdet och erkänner principerna om god förvaltning på skatteområdet, dvs. principerna om öppenhet, utbyte av information och lojal skattekonkurrens, och förbinder sig att genomföra dessa. Administrativt informationsutbyte och tullsamarbete kan anses höra till Europeiska unionens exklusiva befogenhet.

Artikel 97 Parterna är överens om att främja åtgärder för statistiskt samarbete.

Artikel 98 Parterna är eniga om betydelsen av att uppnå makroekonomisk stabilitet samt att sörja för effektivitet, öppenhet och ansvarsskyldighet för de offentliga finanserna i Irak. Parterna är eniga om att samarbeta för att förbättra Iraks system för förvaltningen av de offentliga finanserna.

Artikel 99 Parterna avtalar om samarbete för att utveckla en marknadsekonomi i Irak för att snabbare skapa arbetstillfällen inom den privata sektorn.

Artikel 100 Parterna uppmanar till insatser för bättre samarbete i syfte att uppnå en hållbar turism.

Artikel 101 Parterna avtalar om samarbete som syftar till en tillnärmning av parternas normer och regler för finansiella tjänster.

AVDELNING IV RÄTTVISA, FRIHET OCH SÄKERHET

Artikel 102 Inom samarbetet på området rättvisa, frihet och säkerhet ska parterna visa ett fortlöpande engagemang för rättsstatsprincipen.

Artikel 103 Parterna är överens om att utveckla det rättsliga samarbetet. Inom det civilrättsliga området omfattar detta särskilt ratificeringen och genomförandet av multilaterala konventioner om civilrättsligt samarbete samt att lösandet av civilrättsliga och handelsrättsliga tvister underlättas och främjas. När det gäller det straffrättsliga området ska parterna försöka stärka samarbetet kring frågor om ömsesidig rättslig hjälp och utlämning.

Artikel 104 Parterna är överens om att samarbeta i skyddet av personuppgifter. Artikel 104 innehåller inga bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i Finland och föranleder inte heller några lagstiftningsåtgärder eller några andra åtgärder beträffande polisen. Framdeles bör det dock observeras att informationsutbytet med Irak kan påverkas av hur Europeiska kommissionen ser på informationssäkerhetsnivån i Irak. Informationsutbytet kan försvåras, om kommissionen utfärdar ett beslut enligt vilket informations säkerheten i Irak inte är tillräckligt hög. Förslaget till dataskyddsdirektiv som ska omfatta brottsutredningar innehåller emellertid en möjlighet till undantag i enskilda fall.

Artikel 105 Parterna bekräftar den vikt de fäster vid gemensam hantering av migrationsströmmar mellan deras territorier. De avtalar om att upprätta en omfattande dialog om alla frågor som rör migration, däribland olaglig migration, smuggling av migranter och människohandel. Migrationsfrågorna ska införlivas i de nationella strategierna för ekonomisk och social utveckling. I punkt 2 räknas de mest centrala samarbetsområdena upp. Det gäller bland annat bestämmelserna i internationella fördrag om internationellt skydd, principen om att ingen som riskerar att utsättas för förföljelse ska utvisas eller avvisas samt rättigheter och rättslig ställning för utländska medborgare som lagligen vistas i landet, däribland integrering, utbildning och åtgärder för att motverka diskriminering och främlingsfientlighet.

I punkt 3 kommer parterna överens om att utan ytterligare formaliteter återta sina medborgare som inte uppfyller gällande villkor för inresa till eller vistelse eller bosättning på en av unionens medlemsstaters territorium. I punkt 4 förbinder sig parterna att bevilja sina medborgare lämpliga identitetshandlingar

som bekräftar deras identitet för att den resa som avses ovan ska bli möjlig. Avtalspunkterna om återtagande och återsändande hör till området för den nationella lagstiftningen, men kräver inga ändringar i lagstiftningen.

I punkt 5 kommer parterna överens om att på begäran förhandla i syfte att ingå ett avtal om förhindrande och bekämpning av olaglig migration med bestämmelser för återtagande som avser egna medborgare samt vid behov också medborgare från andra länder och statslösa.

Punkterna 3–5 har direkt återverkan på verkställigheten av beslut om avlägsnande ur landet som polisen utför.

Parterna kommer överens om att följa folk-rätten och internationell humanitär rätt i samarbetet på området.

Artikel 106 Parterna är överens om att samarbeta kring kampen mot organiserad, ekonomisk och finansiell brottslighet och korruption samt förfalskning och olagliga transaktioner. Ytterligare ska parterna främja genomförandet av FN:s konvention om organiserad gränsöverskridande brottslighet och dess tilläggsprotokoll samt FN:s konvention mot korruption.

Artikel 107 Parterna är överens om att det är nödvändigt att sträva efter och samarbeta i syfte att förhindra att deras finansiella system används för brottslig verksamhet, inbegripet narkotikahandel och för att finansiera terrorism. Samarbetet ska möjliggöra utbyte av relevanta upplysningar inom ramen för parternas respektive lagstiftning. Det är skäl att uppmärksamma att befintligheten av bilaterala och multilaterala informationssäkerhetsöverenskommelser mellan Irak och Finland och huruvida de är tillräckliga måste bedömas separat, om det förutsätts utbyte av särskilt känsligt informationsmaterial i bekämpningen av penningtvätt och finansiering av terrorism. Om det börjar lämnas ut särskilt känsligt informationsmaterial med stöd av detta avtal, bör det säkerställas att skyldigheterna enligt lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet (588/2004) uppfylls.

Artikel 108 Parterna avtalar om samarbete i kampen mot olaglig narkotika, om mål och medel för samarbetet.

Artikel 109 Parterna avtalar om samarbete på kulturområdet, vilket bl.a. omfattar skyd-

det för mångfalden av kulturella uttryck och kampen mot olaglig handel med kulturegen-
dom.

Artikel 110 Parterna avtalar om regionalt samarbete, särskilt i syfte att stödja Iraks stabilitet och regionala integration. Aktiviteterna kan även omfatta samarbete med andra regionala partner och de ska särskilt fokusera på främjande av intraregional handel och stöd till regionala institutioner och till regionala organisationer för gemensamma projekt och initiativ.

AVDELNING V INSTITUTIONELLA OCH ALLMÄNNA BESTÄMMELSER SAMT SLUTBE- STÄMMELSER

Artikel 111 Parterna avtalar om inrättandet av ett samarbetsråd, dess medlemmar, sammanträden och verksamhet. Samarbetsrådets uppgift är att övervaka genomförandet av detta avtal.

Artikel 112 Parterna avtalar om inrättandet av en samarbetskommitté, dess medlemmar och verksamhet. Det konstateras att samarbetskommittén kan inrätta underkommittéer eller andra organ för att biträda sig.

Artikel 113 Parterna avtalar om inrättandet av en parlamentarisk samarbetskommitté, dess medlemmar och verksamhet.

Artikel 114 Parterna är överens om att bevilja dem som deltar i samarbetet de hjälpmedel de behöver i enlighet med parternas interna regler och föreskrifter.

Artikel 115 Parterna avtalar om avtalets territoriella tillämpningsområde.

Artikel 116 Parterna fastställer ikraftträdande, giltighetstid, förlängning och uppsägning av avtalet. Avtalet ingås för en period av tio år och förlängs automatiskt med ett år i taget, om inte endera parten säger upp det.

Artikel 117 Parterna bestämmer om provisorisk tillämpning. Anmälan om att de förfaranden som är nödvändiga för att tillämpa avtalet har slutförts ska sändas till generalsekreteraren för Europeiska unionens råd som är depositarie för detta avtal.

Artikel 118 Det konstateras att de områden som omfattas av avtalet och de särskilda bestämmelser som där ingår inte får ge upphov till någon diskriminering mellan parterna, de-

ras medborgare eller deras bolag eller andra företag.

Artikel 119 Möjligheten att ändra, revidera, utvidga och komplettera avtalet genom beslut av samarbetsrådet antecknas.

Artikel 120 Det konstateras att avtalet inte påverkar Europeiska unionens medlemsstaters befogenheter att genomföra bilateralt samarbete med Irak eller åtaganden som respektive parter gör gentemot tredje part.

Artikel 121 Parterna avtalar om att de ska anta de bestämmelser som krävs för att kunna fullgöra sina skyldigheter enligt avtalet och fastställer följderna av underlåtelse att göra detta.

Artikel 122 Vad som avses med 'parter' definieras.

Artikel 123 De giltiga språkversionerna fastställs.

Artikel 124 Det konstateras att bilagorna, tilläggen, protokollen och anmärkningarna till avtalet utgör en oskiljaktig del av avtalet.

BILAGORNA

Bilaga 1. Bilagan innehåller närmare uppgifter om bestämmelserna som rör offentlig upphandling i kapitel II avsnitt V avdelning II i avtalet. Bilagan definierar bland annat den upphandling som omfattas av avtalet. Den inbegriper en vägledande förteckning över de centrala statliga enheter i Europeiska unionen, dess medlemsländer och Irak som upphandlar i enlighet med bestämmelserna om offentlig upphandling i avtalet. Bilagan definierar också upphandlingen inom specialområden som omfattas av avtalet. Ytterligare räknas det i bilagan upp de tjänster som omfattas av avtalets bestämmelser om offentlig upphandling. I bilagan ingår närmare uppgifter och anvisningar om förfarandet vid offentlig upphandling för offentliggörande av meddelanden och för anbud.

Bilaga 2. I bilagan räknas de internationella konventioner om immateriella, industriella och kommersiella rättigheter upp som Irak i artikel 60 i partnerskaps- och samarbetsavtalet förbinder sig att ansluta sig till samt de fördrag som Irak förbinder sig att följa inom tre år från det att det föreliggande avtalet träder i kraft.

Bilaga 3. I bilagan räknas unionens och dess medlemsstaters informationsställen upp.

Bilaga 4. Bilagan innehåller anmärkningar och tilläggsbestämmelser till artiklarna 23–25, 29 och 60 samt till bilaga 1.

2 Lagförslag

1 §. Paragrafen innehåller den i en blankettlag sedvanliga bestämmelsen som sätter i kraft de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen. Dessa bestämmelser refereras nedan i avsnittet om behovet av riksdagens samtycke.

2 §. Lagen föreslås träda i kraft samtidigt som avtalet träder i kraft vid en tidpunkt som fastställs genom förordning av statsrådet. Om sättande i kraft av de bestämmelser i ett avtal som inte hör till området för lagstiftningen föreskrivs i 95 § 1 mom. i grundlagen. Enligt denna grundlagsbestämmelse ska bestämmelser som inte hör till området för lagstiftningen sättas i kraft genom förordning. I det fallet följer av 80 § i grundlagen att förordningen ska utfärdas av statsrådet, om det inte särskilt har angetts vem som ska utfärda den. I enlighet med det anförda har fullmakten att utfärda förordning anvisats statsrådet.

3 Ikraftträdande

Parterna ska godkänna avtalet i enlighet med sina respektive förfaranden. Avtalet träder i kraft den första dagen i den månad som följer på dagen för depositariens mottagande av den sista anmälan från parterna om att de förfaranden som är nödvändiga för ikraftträdandet har slutförts. Generalsekretariatet för Europeiska unionens råd är depositarie för detta avtal. Vid tidpunkten för överlämnandet av propositionen till riksdagen har Estland, Litauen, Lettland, Tjeckien, Nederländerna, Spanien, Portugal och Slovakien meddelat att de har godkänt avtalet. Den föreslagna lagen som ingår i propositionen avses träda i kraft samtidigt som avtalet träder i kraft.

I artikel 117 bestäms också om provisorisk tillämpning av avtalet beträffande artikel 2 samt avdelningarna II, III och V. Avtalet började tillämpas provisoriskt den 1 augusti 2012. I rådets beslut om undertecknande och provisorisk tillämpning av avtalet bestäms dock att avtalet tillämpas provisoriskt endast till den del avtalet rör frågor som hör till Europeiska unionens behörighet.

I avtalets handelspolitiska avsnitt ingår det bestämmelser som anknyter till protokoll 2 om Åland i bilagan till fördraget om Finlands anslutning till Europeiska unionen (FördrS 103/1994). Bestämmelserna i fråga hör dock huvudsakligen till EU:s exklusiva behörighet och därigenom har den åländska särställningen beaktats redan i förhandlingarna om avtalsbestämmelserna i fråga. För Ålands del har en restriktion gällande kommersiell närvaro och fysiska personers närvaro inkluderats i bestämmelserna om offentlig upphandling. Denna restriktion syftar till att trygga Ålands särställning med avseende på förvärv av fast egendom och på etableringsrätten. Likaså ingår det i de åtaganden om EU:s tjänster och etableringar enligt Gatsavtalet som genom avtalet utvidgas till att också gälla Irak ett undantag som rör Ålands rätt utifrån hembygdsrätten att begränsa tillhandahållandet av tjänster inom sitt territorium.

Ytterligare ingår det bestämmelser i andra avsnitt än det handelspolitiska om vissa sektorer som rör områden som enligt 18 § i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) hör till Ålands behörighet. Bestämmelser som rör områden inom Ålands behörighet ingår åtminstone i artikel 83 om utbildning och ungdomsfrågor, artikel 84 om sysselsättning och social utveckling, artikel 90 om samarbete rörande jordbruk, skogsbruk och landsbygdsutveckling, artikel 92 om transporter, artikel 93 om miljö samt artikel 109 om kulturellt samarbete. Vidare kan det anses ingå bestämmelser som hör till medlemsstaternas behörighet i bestämmelserna som gäller handel med tjänster och etableringar (avdelning II) bland annat med avseende på trafik. Samtycke av Ålands lagting krävs följaktligen för att avtalet ska träda i kraft på Åland.

4 Behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordning

4.1 Behovet av riksdagens samtycke

Behörighetsfördelningen mellan Europeiska unionen och medlemsstaterna

Avtalet är till sin karaktär ett så kallat blandat avtal som både innehåller bestämmelser som hör till unionens och bestämmel-

ser som hör till medlemsstaternas behörighet. En del av dessa bestämmelser hör till unionens exklusiva behörighet, medan unionen och dess medlemsstater har delad behörighet i andra frågor. I en del frågor som omfattas av det föreliggande avtalet har medlemsstaterna exklusiv behörighet. Enligt etablerad praxis godkänner riksdagen sådana avtal endast till den del de hör till Finlands behörighet (t.ex. GrUU 6/2001 rd, GrUU 31/2001 rd, GrUU 16/2004 rd och GrUU 24/2004 rd).

Behörighetsfördelningen är inte entydig och det är oklart till vilken del bestämmelserna i avtalet hör till medlemsstaternas och till vilken del till unionens behörighet. Bedömningen av behörighetsfördelningen försvåras av att det handlar om ett avtal mellan EU och dess medlemsstater, å ena sidan, och en tredje stat, å andra sidan, där förpliktelserna i avtalet gäller samarbete som såväl hänför sig till EU som till dess medlemsstater. Behörighetsfördelningen fastställs inte heller i avtalsbestämmelserna.

Artikel 2 i avtalet, där det bland annat bestäms om de mänskliga rättigheterna och demokratins principer som grundval för avtalet, och vissa bestämmelser i avdelning I om politisk dialog och samarbete på det utrikes- och säkerhetspolitiska området bör anses höra till medlemsstaternas behörighet. Sådana är bland annat bestämmelserna om bekämpning av terrorism, om handeldvapen och lätta vapen samt om internationella brottmålsdomstolen. Även bestämmelserna i artikel 5 om insatser för att motverka spridning av massförstörelsevapen hör till medlemsstaternas behörighet, till den del det inte är fråga om exportkontrollreglerna det hänvisas till i artikel 5.2 b vilka hör till unionens behörighet.

Unionen har med stöd av artikel 207 i EUF-fördraget behörighet med avseende på bestämmelserna som rör handel (avdelning II/handel och investeringar). Genom Lissabonfördraget utvidgades unionens exklusiva behörighet och omfattar för närvarande utöver handeln med varor handeln med tjänster, utländska direkta investeringar och frågor kring kommersiella aspekter på immateriella rättigheter.

Även om handelspolitiken i vid mening hör till unionens behörighet, innehåller avtalet också frågor som hör till medlemsstaternas

behörighet. Sådana ingår bland annat i bestämmelserna som gäller handel med tjänster och etableringar (avdelning II). I bilagorna till avtalet ingår det preciserade uppgifter i anknytning till vissa bestämmelser i den avdelningen. Bilagorna 1–3 hör till unionens behörighet. I bilaga 4 ingår det bestämmelser som också anknyter till bestämmelserna i det egentliga avtalet och som hör till medlemsstaternas behörighet.

Vidare har medlemsstaterna behörighet också när det gäller samarbetet i migrationsfrågor (artikel 105) till den del det gäller återsändande eller återtagande och medlemsstaternas skyldighet att utfärda identitetshandlingar för ändamålet (punkt 4). Medlemsstaterna har behörighet också till den del det handlar om deras rätt att ingå återtagandeavtal med Irak med stöd av bemyndigandet i artikeln i fråga (punkt 5).

Bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen

Enligt 94 § 1 mom. i grundlagen krävs riksdagens godkännande för bl.a. sådana fördrag och andra internationella förpliktelser som innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen. Enligt grundlagsutskottets tolkningspraxis avser riksdagens grundlagsfästa befogenhet alla de bestämmelser i internationella förpliktelser som i materiellt hänseende hör till området för lagstiftningen. Bestämmelserna i avtalet ska anses höra till området för lagstiftningen, 1) om de gäller utövande eller begränsning av någon grundläggande fri- eller rättighet som är skyddad i grundlagen, 2) om de i övrigt gäller grunderna för individens rättigheter och skyldigheter, 3) om den sak de gäller enligt grundlagen ska föreskrivas i lag, 4) om det finns lagbestämmelser om den sak de gäller, eller 5) om det enligt rådande uppfattning i Finland ska lagstiftas om saken. Frågan påverkas inte av om en bestämmelse strider mot eller överensstämmer med en lagbestämmelse i Finland (GrUU 11/2000 rd och GrUU 12/2000 rd och GrUU 45/2000 rd).

I artikel 2 i avtalet konstateras det att respekt för de demokratiska principerna och de mänskliga rättigheterna utgör en väsentlig beståndsdel av avtalet, sådana de har befästs i Förenta nationernas allmänna förklaring om

de mänskliga rättigheterna och andra relevanta internationella instrument som rör mänskliga rättigheter som tillämpas av båda parter. Grundlagsutskottet har ansett (GrUU 45/2000 rd, GrUU 31/2001 rd) att generella och manifestbetonade bestämmelser, där parterna bekräftar sina åtaganden att respektera de mänskliga rättigheterna, inte påverkar innehållet i Finlands internationella förpliktelser eller förpliktelsernas omfattning när det gäller de mänskliga rättigheterna. Grundlagsutskottet har dock ansett att bestämmelser av detta slag jämfört med tidigare får en bindande verkan av en ny typ i och med samråds- och sanktionsförfarandet i avtalet, och därför ska avtalets bestämmelser om mänskliga rättigheter anses höra till området för lagstiftningen (se GrUU 31/2001 rd).

I artikel 96 om samråds- och sanktionsförfarandet i det avtal som grundlagsutskottet behandlade i det sistnämnda utlåtandet nämndes uttryckligen att avbrytande av tillämpning av avtalet ska ses som en sista utväg att ta till när den ena parten har brutit mot avtalsbestämmelsen om mänskliga rättigheter, demokratiska principer och rättsstatsprincipen som hade definierats som en väsentlig beståndsdel i det avtalet. I artikel 121 om en tvistlösningsmekanism i det föreliggande avtalet nämns avbrytande av tillämpningen av avtalet inte direkt som en åtgärd att vidta när en part väsentligen bryter mot avtalet. Avtalsbestämmelsen om en tvistlösningsmekanism som ingår i denna artikel 121 är därmed svagare formulerad än bestämmelsen om samråds- och sanktionsmekanismen som grundlagsutskottet avsåg i sitt utlåtande.

Enligt regeringens uppfattning tillåter dock artikel 121 i det nu föreliggande avtalet att tillämpningen av avtalet avbryts helt eller delvis på grund av traktatbrott så som avses i artikel 60 i Wienkonventionen om traktaträtten (FördrS 33/1980). Vidare bör beaktas att det i denna artikel 121 bestäms att ett väsentligt avtalsbrott avser överträdelse av en väsentlig beståndsdel i avtalet. Följaktligen anser regeringen att tillämpning av bestämmelserna i artikel 121 kan leda till att artikel 2 som har definierats som en väsentlig beståndsdel i avtalet får den nya typen av bindande verkan som grundlagsutskottet avser i sitt utlåtande (se GrUU 31/2001 rd) och följ-

aktligen bör avtalets bestämmelser om mänskliga rättigheter anses höra till området för lagstiftningen.

Också artikel 5.1 om bekämpning av spridning av massförstörelsevapen har definierats som en väsentlig beståndsdel i avtalet. Överträdelse av avtalsbestämmelsen i fråga är ett väsentligt avtalsbrott, vilket möjliggör tillämpning av samråds- och sanktionsförfarandet enligt artikel 121 i avtalet. Följaktligen kan bestämmelsen i fråga i ljuset av motiveringarna i det föregående stycket bedömas ha sådan bindande verkan som avses i grundlagsutskottets utlåtande GrUU 31/2001 rd och bör därmed anses höra till området för lagstiftningen.

I artikel 5 andra stycket led b bestäms det om parternas skyldighet att upprätthålla ett effektivt system för nationell exportkontroll, inklusive där innefattade straffrättsliga påföljder. Av 80 § i grundlagen följer att bestämmelser som gäller individens rättigheter och skyldigheter ska utfärdas genom lag. Av 8 § i grundlagen följer att straffbara handlingar och straffet för dem ska föreskrivas på lagnivå. Följaktligen hör avtalsbestämmelsen i fråga, som förpliktar parterna att upprätthålla ett effektivt system för nationell exportkontroll, inklusive straffrättsliga påföljder, till området för lagstiftningen. Avtalsbestämmelsen i fråga kräver dock inga lagstiftningsåtgärder. Det finns också nationell reglering om exportkontroll på lagnivå i lagen om kontroll av export av produkter med dubbel användning (562/1996) samt i lagen om export av försvarsmateriel (282/2012).

I artikel 25 i avtalet förbinder sig Europeiska unionen att från det att avtalet träder i kraft tillämpa en behandling enligt sina särskilda åtaganden i Gatsavtalet på tjänster eller tillhandahållare av tjänster från Irak. Till den del artikelns bestämmelser gäller transporttjänster ingår där även reglering som hör till medlemsstaternas behörighet och som har samband med 2 kap. i kollektivtrafiklagen (869/2009) och 3 kap. i lagen om kommersiell godstransport på väg (693/2006). Artikelns förutsätter dock inga ändringar i lagstiftningen.

Vad gäller artikel 105 om samarbete i migrations- och asylfrågor hör punkt 3 led a och b, där det bestäms om parternas skyldighet att återta sina olagliga migranter och sina

medborgare som vistas olagligt inom en annan parts territorium, till området för lagstiftningen. I punkt 4 bestäms det ytterligare att parterna är skyldiga att förse sina medborgare med lämpliga identitetshandlingar för återtagandet. Enligt 9 § 3 mom. i grundlagen får finska medborgare inte hindras att resa in i landet. Bestämmelser om handlingar för styrkande av rätten att resa finns i passlagen (671/2006). Punkt 4 innehåller följaktligen bestämmelser som hör till området för lagstiftningen. Dessa punkter i artikeln förutsätter dock inga ändringar i lagstiftningen.

Till regeringens proposition bifogas inte alls partnerskaps- och samarbetsavtalets bilagor 1–3. Det redogörs emellertid för innehållet i bilagorna i detaljmotiveringarna. Enligt etablerad praxis godkänner riksdagen internationella fördrag som helhet (se t.ex. GrUU 13/2008 rd, s. 3/II och GrUU 5/2007 rd, s. 4–5), vilket även motsvarar ordalydelsen i 94 § 1 mom. i grundlagen. Grundlagsutskottet ser emellertid inget ovillkorligt hinder för att riksdagens godkännande i vissa situationer inskränks enbart till sådana bestämmelser i en förpliktelse som kräver riksdagens godkännande. Enligt utskottet kan det å andra sidan bara vara fråga om en sådan exceptionell situation när en del av en förpliktelse som kräver riksdagens godkännande utgör en oavhängig, självständig helhet som klart skiljer sig från övriga delar likaväl tekniskt som i sak. I sådana delar av en förpliktelse som i tekniskt hänseende kan avgränsas så att de inte kräver riksdagens godkännande kan det inte ingå bestämmelser som hör till - eller påverkar - området för lagstiftningen eller som i övrigt kräver riksdagens godkännande (GrUU 18/2002 rd och GrUU 16/2008 rd).

De bilagor det handlar om som har lämnats utanför regeringens proposition är snarast tekniska till sin karaktär. Utelämnandet av

bilagorna från propositionen kan också motiveras med att riksdagen enligt etablerad praxis godkänner blandade avtal endast till den del de hör till Finlands behörighet. Bilagorna det är fråga om kräver inte riksdagens godkännande, eftersom de omfattas av unionens behörighet.

I enlighet med det anförda utgör bilagorna 1–3 till partnerskaps- och samarbetsavtalet enligt regeringens uppfattning följaktligen en sådan både tekniskt och i sak oavhängig helhet, där det inte ingår bestämmelser som hör till - eller påverkar - området för lagstiftningen eller som i övrigt kräver riksdagens godkännande, som i överensstämmelse med grundlagsutskottets ovan redogjorda praxis kan lämnas utanför regeringens proposition.

De övriga bestämmelserna i avtalet är snarast allmänt hållna samarbetsförpliktelser som enligt etablerad praxis inte anses påverka innehållet i Finlands internationella förpliktelser eller förpliktelsernas omfattning.

4.2 Behandlingsordning

Avtalet innehåller inte bestämmelser som gäller grundlagen på det sätt som avses i 94 § 2 mom. eller 95 § 2 mom. i grundlagen. Enligt regeringens uppfattning kan avtalet godkännas med enkel majoritet och förslaget till lag om sättande i kraft av avtalet behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan och i enlighet med 94 § i grundlagen föreslås

att riksdagen godkänner det i Bryssel den 11 maj 2012 ingångna avtalet om partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Irak, å andra sidan, till den del det hör till Finlands behörighet.

Eftersom avtalet innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen föreläggs riksdagen samtidigt följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet om partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Irak, å andra sidan,

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i det i Bryssel den 11 maj 2012 ingångna avtalet om partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Irak, å andra sidan, gäller som lag sådana Finland har förbundit sig till dem.

2 §

Om sättande i kraft av de övriga bestämmelserna i avtalet och om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av statsrådet.

Helsingfors den 30 december 2013

Vid förhinder för statsministern, utrikesminister

ERKKI TUOMIOJA

Utrikesrådet *Helena Tuuri*

Avtalstext

AVTAL OM PARTNERSKAP OCH SAMARBETE
MELLAN EUROPEISKA UNIONEN OCH
DESS MEDLEMSSTATER, Å ENA SIDAN,
OCH REPUBLIKEN IRAK, Å ANDRA SIDAN

KONUNGARIKET BELGIEN,

REPUBLIKEN BULGARIEN,

REPUBLIKEN TJECKIEN,

KONUNGARIKET DANMARK,

FÖRBUNDSREPUBLIKEN TYSKLAND,

REPUBLIKEN ESTLAND,

IRLAND

REPUBLIKEN GREKLAND,

KONUNGARIKET SPANIEN,

REPUBLIKEN FRANKRIKE,

REPUBLIKEN ITALIEN,

REPUBLIKEN CYPERN,

REPUBLIKEN LETTLAND,

REPUBLIKEN LITAUEN,

STORHERTIGDÖMET LUXEMBURG,

REPUBLIKEN UNGERN,

MALTA,

KONUNGARIKET NEDERLÄNDERNA,

REPUBLIKEN ÖSTERRIKE,

REPUBLIKEN POLEN,

REPUBLIKEN PORTUGAL,

RUMÄNIEN,

REPUBLIKEN SLOVENIEN,

REPUBLIKEN SLOVAKIEN,

REPUBLIKEN FINLAND,

KONUNGARIKET SVERIGE,

FÖRENADE KONUNGARIKET STORBRITANNIEN OCH NORDIRLAND,

fördragsslutande parter i fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, nedan kallade *medlemsstaterna*, och

EUROPEISKA UNIONEN, nedan kallad *unionen*,

å ena sidan, och

REPUBLIKEN IRAK, nedan kallad *Irak*,

å andra sidan,

nedan kallade *parterna*,

SOM beaktar de förbindelser som finns mellan unionen, dess medlemsstater och Irak samt deras gemensamma värderingar,

SOM konstaterar att unionen, dess medlemsstater och Irak önskar stärka dessa förbindelser och upprätta handel och samarbete med stöd av en politisk dialog,

SOM beaktar den vikt som parterna fäster vid målen för och principerna i Förenta nationernas stadga och vid respekt för de mänskliga rättigheterna, de demokratiska principerna och de politiska och ekonomiska friheterna, vilka utgör själva grunden för partnerskapet,

SOM på nytt bekräftar den vikt parterna fäster vid de demokratiska principerna, de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna enligt Förenta nationernas allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna och andra relevanta internationella instrument som rör mänskliga rättigheter,

SOM inser den stora betydelsen av hållbar och social utveckling, som bör åtfölja ekonomisk utveckling,

SOM konstaterar vikten av att stärka samarbetet mellan parterna och deras gemensamma önskan att befästa, fördjupa och diversifiera sina förbindelserna på områden av ömsesidigt intresse på grundval av respekt för suveränitet, jämlikhet, icke-diskriminering, rättsstatsprincipen och god samhällsstyrning, respekt för miljön och till ömsesidig nytta,

SOM konstaterar behovet av att stödja Iraks ansträngningar för att fortsätta politiska reformer, ekonomisk återuppbyggnad och ekonomiska reformer och för att förbättra levnadsvillkoren för de fattiga och missgynnade befolkningsgrupperna,

SOM inser behovet av att stärka kvinnornas roll på det politiska, civila, sociala, ekonomiska och kulturella området och att bekämpa diskriminering,

SOM önskar skapa gynnsamma villkor för en betydande utveckling och diversifiering av handeln mellan unionen och Irak och stärka samarbetet inom ekonomi, handel, investeringar, vetenskap och teknik samt kultur,

SOM är angelägna om att främja handel och investeringar samt harmoniska ekonomiska förbindelser mellan parterna på grundval av principerna om marknadsekonomi,

SOM beaktar behovet av att skapa gynnsamma villkor för affärsverksamhet och investeringar,

SOM är medvetna om behovet av att förbättra villkoren för affärsverksamhet och investeringar, liksom villkoren när det gäller till exempel etablering av bolag, arbete, tillhandahållande av tjänster samt kapitalrörelser,

SOM beaktar parternas rätt att reglera tillhandahållandet av tjänster på sina respektive territorier och att säkerställa att legitima mål om allmän ordning uppnås,

SOM beaktar sina respektive åtaganden att bedriva handel i enlighet med Marrakechavtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen av den 15 april 1994 (nedan kallat *WTO-avtalet*) och i detta sammanhang sitt ömsesidiga intresse av Iraks anslutning till detta avtal,

SOM inser utvecklingsländernas särskilda behov inom ramen för Världshandelsorganisationen,

SOM inser att terrorism, organiserad brottslighet, penningtvätt och olaglig narkotikahandel utgör allvarliga hot mot internationell stabilitet och säkerhet och mot målen för deras samarbete,

SOM beaktar vikten av att främja och stärka regionalt samarbete,

SOM bekräftar att de bestämmelser i detta avtal som omfattas av tillämpningsområdet för avdelning V i tredje delen i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt binder Förenade kungariket och Irland som enskilda avtalsslutande parter, och inte som en del av Europeiska unionen, såvida inte Europeiska unionen underrättar Irak om att någon av staterna har blivit bunden i dessa frågor som en del av Europeiska unionen i enlighet med protokoll (nr 21) om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa som är fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt; detsamma gäller för Danmark i enlighet med protokoll (nr 22) om Danmarks ställning som är fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

HAR ENATS OM FÖLJANDE.

ARTIKEL 1

Upprättande av partnerskap

1. Härmed upprättas ett partnerskap mellan unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Irak, å andra sidan.
2. Målen för partnerskapet ska vara att
 - a) tillhandahålla en lämplig ram för den politiska dialogen mellan parterna så att de politiska förbindelserna mellan dem kan utvecklas,
 - b) främja handel och investeringar samt harmoniska ekonomiska förbindelser mellan parterna och på så sätt främja hållbar ekonomisk utveckling hos dem, och
 - c) lägga grunden för lagstiftningsmässigt, ekonomiskt, socialt, finansiellt och kulturellt samarbete.

ARTIKEL 2

GRUNDVAL

Respekt för de demokratiska principerna och de mänskliga rättigheterna, enligt den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna och andra relevanta internationella instrument på detta område, samt för rättsstatsprincipen ligger till grund för båda parternas inrikes- och utrikespolitik och utgör en av väsentlig beståndsdel av detta avtal.

AVDELNING I

POLITISK DIALOG OCH SAMARBETE PÅ DET UTRIKES-
OCH SÄKERHETSPOLITISKA OMRÅDET

ARTIKEL 3

Politisk dialog

1. En regelbunden politisk dialog ska upprättas mellan parterna. Den ska stärka deras förbindelser, bidra till att bygga upp ett partnerskap och öka den ömsesidiga förståelsen och solidariteten.
2. Den politiska dialogen ska omfatta alla frågor av gemensamt intresse, särskilt fred, utrikes- och säkerhetspolitik, nationell dialog och försoning, demokrati, rättsstatsprincipen, mänskliga rättigheter, god samhällsstyrning och regional stabilitet och integration.
3. Den politiska dialogen ska äga rum årligen på ministernivå och på hög tjänstemannanivå.

ARTIKEL 4

Bekämpning av terrorism

Parterna bekräftar vikten av att bekämpa terrorism och samtycker till att, i enlighet med internationella konventioner, internationell människorättslagstiftning, internationell humanitär rätt och flyktinglagstiftning samt sina respektive lagar och andra författningar samarbeta för att förhindra och bekämpa terroristhandlingar. De ska göra detta särskilt

- a) inom ramen för ett fullständigt genomförande av Förenta nationernas säkerhetsråds resolution 1373 (2001) och andra relevanta FN-resolutioner, FN:s strategi för terrorismbekämpning, internationella konventioner och instrument,
- b) genom utbyte av information om terroristgrupper och deras stödnätverk i enlighet med internationell och nationell rätt, och
- c) genom utbyte av åsikter om sätt och metoder att motverka terrorism, även vad beträffar teknik och utbildning, och genom utbyte av erfarenheter i fråga om att förhindra terrorism.

Parterna bekräftar sitt fortsatta engagemang för att snarast möjligt nå en överenskommelse om FN:s övergripande konvention om internationell terrorism.

Parterna är djupt oroad över uppmaningarna till terroristhandlingar och betonar sitt åtagande att vidta alla nödvändiga och lämpliga åtgärder i enlighet med internationell och nationell lag för att minska det hot som sådana uppmaningar innebär.

ARTIKEL 5

Insatser för att motverka spridning av massförstörelsevapen

Parterna anser att spridning av massförstörelsevapen och bärare av sådana vapen, såväl till statliga som icke-statliga aktörer, utgör ett av de allvarligaste hoten mot internationell stabilitet och säkerhet. Parterna är därför överens om att samarbeta och bidra till kampen mot spridning av massförstörelsevapen och bärare av sådana vapen genom att till fullo iaktta och på nationell nivå fullgöra sina befintliga skyldigheter enligt internationella fördrag och avtal om nedrustning och icke-spridning samt andra relevanta internationella skyldigheter på området. Parterna är överens om att denna bestämmelse utgör en väsentlig beståndsdel av detta avtal.

Parterna är dessutom överens om att samarbeta och bidra till kampen mot spridningen av massförstörelsevapen och bärare av sådana vapen genom att

- a) vidta åtgärder för att, beroende på vad som är tillämpligt, underteckna, ratificera eller ansluta sig till samt till fullo genomföra alla andra relevanta internationella instrument,
- b) upprätta ett effektivt system för nationell exportkontroll som omfattar kontroll av export och transitering av varor med koppling till massförstörelsevapen, inbegripet kontroll av slutanvändningen av teknik med dubbla användningsområden i samband med massförstörelsevapen, och som även innefattar effektiva påföljder i fall då reglerna för exportkontroll överträds.

Parterna är överens om att upprätta en regelbunden politisk dialog som ska ledsaga och underbygga dessa beståndsdelar av avtalet.

ARTIKEL 6

Handeldvapen och lätta vapen

1. Parterna är medvetna om att olaglig tillverkning, överföring och spridning av handeldvapen och lätta vapen, inbegripet ammunition till sådana vapen, samt excessiv anhopning, bristfällig hantering, otillräckligt säker lagring och okontrollerad spridning av sådana vapen fortsätter att utgöra ett allvarligt hot mot fred och internationell säkerhet.
2. Parterna är överens om att iaktta och fullgöra sina respektive skyldigheter att bekämpa olaglig handel med handeldvapen och lätta vapen, inbegripet ammunition till dessa, enligt befintliga internationella avtal och FN:s säkerhetsråds resolutioner, samt sina åtaganden inom ramen för andra internationella instrument som är tillämpliga på området, såsom FN:s handlingsprogram för att förebygga, bekämpa och utrota alla former av olaglig handel med handeldvapen och lätta vapen.
3. Parterna åtar sig att samarbeta och säkerställa samordning, komplementaritet och synergi i sina ansträngningar för att bekämpa den olagliga handeln med handeldvapen och lätta vapen, inklusive ammunition till dessa, på global, regional, subregional och nationell nivå och är överens om att upprätta en regelbunden politisk dialog som ska åtfölja och konsolidera detta åtagande.

ARTIKEL 7

Internationella brottmålsdomstolen

1. Parterna bekräftar att de allvarligaste brotten som angår hela det internationella samfundet inte får förbli ostraffade, och att de måste lagföras genom åtgärder på antingen nationell eller internationell nivå.
2. Parterna erkänner att Irak ännu inte en av de stater som är parter i Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen men att landet överväger möjligheten att ansluta sig längre fram. Irak kommer i så fall att vidta åtgärder för att ansluta sig till, ratificera och genomföra Romstadgan och därmed sammanhängande instrument.
3. Parterna bekräftar sin fasta beslutsamhet att samarbeta i denna fråga, bland annat genom att utbyta erfarenheter när det gäller antagandet av de lagändringar som krävs enligt relevant internationell rätt.

AVDELNING II

HANDEL OCH INVESTERINGAR

AVSNITT I

HANDEL MED VAROR

KAPITEL I

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

ARTIKEL 8

Tillämpningsområde

Detta kapitel ska gälla för handeln med varor mellan parterna.

ARTIKEL 9

Tullar

I detta kapitel avses med tullar varje form av tull eller annan pålaga som påförs vid eller i samband med import eller export av en vara, inbegripet varje form av extraskatt eller extrapålaga som påförs vid eller i samband med sådan import eller export. Tullar ska inte omfatta

- a) avgifter som motsvarar en intern skatt som påförs i enlighet med artikel 11,
- b) tullar som påförs i enlighet med avdelning II avsnitt 1 kapitel II i detta avtal,
- c) tullar som tillämpas i enlighet med artiklarna VI, XVI och XIX i allmänna tull- och handelsavtalet från 1994 (nedan kallat *Gatt 1994*), WTO-avtalet om tillämpning av artikel VI i Allmänna tull- och handelsavtalet 1994, WTO-avtalet om subventioner och utjämningsåtgärder, WTO-avtalet om skyddsåtgärder, artikel 5 i WTO-avtalet om jordbruk eller WTO-överenskommelsen om regler och förfaranden för tvistlösning,
- d) avgifter och andra pålagor som påförs i enlighet med en parts nationella lagstiftning och i överensstämmelse med artikel VIII i Gatt 1994 med tillhörande anmärkningar och tilläggsbestämmelser.

ARTIKEL 10

MGN-behandling

1. Parterna ska bevilja varandra behandling som mest gynnad nation i enlighet med artikel 1.1 i Gatt 1994 med tillhörande anmärkningar och tilläggsbestämmelser.
2. Punkt 1 ska inte tillämpas på
 - a) fördelar som beviljas i syfte att upprätta en tullunion eller ett frihandelsområde enligt Gatt 1994 eller som följer av upprättandet av en sådan tullunion eller ett sådant frihandelsområde,
 - b) fördelar som beviljas vissa länder i enlighet med GATT 1994 och andra internationella överenskommelser till förmån för utvecklingsländer.

ARTIKEL 11

Nationell behandling

Varje part ska bevilja varor från den andra parten nationell behandling i enlighet med artikel III i Gatt 1994 med tillhörande anmärkningar och tilläggsbestämmelser. I detta syfte har artikel III i Gatt 1994 med tillhörande anmärkningar och tilläggsbestämmelser införlivats i detta avtal och utgör i tillämpliga delar en integrerad del av detta.

ARTIKEL 12

Tullpolitik

1. Produkter med ursprung i Irak och som importeras till unionen ska omfattas av unionens MGN-tull. Inga tullavgifter som är högre än de som tillämpas på import från WTO-medlemmar i enlighet med artikel I i Gatt 1994 får tillämpas på produkter med ursprung i Irak och som importeras till unionen.
2. Produkter med ursprung i unionen ska vid import till Irak inte omfattas av tullavgifter som är högre än den nu gällande återuppbyggnadsavgiften på 8 % på importerade varor.
3. Parterna är överens om att de, fram till dess att Irak ansluter sig till WTO, får ändra nivån på importtullarna efter samråd mellan parterna.

4. Om Irak efter detta avtals undertecknande inför generella tullsänkningar på import, särskilt sänkningar som följer av tullförhandlingarna inom WTO, ska de sänkta tullsatserna tillämpas på import med ursprung i unionen och ersätta bastullsatsen eller återuppbyggnadsavgiften från och med den dag då sänkningarna börjar tillämpas.

ARTIKEL 13

Tillämpning av relevanta bestämmelser i Gatt 1994

Följande artiklar i Gatt 1994 ska införlivas med och utgöra en del av detta avtal och i tillämpliga delar gälla mellan parterna:

- a) Artikel V med tillhörande anmärkningar och tilläggsbestämmelser.
- b) Artikel VII.1, VII.2, VII.3, III.4a, III.4b och VII.5 med tillhörande anmärkningar och tilläggsbestämmelser samt WTO-avtalet om tillämpning av artikel VII i Gatt 1994.
- c) Artikel VIII med tillhörande anmärkningar och tilläggsbestämmelser.
- d) Artikel IX.
- e) Artikel X.

ARTIKEL 14

Harmoniserad varubeskrivning

Klassificeringen av varor i handeln mellan parterna ska vara den som anges i parternas respektive tulltaxenomenklatur, tolkad i överensstämmelse med Harmoniserade systemet i den internationella konventionen om systemet för harmoniserad varubeskrivning och kodifiering, upprättat i Bryssel den 14 juni 1983.

ARTIKEL 15

Tillfällig införsel av varor

Utan att det påverkar tillämpningen av de rättigheter och skyldigheter som härrör från för båda parterna bindande internationella konventioner om tillfällig införsel av varor, ska varje part bevilja den andra parten befrielse från importavgifter och tullar på varor som införs tillfälligt. Förfarandet för tillfällig införsel ska tillämpas med hänsyn till de omständigheter under vilka parten har godtagit skyldigheter som härrör från sådana konventioner.

ARTIKEL 16

Förbud mot kvantitativa restriktioner

När detta avtal träder i kraft ska unionen och Irak i handeln dem emellan avskaffa, och får inte anta eller upprätthålla, restriktioner för import eller export eller andra åtgärder med motsvarande verkan i enlighet med artikel XI i Gatt 1994 med tillhörande anmärkningar och tilläggsbestämmelser. I detta syfte har artikel XI i Gatt 1994 med tillhörande anmärkningar och tilläggsbestämmelser införlivats i detta avtal och utgör i tillämpliga delar en integrerad del av detta.

ARTIKEL 17

Exporttullar

Ingendera parten får upprätthålla eller införa tullar, skatter eller andra avgifter och pålagor som påförs vid eller i samband med export av varor till den andra parten. Ingendera parten får upprätthålla eller införa interna skatter, avgifter och pålagor på varor som exporteras till den andra parten som är högre än de som påförs likadana produkter som är avsedda för inhemsk försäljning.

KAPITEL II

HANDELSPOLITISKA ÅTGÄRDER

ARTIKEL 18

Antidumpningsåtgärder

1. Inget i detta avtal ska hindra parterna från att anta antidumpningsåtgärder eller utjämningsåtgärder i enlighet med artikel VI i Gatt 1994 med tillhörande anmärkningar och tilläggsbestämmelser, avtalet om tillämpning av artikel VI i Allmänna tull- och handelsavtalet 1994 samt WTO-avtalet om subventioner och utjämningsåtgärder.
2. Denna artikel ska inte omfattas av bestämmelserna i avdelning II avsnitt VI i detta avtal.

ARTIKEL 19

Skyddsåtgärder

1. Inget i detta avtal ska hindra parterna från att anta åtgärder i enlighet med artikel XIX i Gatt 1994 och WTO-avtalet om skyddsåtgärder.
2. Denna artikel ska inte omfattas av bestämmelserna i avdelning II avsnitt VI i detta avtal.

KAPITEL III

UNDANTAG

ARTIKEL 20

Allmänna undantag

Bestämmelserna i artikel XX i Gatt 1994 med tillhörande anmärkningar och tilläggsbestämmelser och i artikel XXI i Gatt 1994, som har införlivats i detta avtal och utgör i en integrerad del av detta, ska i tillämpliga delar gälla mellan parterna.

KAPITEL IV

ICKE-TARIFFÄRA FRÅGOR

ARTIKEL 21

Industristandarder och bedömning av överensstämmelse, tekniska föreskrifter

1. Förhållande till WTO-avtalet om tekniska handelshinder

Bestämmelserna i WTO-avtalet om tekniska handelshinder, nedan kallat *avtalet om tekniska handelshinder*, som har införlivats i detta avtal och utgör i en integrerad del av detta, ska i tillämpliga delar gälla mellan parterna.

2. Tillämpningsområde

Bestämmelserna i detta kapitel ska gälla utarbetande, antagande och tillämpning av tekniska föreskrifter, standarder och förfaranden för bedömning av överensstämmelse i den mening som avses i avtalet om tekniska handelshinder.

3. Mål

Samarbetet på områdena tekniska föreskrifter, standarder och förfaranden för bedömning av överensstämmelse mellan parterna ska ha följande syften:

- a) Undvika och minska tekniska handelshinder för att underlätta handeln mellan parterna.
- b) Öka tillträdet för produkter till varandras marknader genom förbättringar när det gäller produkternas säkerhet, kvalitet och konkurrenskraft.
- c) Främja en ökad tillämpning av internationella tekniska föreskrifter och standarder samt förfaranden för bedömning av överensstämmelse, även sektorsspecifika åtgärder och användningen av internationell bästa praxis vid utformningen av dessa.
- d) Säkerställa att utarbetandet, antagandet och tillämpningen av standarder och tekniska föreskrifter är öppet för insyn och inte skapar onödiga hinder för handeln mellan parterna, i enlighet med bestämmelserna i avtalet om tekniska handelshinder.
- e) Utveckla infrastrukturen för tekniska föreskrifter, standardisering, bedömning av överensstämmelse, ackreditering, metrologi och marknadsövervakning i Irak.
- f) Utveckla funktionella förbindelser mellan institutioner med ansvar för standardisering, bedömning av överensstämmelse och tillsyn i Irak och unionen.

- g) Främja att irakiska institutioner deltar praktiskt i internationella standardiseringsorgan och kommittén för tekniska handelshinder.
4. Tekniska föreskrifter, standarder och förfaranden för bedömning av överensstämmelse
- a) Parterna ska se till att tekniska föreskrifter, standarder och förfaranden för bedömning av överensstämmelse inte utarbetas, antas eller tillämpas med avsikt eller med verkan att skapa onödiga hinder för handeln mellan dem, i enlighet med avtalet om tekniska handelshinder.
 - b) Parterna ska sträva efter att när så är möjligt harmonisera sina tekniska föreskrifter, standarder och förfaranden för bedömning av överensstämmelse.
5. Insyn och anmälan
- a) De skyldigheter i fråga om informationsutbyte om tekniska föreskrifter, standarder och förfaranden för bedömning av överensstämmelse som föreskrivs i avtalet om tekniska handelshinder ska gälla mellan parterna.
 - b) Parterna är överens om att via kontaktpunkter utbyta information i frågor som kan vara relevanta för deras handelsförbindelser, bland annat tidiga varningar, vetenskapliga yttranden och evenemang.
 - c) Parterna får samarbeta vid inrättande och upprätthållande av kontaktpunkter och vid inrättande och underhåll av gemensamma databaser.

KAPITEL V

SANITÄRA OCH FYTOSANITÄRA ÅTGÄRDER

ARTIKEL 22

Sanitära och fytosanitära åtgärder

1. Parterna ska samarbeta på området sanitära och fytosanitära åtgärder i syfte att underlätta handeln och samtidigt skydda människors, djurs och växters liv och hälsa. Bestämmelserna i WTO-avtalet om tillämpning av sanitära och fytosanitära åtgärder, som har införlivats i detta avtal och utgör i en integrerad del av detta, ska i tillämpliga delar gälla mellan parterna.
2. På begäran får parterna kartlägga och åtgärda problem som kan tänkas uppstå vid tillämpningen av specifika sanitära och fytosanitära åtgärder och försöka nå en ömsesidigt godtagbar lösning.

AVSNITT II

HANDEL MED TJÄNSTER OCH ETABLERING

ARTIKEL 23

Tillämpningsområde

1. I detta avsnitt fastställs de åtgärder som krävs för en gradvis liberalisering av handeln med tjänster och etablering mellan parterna.
2. Detta avsnitt ska tillämpas på åtgärder som påverkar handeln med tjänster och etablering inom all ekonomisk verksamhet med följande undantag:
 - a) utvinning, framställning och bearbetning av kärnmaterial,
 - b) tillverkning av eller handel med vapen, ammunition och krigsmateriel,
 - c) audiovisuella tjänster och kulturella tjänster,
 - d) utbildningstjänster,

- e) hälso- och sjukvård och sociala tjänster
- f) nationellt sjöfartscabotage,
- g) luftfartstjänster och kringtjänster för luftfart med undantag av
 - i) reparation och underhåll av flygplan varvid flygplanet tas ur bruk,
 - ii) försäljning och marknadsföring av luftfartstjänster,
 - iii) tjänster som rör databokningssystem,
 - iv) marktjänster,
 - v) uthyrning av luftfartyg med besättning,
 - vi) flygplatstjänster och
- h) tjänster avseende rymdtransport.

3. Inget i detta avsnitt ska anses innebära några skyldigheter vad gäller offentlig upphandling.
4. Bestämmelserna i detta avsnitt ska inte gälla subventioner som beviljas av parterna.
5. I enlighet med detta avsnitt behåller varje part rätten att reglera och att införa nya föreskrifter för att uppnå legitima politiska mål.

ARTIKEL 24

Definitioner

I detta avsnitt gäller följande definitioner:

- a) *fysisk person från unionen*: en medborgare i en av unionens medlemsstater enligt medlemsstatens lagstiftning; *fysisk person från Irak*: en medborgare i Irak enligt irakisk lagstiftning,
- b) *juridisk person*: en juridisk inrättning som upprättats i laga ordning eller på annat sätt organiserats enligt gällande lag, antingen för vinständamål eller i annat syfte, och antingen privatägt eller i statens ägo, inbegripet bolag, stiftelser, handelsbolag, samriskföretag, enskilda näringsidkare och föreningar,

- c) *juridisk person från unionen* respektive *juridisk person från Irak*: en juridisk person som upprättats i enlighet med lagstiftningen i en av unionens medlemsstater eller i Irak, och som har sitt säte, sitt huvudkontor eller sitt huvudsakliga driftsställe på det territorium där fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt är tillämpliga eller på Iraks territorium. Om den juridiska personen endast har sitt säte, sitt huvudkontor eller sitt huvudsakliga driftsställe på det territorium där fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt är tillämpliga eller på Iraks territorium, ska den inte anses som en juridisk person från unionen eller en juridisk person från Irak annat än om dess verksamhet har en verklig och kontinuerlig förbindelse med unionens eller Iraks ekonomi.
- d) Trots vad som sägs i led c) ska rederier som är etablerade utanför unionen eller Irak och som kontrolleras av medborgare i en av unionens medlemsstater eller i Irak omfattas av bestämmelserna i detta avtal, om deras fartyg är registrerade i den EU-medlemsstaten eller i Irak i enlighet med respektive lagstiftning och för en EU-medlemsstat eller Iraks flagg.
- e) *näringsverksamhet*: omfattar inte verksamhet som bedrivs av en statlig myndighet, dvs. verksamhet som inte bedrivs i kommersiellt syfte eller i konkurrens med en eller flera andra ekonomiska aktörer,

- f) *dotterbolag*: en juridisk person som i realiteten kontrolleras av en annan juridisk person,
- g) *filial till en juridisk person*: ett driftställe som inte är en juridisk person och som ger intryck av att vara permanent, t.ex. ett moderbolags utvidgning, som har en egen administration och är utrustat för att kunna föra affärsförhandlingar med en tredje part så att den senare, trots att den vet att det vid behov kommer att finnas ett rättsligt band med moderbolaget, vars huvudkontor ligger utomlands, inte behöver ha direkta kontakter med moderbolaget utan kan göra affärer med det driftsställe som utgör en utvidgningen av verksamheten.
- h) *tillhandahållare av tjänster* i en part: varje fysisk eller juridisk person i endera parten som önskar tillhandahålla eller tillhandahåller en tjänst,
- i) *tjänstehandel*: tillhandahållande av en tjänst på ett av följande sätt:
 - i) från en parts territorium till den andra partens territorium,
 - ii) inom en parts territorium till en tjänstekonsument från den andra parten,
 - iii) av en tillhandahållare av tjänster i en part genom etablering på den andra partens territorium,
 - iv) av en tillhandahållare av tjänster i en part genom närvaro av fysiska personer på den andra partens territorium,

- j) *åtgärd*: en parts åtgärder, antingen i form av lagar och andra författningar, regler, förfaranden, beslut, administrativa handlingar eller i någon annan form,
 - k) *åtgärder vidtagna eller upprätthållna av en part*: åtgärder vidtagna eller upprätthållna av
 - i) centrala, regionala eller lokala regeringar eller myndigheter, och
 - ii) icke-statliga organ vid utövandet av befogenheter som delegerats av centrala, regionala eller lokala regeringar eller myndigheter,
 - l) *tjänster*: varje tjänst inom vilken sektor som helst utom tjänster som tillhandahålls i samband med utövandet av statliga befogenheter,
 - m) *etablering*: alla former av företagsetablering eller yrkesmässig etablering genom
 - i) upprättande, förvärv eller upprätthållande av en juridisk person, eller
 - ii) etablering eller upprätthållande av en filial eller ett representationskontor
- på en parts territorium i syfte att bedriva en näringsverksamhet.

- n) *investerare* i en part: varje fysisk eller juridisk person som ämnar bedriva eller bedriver en näringsverksamhet genom en etablering,
- o) *tjänst som tillhandahålls i samband med utövandet av statliga befogenheter*: varje tjänst som inte tillhandahålls på kommersiella grunder eller i konkurrens med en eller flera tillhandahållare av tjänster,

ARTIKEL 25

1. Från och med detta avtals ikraftträdande ska unionen utvidga den behandling som följer av listan för unionens och dess medlemsstaters särskilda åtaganden avseende nationell behandling och marknadstillträde enligt allmänna tjänstehandelsavtalet (nedan kallat *Gats*) till att också omfatta tjänster eller tillhandahållare av tjänster.

2. Från och med detta avtals ikraftträdande, och om inte annat följer av punkt 3, ska Irak bevilja tjänster, tillhandahållare av tjänster, etableringar och investerare från unionen inom tjänstesektorn och övriga sektorer en behandling som inte är mindre gynnsam än den behandling som beviljas tjänster, tillhandahållare av tjänster, etableringar och investerare av samma slag från Irak eller, om denna är bättre, den som ges tjänster, tillhandahållare av tjänster, etableringar och investerare av samma slag från ett tredjeland.

3. Irak kan ändra den behandling som beviljas tjänster, tillhandahållare av tjänster, etableringar och investerare från unionen genom att uppställa villkor och göra förbehåll som leder till en mindre gynnsam behandling än den som landet beviljar sina egna tjänster, tillhandahållare av tjänster, etableringar och investerare av samma slag. En sådan ändring ska uppfylla följande villkor:

- a) Den behandling som beviljas tjänster, tillhandahållare av tjänster, etableringar och investerare från unionen får inte vara mindre gynnsam än den som Irak beviljar tjänster, tillhandahållare av tjänster, etableringar och investerare från ett tredjeland.

- b) Irak ska anmäla en sådan avsikt till Europeiska unionens kommission (nedan kallad *kommissionen*) fyra månader före den dag man avser att börja tillämpa sådana villkor. På begäran av kommissionen ska Irak tillhandahålla detaljerade uppgifter om de skäl som motiverar det planerade införandet av villkor och förbehåll. Dessa villkor och förbehåll ska anses vara godkända av unionen om inget meddelande har sänts till Irak inom åtta veckor.
 - c) På begäran av endera parten ska de föreslagna villkoren och förbehållen överlämnas till samarbetskommittén för granskning och godkännande.
4. Utan att det inverkar på de förmåner som följer av den behandling som beviljas tjänster, tillhandahållare av tjänster, etableringar och investerare från unionen enligt punkt 2 i denna artikel ska Irak, efter anslutningen till WTO, utvidga den behandling som följer av landets lista för särskilda åtaganden enligt Gats till att omfatta även tjänster och tillhandahållare av tjänster från unionen.

ARTIKEL 26

1. Behandling som mest gynnad nation som beviljas i enlighet med denna avdelning ska inte tillämpas på skattefördelar som parterna ger eller i framtiden kommer att ge på grundval av dubbelbeskattningsavtal eller andra arrangemang på skatteområdet.
2. Inget i detta avsnitt ska tolkas så att det hindrar parterna från att anta eller genomföra åtgärder som syftar till att förhindra skatteflykt i enlighet med skattebestämmelser i dubbelbeskattningsavtal, andra arrangemang på skatteområdet eller nationell skattelagstiftning
3. Inget i detta avsnitt ska tolkas så att det hindrar medlemsstaterna eller Irak från att, vid tillämpning av de relevanta bestämmelserna i sin skattelagstiftning, skilja mellan skattebetalare som inte befinner sig i identiska situationer, särskilt i fråga om bosättningsort.

ARTIKEL 27

Andra avtal

Inget i detta avsnitt ska begränsa rätten för parternas investerare att åtnjuta en mer gynnsam behandling enligt något befintligt eller framtida internationellt avtal om investeringar i vilka en av unionens medlemsstater eller Irak är part.

ARTIKEL 28

Öppenhet och insyn

En part ska omgående besvara den andra partens framställningar om särskilda upplysningar om någon av dess allmänt tillämpliga åtgärder eller internationella överenskommelser som hänför sig till eller berör detta kapitel. Parterna ska även inrätta ett eller flera informationsställen för att på begäran lämna särskilda upplysningar till den andra partens tillhandahållare av tjänster i alla sådana frågor. En förteckning över dessa informationsställen finns i bilaga 3. Informationsställena behöver inte vara depositarier för lagar och andra författningar.

ARTIKEL 29

Undantag

1. För bestämmelserna i detta avsnitt gäller undantagen i denna artikel. Under förutsättning att åtgärderna inte tillämpas på ett sätt som skulle innebära godtycklig eller ooberättigad diskriminering mellan länder i fall då likartade förhållanden råder, eller en förtäckt inskränkning av tjänstehandeln, ska inget i detta avsnitt tolkas som ett hinder för någon av parterna att anta eller genomföra åtgärder

- a) som är nödvändiga för att skydda den allmänna säkerheten eller moralen eller för att upprätthålla allmän ordning,

- b) som är nödvändiga för att skydda människors, djurs eller växters liv eller hälsa,
- c) som är nödvändiga för att säkerställa iakttagandet av lagar och andra författningar som inte är oförenliga med bestämmelserna i detta avsnitt, inklusive sådana som hänför sig till
 - i) förhindrandet av bedrägliga eller olagliga förfaranden eller för att åtgärda bristande uppfyllelse av förpliktelser enligt ett tjänstekontrakt,
 - ii) skyddet av enskildas privatliv i samband med behandling och spridning av personuppgifter samt skyddet av sekretess för individuella register och konton,
 - iii) säkerhet,
- d) som är oförenliga med målen för artikel 25, förutsatt att olikheten i behandling syftar till att säkerställa en skälig eller effektiv beskattning eller uppbörd av direkta skatter med avseende på den andra partens tjänster eller tillhandahållare av tjänster,
- e) som är oförenliga med målen för artikel 25, förutsatt att olikheten i behandling syftar till att förhindra skatteflykt eller skatteundandragande i enlighet med skattebestämmelser i dubbelbeskattningsavtal, andra arrangemang på skatteområdet eller nationell skattelagstiftning.

2. Bestämmelserna i detta avsnitt ska inte tillämpas på parternas respektive socialförsäkringssystem eller på verksamhet på någon av parternas territorium som, ens tillfälligt, har anknytning till myndighetsutövning.
3. Bestämmelserna i detta avsnitt ska inte gälla åtgärder som rör fysiska personer som söker tillträde till parternas arbetsmarknad, inte heller ska de gälla åtgärder som rör medborgarskap, bosättning eller fast anställning.
4. Inget i detta avsnitt ska hindra en part från att tillämpa åtgärder för att reglera fysiska personers inresa till eller tillfälliga vistelse inom dess territorium, inbegripet sådana åtgärder som är nödvändiga för att skydda gränsernas integritet och se till att fysiska personers förflyttning över dessa sker i ordnade former, förutsatt att åtgärderna inte tillämpas på ett sådant sätt att förmåner som tillkommer den andra parten enligt artikel 25 upphävs eller minskas.
5. Inget i detta avsnitt är tillämpligt på verksamhet som bedrivs av en centralbank eller penningpolitisk myndighet eller av någon annan offentlig institution vid utövandet av penning- eller valutapolitik.
6. Inget i detta avsnitt ska tolkas som hinder för en part, inklusive dess offentliga institutioner, att inom sitt territorium med ensamrätt bedriva verksamhet eller tillhandahålla tjänster för sin egen eller sina offentliga institutioners räkning, med egen eller någon av institutionernas garanti eller med användande av egna eller någon av institutionernas medel.
7. Bestämmelserna i detta avsnitt ska inte hindra någon av parterna från att vidta nödvändiga åtgärder för att förhindra kringgående av dess åtgärder avseende tredjeländers tillträde till dess marknad på grundval av bestämmelserna i detta avtal.

ARTIKEL 30

Undantag i säkerhetssyfte

Inget i detta avsnitt ska tolkas så att det

- a) ålägger en part att lämna upplysningar, vars utlämnande den anser strida mot dess väsentliga säkerhetsintressen,
- b) hindrar en part från att vidta en åtgärd som den anser nödvändig för att skydda sina väsentliga säkerhetsintressen, där åtgärden
 - i) avser ekonomisk verksamhet som utövas direkt eller indirekt för att försörja en militär inrättning,
 - ii) avser klyvbara ämnen eller fusionsämnen eller ämnen ur vilka sådana ämnen kan framställas,
 - iii) är knuten till tillverkning av eller handel med vapen, ammunition och krigsmateriel och har samband med handel med andra varor och material,

- iv) avser offentlig upphandling som är absolut nödvändig för nationella säkerhets- eller försvarssyften,
- v) vidtas i krigstid eller i andra kritiska lägen i de internationella relationerna, eller
- c) hindrar en part stat från att vidta åtgärder för att fullgöra sina skyldigheter i enlighet med Förenta nationernas stadga för upprätthållandet av internationell fred och säkerhet

ARTIKEL 31

Gradvis liberalisering av tjänstehandel och etablering

Samarbetsrådet får alltefter omständigheterna, däribland den situation som uppstår genom Iraks anslutning till WTO, rekommendera parterna att gradvis utvidga tjänstehandel och etablering mellan dem och säkerställa full överensstämmelse med bestämmelserna i Gats, särskilt artikel V. Om rekommendationerna godtas kan de sättas i kraft genom överenskommelser mellan parterna.

AVSNITT III

BESTÄMMELSER OM AFFÄRSVERKSAMHET OCH INVESTERINGAR

ARTIKEL 32

Främjande av investeringar

Parterna ska främja en ökning av investeringar till ömsesidig nytta genom att skapa ett gynnsammare klimat för privata investeringar.

ARTIKEL 33

Kontaktpunkter och informationsutbyte

I syfte att underlätta kontakterna mellan parterna i handelsfrågor med anknytning till privata investeringar ska varje part utse en kontaktpunkt. En parts kontaktpunkt ska på den andra partens begäran ange vilket organ eller vilken tjänsteman som ansvarar för den sak frågan gäller samt lämna det stöd som behövs för att underlätta kontakterna med den begärande parten.

AVSNITT IV

LÖPANDE BETALNINGAR OCH KAPITAL

ARTIKEL 34

Syfte och tillämpningsområde

1. Parterna ska sträva efter att liberalisera löpande betalningar och kapitalrörelser mellan sig, i enlighet med sina åtaganden inom ramen för internationella finansinstitut.
2. Detta avsnitt gäller för alla löpande betalningar och kapitalrörelser mellan parterna.

ARTIKEL 35

Bytesbalans

Parterna ska tillåta alla löpande betalningar och överföringar mellan parterna, i fritt konvertibel valuta och i enlighet med Internationella valutafondens stadga.

ARTIKEL 36

Kapitalbalans

Från och med detta avtals ikraftträdande ska parterna tillåta fri rörlighet för kapital i samband med direktinvesteringar som görs i enlighet med värdlandets lagstiftning och i samband med investeringar som görs i enlighet med bestämmelserna i detta avtal, samt avveckling eller repatriering av detta kapital och eventuell vinst därav.

ARTIKEL 37

Standstill

Parterna får inte införa några nya restriktioner för löpande betalningar och kapitalrörelser mellan personer som är bosatta på parternas respektive territorier, och får inte göra befintliga arrangemang mer restriktiva.

ARTIKEL 38

Skyddsåtgärder

1. Om kapitalrörelser mellan unionen och Irak under särskilda omständigheter orsakar eller riskerar att orsaka allvarliga svårigheter för bedrivandet av penning- eller valutapolitiken i unionen eller Irak, får unionen respektive Irak för en period av högst sex månader vidta skyddsåtgärder beträffande kapitalrörelser mellan unionen och Irak, om sådana åtgärder är absolut nödvändiga.
2. Den part som vidtar skyddsåtgärderna ska snarast möjligt underrätta den andra parten om en tidsplan för åtgärdernas avskaffande.

ARTIKEL 39

Slutbestämmelser

1. Inget i detta avsnitt ska begränsa parternas ekonomiska aktörers rätt att omfattas av en mer gynnsam behandling än vad som eventuellt föreskrivs i gällande bilaterala eller multilaterala avtal i vilka de är parter.
2. Parterna ska samråda med varandra i syfte att underlätta kapitalrörelser mellan sig för att främja målen i detta avtal.

AVSNITT V

HANDELSRELATERADE FRÅGOR

KAPITEL I

STATLIGA HANDELSFÖRETAG

ARTIKEL 40

1. Parterna ska sträva efter att följa artikel XVII i Gatt 1994 med tillhörande anmärkningar och tilläggsbestämmelser och WTO-överenskommelsen om tolkningen av artikel XVII i Allmänna tull- och handelsavtalet 1994, som har införlivats i detta avtal och i tillämpliga delar utgör en integrerad del av det.
2. Om en av parterna begär upplysningar av den andra parten om enskilda statliga handelsföretag, deras verksamhetssätt och hur deras verksamhet påverkar den bilaterala handeln, ska den anmodade parten säkerställa största möjliga öppenhet, utan att det påverkar tillämpningen av artikel XVII.4 d i Gatt 1994 om konfidentiella uppgifter.
3. Båda parter ska säkerställa att alla statliga handelsföretag som levererar varor eller tjänster fullgör den berörda partens skyldigheter enligt detta avtal.

KAPITEL II

OFFENTLIG UPPHANDLING

ARTIKEL 41

Inledning

1. Parterna erkänner att öppna och konkurrensutsatta upphandlingsförfaranden som medger insyn bidrar till en hållbar ekonomisk utveckling, och fastställer som mål att åstadkomma ett faktiskt, ömsesidigt och gradvis öppnande av sina respektive marknader för offentlig upphandling.
2. I detta kapitel gäller följande definitioner:
 - a) *handelsvaror eller tjänster*: varor eller tjänster av ett slag som i allmänhet säljs eller erbjuds på den kommersiella marknaden till, och som vanligen köps av, icke-statliga köpare för icke-statliga ändamål,
 - b) *bygg tjänster*: en tjänst vars syfte är att på valfritt sätt utföra tekniska bygg- eller anläggningsarbeten i enlighet med huvudgrupp 51 i FN:s centrala produktindelning (Central Product Classification, nedan kallad *CPC*),

- c) *dag*: kalenderdag,
- d) *elektronisk auktion*: en upprepad process där leverantörer med hjälp av elektroniska medel presenterar antingen nya priser eller nya värden för kvantifierbara icke prisrelaterade delar av anbuden med anknytning till utvärderingskriterierna, eller bådadera, vilket leder till en rangordning eller en ny rangordning av anbuden,
- e) *skriftligen eller skriftligt*: varje enhet av ord eller siffror som kan läsas, återges och meddelas vid ett senare tillfälle; den kan innehålla elektroniskt överförd och lagrad information,
- f) *begränsad upphandling*: ett upphandlingsförfarande där den upphandlande enheten kontaktar en leverantör eller leverantörer som den själv valt ut,
- g) *åtgärd*: lagar, andra författningar, förfaranden, administrativa riktlinjer eller praxis, eller alla åtgärder från den upphandlande enhetens sida i samband med en upphandling som omfattas av detta kapitel,
- h) *fleranvändningsförteckning*: förteckning över leverantörer som en upphandlande enhet anser uppfylla kraven för att få tas upp i förteckningen och som den upphandlande enheten har för avsikt att använda mer än en gång,
- i) *meddelande om planerad upphandling*: meddelande som offentliggörs av en upphandlande enhet i vilket intresserade leverantörer uppmanas att lämna in en begäran om deltagande, ett anbud eller båda,

- j) *motkrav*: villkor eller åtagande som främjar lokal utveckling eller förbättrar en parts betalningsbalans, t.ex. användning av lokalt innehåll, tekniklicensiering, investeringar, motköp eller liknande åtgärd eller krav,
- k) *öppet anbudsförfarande*: förfarande där alla intresserade leverantörer har möjlighet att lämna anbud,
- l) *person*: en fysisk person eller juridisk person,
- m) *upphandlande enhet*: enhet som omfattas av en parts tillägg I till bilaga 1 till detta avtal,
- n) *kvalificerad leverantör*: leverantör som en upphandlande enhet anser ha uppfyllt villkoren för deltagande,
- o) *selektivt förfarande*: förfarande då enbart kvalificerade leverantörer uppmanas att lämna anbud av den upphandlande enheten,
- p) *tjänster*: omfattar byggtjänster , om inte annat anges,

- q) *standard*: ett dokument som fastställts av ett erkänt organ, och som för allmänt och upprepat bruk anger regler, riktlinjer eller egenskaper avseende varor eller tjänster, eller därmed sammanhängande processer och tillverkningsmetoder som det inte är obligatoriskt att följa; det kan även innefatta eller enbart behandla terminologi, symboler, förpacknings-, märknings- eller etiketteringskrav beträffande en vara, en tjänst, en process eller en tillverkningsmetod,
- r) *leverantör*: en person eller en grupp av personer som tillhandahåller eller som kan tillhandahålla varor eller tjänster,
- s) *teknisk specifikation*: ett krav i samband med ett anbudsförfarande
 - i) som anger egenskaperna hos de varor eller tjänster som ska upphandlas, exempelvis kvalitet, prestanda, säkerhet och dimensioner, eller processer och metoder för tillverkningen eller tillhandahållandet av dessa, eller
 - ii) som behandlar terminologi, symboler, förpacknings-, märknings- eller etiketteringskrav beträffande en vara eller en tjänst.

ARTIKEL 42

Tillämpningsområde

1. Detta kapitel gäller alla åtgärder i samband med upphandling som omfattas. I detta kapitel avses med upphandling som omfattas, upphandling för offentliga ändamål

- a) av varor, tjänster eller en kombination av dessa
 - i) i enlighet med varje parts underbilagor till tillägg I till bilaga I till detta avtal, och
 - ii) som inte upphandlas för kommersiell försäljning eller återförsäljning, eller för tillverkning av varor eller tillhandahållande av tjänster för kommersiell försäljning eller återförsäljning,
- b) genom avtal, exempelvis köp, leasing, hyresavtal eller hyrköpsavtal, med eller utan rätt till köp,
- c) till ett värde som vid offentliggörandet av ett meddelande i enlighet med artikel 45 uppgår till minst det tröskelvärde som anges i varje parts underbilagor till tillägg I till bilaga 1 till detta avtal,

- d) genom en upphandlande enhet och
 - e) som inte på annat sätt är undantagen från att omfattas.
2. Såvida inget annat uttryckligen anges gäller detta kapitel inte för
- a) inköp eller hyra av mark, befintliga byggnader eller annan fast egendom eller därmed sammanhängande rättigheter,
 - b) icke-avtalsgrundande överenskommelser eller någon form av bistånd som en part tillhandahåller, inklusive samarbetsavtal, bidrag, lån, kapitaltillskott, lånegarantier och skattelättnader,
 - c) upphandling eller förvärv av tjänster på skatteområdet eller förvaringstjänster, likvidations- eller förvaltningstjänster för reglerade finansinstitut eller tjänster som rör försäljning, inlösen och distribution i samband med statlig upplåning, inklusive lån, statsobligationer och andra värdepapper,
 - d) offentliga anställningsavtal,

- e) upphandling som genomförs
 - i) särskilt i syfte att tillhandahålla internationellt bistånd, inklusive utvecklingsbistånd,
 - ii) enligt det särskilda förfarande eller på de särskilda villkor som gäller för en internationell överenskommelse om stationering av trupper eller de avtalsslutande ländernas gemensamma genomförande av ett projekt,
 - iii) enligt det särskilda förfarande eller på de särskilda villkor som gäller för en internationell organisation, eller en organisation som finansieras av internationella bidrag, lån eller annat bistånd, när det tillämpliga förfarandet eller de tillämpliga villkoren skulle vara oförenliga med detta kapitel.
3. Varje part ska definiera och specificera följande information i sina underbilagor till tillägg I till bilaga 1 till detta avtal:
- a) I underbilaga 1 de centrala statliga enheter vars upphandling omfattas av detta kapitel.
 - b) I underbilaga 2 alla andra enheter vars upphandling omfattas av detta kapitel.
 - c) I underbilaga 3 de tjänster, utom byggtjänster, som omfattas av detta kapitel.

- d) I underbilaga 4 de byggtjänster som omfattas av detta kapitel.
 - e) I underbilaga 5 alla allmänna anmärkningar.
4. Om en upphandlande enhet i samband med offentlig upphandling kräver att personer som inte omfattas av en parts underbilagor till tillägg I till bilaga 1 till detta avtal ska upphandla i enlighet med särskilda krav, ska artikel 43 gälla i tillämpliga delar för dessa krav.
5. Vid beräkningen av värdet av en upphandling i syfte att bedöma om det är en offentlig upphandling får den upphandlande enheten varken dela upp upphandlingen i separata upphandlingar eller välja eller använda en särskild värderingsmetod för att beräkna värdet av en upphandling i syfte att helt eller delvis undanta denna från tillämpningen av detta kapitel.
6. Inget i detta kapitel ska tolkas som hinder för en part att vidta en åtgärd eller att inte lämna ut uppgifter som denne anser nödvändiga för att skydda sina grundläggande säkerhetsintressen i samband med upphandling av vapen, ammunition eller krigsmateriel eller upphandling som är oumbärlig för den nationella säkerheten eller för nationella försvarssyften.

7. Under förutsättning att sådana åtgärder inte tillämpas på ett sätt som skulle innebära godtycklig eller oberättigad diskriminering mellan parter i fall då likartade förhållanden råder, eller en förtäckt inskränkning av internationell handel, ska inget i detta kapitel tolkas som ett hinder för någon av parterna att anta eller genomföra åtgärder

- a) som är nödvändiga för att skydda allmän moral, ordning eller säkerhet,
- b) som är nödvändiga för att skydda människors, djurs eller växters liv eller hälsa,
- c) som är nödvändiga för att skydda immateriella rättigheter, eller
- d) som avser varor eller tjänster som tillhandahålls av personer med funktionsnedsättning, av välgörenhetsinrättningar eller inom kriminalvården.

ARTIKEL 43

Allmänna principer

1. När det gäller samtliga åtgärder och all offentlig upphandling ska varje part och dess upphandlande enheter, omedelbart och utan förbehåll, bevilja varor och tjänster från den andra parten eller leverantörer från den andra parten som tillhandahåller varor och tjänster en behandling som inte är mindre gynnsam än den som beviljas inhemska varor, tjänster och leverantörer.
2. Med avseende på åtgärder rörande offentlig upphandling får en part och dess upphandlande enheter inte
 - a) behandla en lokalt etablerad leverantör mindre förmånligt än en annan lokalt etablerad leverantör på grund av graden av utländsk anknytning eller ägarskap, eller
 - b) diskriminera en lokalt etablerad leverantör av det skälet att de varor eller tjänster som denne erbjuder i samband med en viss upphandling utgörs av varor eller tjänster från den andra parten.
3. Irak ska, beträffande alla lagar, andra författningar, förfaranden och praxis rörande offentlig upphandling liksom specifika upphandlingar av offentliga myndigheter på alla nivåer som öppnats för varor, tjänster och leverantörer från tredjeländer, bevilja varor, tjänster och leverantörer från unionen en behandling som inte är mindre gynnsam än den som beviljas utländska varor, tjänster och leverantörer från ett tredjeland.

Användning av elektroniska medel

4. Vid offentlig upphandling med hjälp av elektroniska medel ska den upphandlande enheten
 - a) garantera att upphandlingen genomförs med hjälp av it-system och programvara, inklusive sådana som rör autentisering och kryptering av information, som är allmänt tillgängliga och kompatibla med andra allmänt tillgängliga it-system och annan tillgänglig programvara,
 - b) se till att det finns mekanismer som garanterar integriteten för begäran om deltagande och anbud, bland annat fastställande av tidpunkten för mottagande, och hindrar otillbörlig tillgång.

Genomförande av upphandling

5. En upphandlande enhet ska genomföra offentlig upphandling på ett öppet och opartiskt sätt som gör att intressekonflikter undviks, som förhindrar korruption och som är förenligt med detta kapitel.

Ursprungsregler

6. Ingen part får vid offentlig upphandling tillämpa sådana ursprungsregler för varor eller tjänster som importerats från eller levererats av den andra parten, som avviker från de ursprungsregler som den samtidigt tillämpar vid normal handel på import eller leveranser av samma varor eller tjänster från samma part.

ARTIKEL 44

Offentliggörande av information om upphandling

1. Varje part ska
 - a) omgående offentliggöra alla lagar och andra författningar, rättsliga avgöranden, administrativa avgöranden med allmän giltighet och standardkontraktsklausuler som föreskrivs i lagar eller andra författningar och som införlivas genom hänvisning i meddelanden, anbudsunderlag och upphandlingsförfaranden för offentlig upphandling, samt ändringar av dessa, i officiellt angivna elektroniska medier eller publikationer som har stor spridning och är lätt tillgängliga för allmänheten,
 - b) på begäran lämna en förklaring till detta till den andra parten,
 - c) i tillägg II till bilaga 1 till detta avtal förteckna de elektroniska medier eller publikationer där parten offentliggör den information som avses i a),
 - d) i tillägg III till bilaga 1 till detta avtal ange de elektroniska medier där parten offentliggör de meddelanden som krävs enligt artiklarna 45, 47.4 och 55.2.
2. Varje part ska omgående till den andra parten anmäla alla ändringar av den information som parten förtecknat i tillägg II eller III till bilaga 1 till detta avtal.

ARTIKEL 45

Offentliggörande av meddelanden

Meddelande om planerad upphandling

1. För varje offentlig upphandling, utom under exceptionella omständigheter enligt artikel 52, ska en upphandlande enhet offentliggöra ett meddelande om planerad upphandling i ett av de medier som förtecknas i tillägg III till bilaga 1 till detta avtal. Ett sådant meddelande ska innehålla de uppgifter som anges i tillägg IV till bilaga 1 till detta avtal. Dessa meddelanden ska kostnadsfritt vara elektroniskt tillgängliga via en enda tillträdespunkt.

Sammanfattning

2. För varje planerad upphandling ska den upphandlande enheten samtidigt med meddelandet om planerad upphandling offentliggöra en sammanfattning, som ska vara lätt tillgänglig, på ett av WTO-språken. Sammanfattningen ska innehålla åtminstone följande uppgifter:

a) Upphandlingens föremål.

- b) Slutdatum för att lämna in anbud och, i tillämpliga fall, slutdatum för att lämna in begäran om deltagande eller ansökan om att tas upp på en fleranvändningsförteckning.
- c) Den adress dit man kan vända sig till för att begära handlingar rörande upphandlingen.

Meddelande om planerade upphandlingar

3. Upphandlande enheter uppmanas att så tidigt som möjligt varje budgetår offentliggöra ett meddelande om sina upphandlingsplaner (nedan kallat *meddelande om planerade upphandlingar*). Meddelandet bör innehålla uppgifter om upphandlingens föremål och om den planerade tidpunkten för offentliggörande av varje meddelande om planerad upphandling.

4. En upphandlande enhet som förtecknas i underbilaga 2 till tillägg I till bilaga 1 till detta avtal får använda ett sådant meddelande om planerade upphandlingar som ett meddelande om planerad upphandling, förutsatt att det innehåller de uppgifter som krävs enligt tillägg IV till bilaga 1 till detta avtal, som är tillgängliga och en uppmaning till leverantörer om att anmäla sitt intresse att delta i upphandlingen till den upphandlande enheten.

ARTIKEL 46

Villkor för deltagande

1. En upphandlande enhet ska begränsa villkoren för deltagande i en upphandling till vad som krävs för att säkerställa att leverantören har rättslig och ekonomisk kapacitet samt kommersiell och teknisk förmåga för att åta sig den aktuella upphandlingen.
2. Vid bedömning av huruvida en leverantör uppfyller villkoren för deltagande,
 - a) ska den upphandlande enheten bedöma leverantörens ekonomiska, kommersiella och tekniska förmåga på grundval av leverantörens affärsverksamhet både inom och utanför territoriet för den part som den upphandlande enheten tillhör,
 - b) får den upphandlande enheten inte ställa som villkor för att en leverantör ska få delta i en upphandling att denne tidigare ska ha tilldelats ett eller flera kontrakt av en upphandlande enhet i den berörda parten eller att leverantören ska ha tidigare erfarenhet av arbete på partens territorium,
 - c) får den upphandlande enheten kräva tidigare relevant erfarenhet om detta är nödvändigt för att uppfylla upphandlingsvillkoren.

3. Vid bedömningen ska den upphandlande enheten grunda sin värdering på de villkor som enheten i förväg angett i meddelanden om upphandling eller anbudsunderlag.
4. En upphandlande enhet måste utesluta en leverantör av skäl som konkurs, oriktiga uppgifter, allvarliga brister vid uppfyllandet av väsentliga krav eller skyldigheter i tidigare kontrakt, domar med anledning av allvarliga brott, fel i yrkesutövningen eller underlåtenhet att betala skatt.

ARTIKEL 47

Kvalificering av leverantörer

Selektivt förfarande

1. När en upphandlande enhet avser att använda sig av selektivt förfarande ska enheten
 - a) i meddelandet om planerad upphandling åtminstone inkludera de uppgifter som anges i punkterna 1, 2, 6, 7, 10 och 11 i tillägg IV till bilaga 1 till detta avtal och uppmana leverantörerna att lämna in en begäran om deltagande, och

b) senast när tidsfristen för att lämna in anbud börjar löpa, tillhandahålla åtminstone de uppgifter som avses i punkterna 3, 4, 5, 8 och 9 i tillägg IV till bilaga 1 till detta avtal till de leverantörer som underrättats enligt punkt 2 b i tillägg VI till bilaga 1 till det här avtalet.

2. En upphandlande enhet ska som kvalificerade leverantörer erkänna alla inhemska leverantörer och alla leverantörer från den andra parten som uppfyller villkoren för deltagande i en särskild upphandling, såvida den inte i meddelandet om planerad upphandling anger eventuella begränsningar när det gäller antalet leverantörer som kommer att få lämna anbud och kriterierna för urvalet av dessa.

3. Om anbudsunderlaget inte görs allmänt tillgängligt från datumet för offentliggörandet av det meddelande som avses i punkt 1, ska den upphandlande enheten garantera att alla kvalificerade leverantörer som valts ut i enlighet med punkt 2 får tillgång till dessa dokument samtidigt.

Enheter enligt underbilaga 2

4. En upphandlande enhet som omfattas av underbilaga 2 till tillägg I till bilaga 1 till detta avtal får använda en fleranvändningsförteckning över leverantörer, under förutsättning att ett meddelande med en uppmaning till intresserade leverantörer att ansöka om att föras upp på förteckningen offentliggörs varje år, och om detta offentliggörs elektroniskt, att det fortlöpande görs tillgängligt i lämpligt medium enligt förteckningen i tillägg III i bilaga 1 till detta avtal. Ett sådant meddelande ska innehålla de uppgifter som anges i tillägg V till bilaga 1 till detta avtal.

5. Om en fleranvändningsförteckning är giltig i tre år eller mindre får en upphandlande enhet som omfattas av underbilaga 2 till tillägg I till bilaga 1 till detta avtal, utan hinder av punkt 4 offentliggöra det meddelande som avses i den punkten endast en gång, i början av förteckningens giltighetstid, under förutsättning att giltighetsperioden anges i meddelandet liksom att inga fler meddelanden kommer att offentliggöras.

6. En upphandlande enhet som omfattas av underbilaga 2 till tillägg I till bilaga 1 till detta avtal ska tillåta leverantörer att när som helst ansöka om att föras upp på fleranvändningsförteckningen och inom rimlig tid inkludera alla kvalificerade leverantörer i förteckningen.

En upphandlande enhet som omfattas av underbilaga 2 till tillägg I till bilaga 1 till detta avtal får använda ett meddelande med en uppmaning till leverantörer att ansöka om att föras upp på fleranvändningsförteckningen som ett meddelande om planerad upphandling under förutsättning

- a) att meddelandet offentliggörs i enlighet med punkt 4 och inkluderar de uppgifter som krävs enligt tillägg V till bilaga 1 till detta avtal och de uppgifter som krävs enligt tillägg IV till bilaga 1 till detta avtal som är tillgängliga samt information om att det utgör ett meddelande om planerad upphandling,

- b) att enheten omgående tillhandahåller leverantörer som för enheten har uttryckt sitt intresse för en viss upphandling tillräcklig information för att kunna bedöma sitt intresse av att delta i upphandlingen, däribland alla övriga uppgifter som krävs enligt tillägg IV till bilaga 1 till detta avtal i den mån sådana uppgifter är tillgängliga.

7. En upphandlande enhet som omfattas av underbilaga 2 till tillägg I till bilaga 1 till detta avtal får tillåta en leverantör som har ansökt om att föras upp på fleranvändningsförteckningen i enlighet med punkt 6 att lämna anbud i en viss upphandling, om den upphandlande enheten har tillräckligt med tid för att undersöka om leverantören uppfyller villkoren för deltagande.

8. En upphandlande enhet som omfattas av underbilaga 2 till tillägg I till bilaga 1 till detta avtal ska omgående informera alla leverantörer som lämnar in en begäran om deltagande eller om att föras upp på fleranvändningsförteckningen om enhetens beslut vad gäller begäran.

9. Om en upphandlande enhet som omfattas av underbilaga 2 till tillägg I till bilaga 1 till detta avtal avslår en leverantörs begäran om att bli kvalificerad eller ansökan om att föras upp på fleranvändningsförteckningen, inte längre erkänner en leverantör som kvalificerad eller stryker en leverantör från fleranvändningsförteckningen ska enheten omgående informera leverantören och, på dennes begäran, omgående tillhandahålla en skriftlig förklaring av skälen för sitt beslut.

ARTIKEL 48

Tekniska specifikationer

1. En upphandlande enhet får inte utarbeta, anta eller tillämpa tekniska specifikationer eller fastställa förfaranden för bedömning av överensstämmelse som har som syfte eller resultat att skapa onödiga hinder för internationell handel.
2. Vid fastställandet av de tekniska specifikationerna för de varor eller tjänster som upphandlingen gäller ska den upphandlande enheten då det är lämpligt
 - a) definiera de tekniska specifikationerna efter prestanda och funktionella krav snarare än efter utformning eller beskrivande kännetecken,
 - b) basera de tekniska specifikationerna på internationella eller europeiska standarder när sådana finns, och i annat fall på nationella tekniska föreskrifter, erkända nationella standarder eller byggnadsnormer.
3. Om kriterier rörande utformning eller beskrivande kännetecken används i de tekniska specifikationerna ska den upphandlande enheten i tillämpliga fall ange att den kommer att beakta anbud avseende likvärdiga varor eller tjänster som tydligt uppfyller kraven för upphandlingen genom att inkludera formuleringen ”eller likvärdig” i anbudsunderlaget.

4. Den upphandlande enheten får i de tekniska specifikationerna inte ställa krav på eller hänvisa till särskilda varumärken eller handelsnamn, patent, upphovsrätt, utformning, typ, särskilt ursprung, tillverkare eller leverantör, utom i de fall där det inte finns något annat sätt att beskriva upphandlingskraven tillräckligt exakt och klart, och under förutsättning att anbudsunderlaget i så fall innehåller formuleringar som ”eller likvärdig”.
5. Den upphandlande enheten får inte, på ett sätt som kan hindra konkurrens, efterfråga eller ta emot råd som kan användas för att utarbeta eller anta en teknisk specifikation för en särskild upphandling från personer som kan ha kommersiella intressen i upphandlingen.
6. Varje part och dess upphandlande enheter får i enlighet med denna artikel utarbeta, anta eller tillämpa tekniska specifikationer för att främja bevarande av naturresurser eller skydda miljön.

ARTIKEL 49

Anbudsunderlag

1. Den upphandlande enheten ska till leverantörerna lämna anbudsunderlag som innehåller alla uppgifter de behöver för att utarbeta och lämna in väl underbyggda anbud. Om detta inte redan tillhandahållits i meddelandet om planerad upphandling ska anbudsunderlaget omfatta en fullständig beskrivning av de punkter som anges i tillägg VIII till bilaga 1 till detta avtal.

2. Den upphandlande enheten ska omgående, på begäran, tillhandahålla anbudsunderlaget till alla leverantörer som deltar i upphandlingen och tillgodose alla skäligen önskade relevanta upplysningar från en leverantör som deltar i upphandlingen, förutsatt att dessa upplysningar inte ger leverantören någon fördel i förhållande till konkurrenterna.
3. Om den upphandlande enheten före tilldelningen av ett kontrakt ändrar de kriterier eller krav som anges i meddelandet om planerad upphandling eller i det anbudsunderlag som lämnats till de deltagande leverantörerna, eller om den ändrar meddelandet eller anbudsunderlaget ska den skriftligen skicka andra sådana ändringar eller det ändrade eller nya meddelandet eller anbudsunderlaget
 - a) till alla leverantörer som deltar vid den tidpunkt då informationen ändras, om dessa är kända, och i alla andra fall, på samma sätt som den ursprungliga informationen, och
 - b) i tillräckligt god tid så att dessa leverantörer har möjlighet att ändra och på nytt lämna in sina ändrade anbud.

ARTIKEL 50

Tidsfrister

Den upphandlande enheten ska, så långt det är förenligt med dess egna rimliga behov, ge leverantörerna tillräckligt med tid för att utarbeta och lämna in begäran om deltagande och väl underbyggda anbud, och därvid beakta sådana faktorer som upphandlingens art och komplexitet, omfattningen av beräknad underentreprenad samt den tid det tar att befordra ett anbud från utländska respektive inhemska orter i de fall då detta inte sker elektroniskt. Dessa tidsfrister, inklusive eventuella förlängningar, ska vara de samma för alla leverantörer som är intresserade eller som deltar i anbudsförfarandet. De tillämpliga tidsfristerna anges i tillägg VI till bilaga 1 till detta avtal.

ARTIKEL 51

Förhandlingar

1. En part kan besluta att dess upphandlande enheter ska föra förhandlingar
 - a) i samband med upphandlingar där de upphandlande enheterna har uttryckt en sådan avsikt i meddelandet om planerad upphandling, eller
 - b) när det av utvärderingen framgår att inget anbud är det uppenbart mest fördelaktiga enligt de särskilda utvärderingskriterier som angetts i meddelandena eller anbudsunderlaget.

2. En upphandlande enhet ska
 - a) garantera att uteslutning av leverantörer som deltar i förhandlingarna sker i enlighet med de utvärderingskriterier som angetts i meddelandena eller i anbudsunderlaget, och
 - b) när förhandlingarna avslutats, fastställa en gemensam tidsfrist för de resterande leverantörerna att lämna in nya eller ändrade anbud.

ARTIKEL 52

Begränsad upphandling

Den upphandlande enheten får använda sig av begränsad upphandling och välja att inte tillämpa artiklarna 45–47, 49–51, 53 och 54 enbart under följande förutsättningar:

- a) I fall då
 - i) inga anbud lämnats in eller inga leverantörer begärt att få delta,
 - ii) inga anbud lämnades in som uppfyllde de grundläggande kraven i anbudsunderlaget,

iii) inga leverantörer uppfyllde villkoren för deltagande, eller

iv) de inlämnade anbudena tillkommit genom anbudskartell,

under förutsättning att kraven i anbudssunderlaget inte väsentligt ändrats.

b) I fall då varor eller tjänster kan levereras endast av en viss leverantör och det inte finns några rimliga alternativ eller rimliga ersättningsvaror eller ersättningstjänster eftersom det rör sig om ett konstverk, på grund av skydd av patent, upphovsrätt eller andra exklusiva rättigheter, eller på grund av att det saknas konkurrens av tekniska orsaker.

c) När det är fråga om kompletterande leveranser från den ursprungliga leverantören av varor och tjänster som inte ingick i den ursprungliga upphandlingen, och ett byte av leverantör för dessa kompletterande varor eller tjänster

i) inte kan ske av ekonomiska eller tekniska skäl såsom krav på utbytbarhet eller kompatibilitet med redan befintlig utrustning, programvara, tjänster eller installationer som upphandlats vid den ursprungliga upphandlingen, och

ii) skulle medföra betydande olägenheter eller betydligt större omkostnader för den upphandlande enheten.

- d) I den utsträckning som det är absolut nödvändigt, när produkterna eller tjänsterna inte kan erhållas i tid genom ett öppet eller selektivt förfarande, på grund av synnerlig brådska föranledd av händelser som den upphandlande enheten inte kunnat förutse.
- e) För varor som köps på en råvarumarknad.
- f) När en upphandlande enhet köper en prototyp eller en ny produkt eller tjänst som utvecklats på dess begäran i samband med och för en bestämd upphandling avseende forskning, försöksverksamhet, undersökning eller grundläggande utvecklingsarbete.
- g) När det är fråga om inköp under extremt gynnsamma förhållanden som enbart uppstår på mycket kort sikt i samband med en icke sedvanlig försäljning, t.ex. vid likvidation, tvångsförvaltning eller konkurs, och inte fråga om rutininköp från normala leverantörer.
- h) När det är fråga om ett kontrakt som tilldelas vinnaren av en formgivningstävling, förutsatt att tävlingen organiserats på ett sätt som är förenligt med principerna i detta kapitel, och deltagarna bedömts av en oberoende jury i syfte att ge ett designkontrakt till vinnaren.

ARTIKEL 53

Elektroniska auktioner

När en upphandlande enhet avser att genomföra en offentlig upphandling genom en elektronisk auktion ska enheten, innan den elektroniska auktionen börjar, tillhandahålla varje deltagare information om följande:

- a) Den automatiska utvärderingsmetoden, däribland den matematiska formel som bygger på utvärderingskriterierna i anbudsunderlaget och som kommer att användas vid den automatiska rangordningen eller vid en ändring av rangordningen under auktionen.
- b) Resultatet av en eventuell första utvärdering av delarna av deltagarens anbud i sådana fall där kontraktet kommer att tilldelas det mest fördelaktiga anbudet.
- c) All annan relevant information om genomförandet av auktionen.

ARTIKEL 54

Behandling av anbud och tilldelning av kontrakt

1. Den upphandlande enheten ska ta emot, öppna och behandla alla anbud med iakttagande av förfaranden som säkerställer att upphandlingsprocessen är rättvis och opartisk och att den sekretess som gäller för anbuderna bevaras.
2. Den upphandlande enheten ska inte straffa en leverantör vars anbud mottas efter tidsfristen för inlämnande av anbud om förseningen uteslutande beror på felaktig hantering inom den upphandlande enheten.
3. Om den upphandlande enheten ger en leverantör möjlighet att rätta till oavsiktliga formfel under tiden från anbudens öppnande till dess att ett anbud antagits ska den upphandlande enheten ge alla deltagande leverantörer samma möjlighet.
4. För att ett anbud ska komma ifråga för antagande ska det vara skriftligt och vid tidpunkten för öppnandet uppfylla de grundläggande kraven i meddelandena och anbudsunderlaget samt vara inlämnat av en leverantör som uppfyller villkoren för deltagande.
5. Såvida inte den upphandlande enheten beslutar att det inte är i det allmännas intresse att tilldela ett kontrakt, ska enheten tilldela kontraktet till den leverantör som enheten bedömer vara i stånd att uppfylla avtalsvillkoren och som, uteslutande på grundval av de utvärderingskriterier som angetts i meddelandena och anbudsunderlaget, antingen lagt det mest fördelaktiga anbudet eller, när priset är det enda tilldelningskriteriet, det lägsta anbudet.

6. Om den upphandlande enheten får ett anbud till ett pris som i förhållande till övriga ligger onormalt lågt, får den kontrollera om leverantören uppfyller villkoren för deltagande och är i stånd att uppfylla avtalsvillkoren.
7. Den upphandlande enheten får inte använda alternativ, avbryta en upphandling eller ändra tilldelade kontrakt på ett sätt som kringgår skyldigheterna enligt detta avtal.

ARTIKEL 55

Insyn i offentlig upphandling

1. Den upphandlande enheten ska omgående informera deltagande leverantörer om sitt beslut rörande tilldelningen av kontrakt, på begäran skriftligen. Den upphandlande enheten ska på begäran, i enlighet med artikel 56.2 och 56.3, ge en leverantör, vars anbud förkastats, en förklaring av skälen till varför enheten inte valde hans anbud och de relativa fördelarna med anbudet från den leverantör som tilldelades kontraktet.
2. Senast 72 dagar efter tilldelningen av de kontrakt som omfattas av detta kapitel ska den upphandlande enheten offentliggöra ett meddelande i någon av de publikationer eller elektroniska medier som förtecknas i tillägg III. Om meddelandet endast offentliggörs elektroniskt ska uppgifterna finnas lättillgängliga under en rimlig tidsperiod. Meddelandet ska innehålla åtminstone de uppgifter som anges i tillägg VII till bilaga 1 till detta avtal.

ARTIKEL 56

Utlämnande av information

1. Varje part ska på den andra partens begäran omgående tillhandahålla alla uppgifter som är nödvändiga för att avgöra om upphandlingen genomfördes på ett rättvist och opartiskt sätt och i enlighet med bestämmelserna i detta kapitel, inbegripet uppgifter om vad som utmärker det antagna anbudet och om dess relativa fördelar. I fall där det skulle vara till skada för konkurrensen vid framtida upphandlingar att lämna dessa uppgifter vidare, får den part som tar emot uppgifterna endast lämna ut dem till en leverantör efter samråd med och tillstånd från den part som lämnade uppgifterna.
2. Utan hinder av övriga bestämmelser i detta kapitel får en part och dess upphandlande enheter inte ge någon leverantör uppgifter som skulle motverka en sund konkurrens mellan leverantörer.
3. Inget i detta avtal ska tolkas som en skyldighet för en part och dess upphandlande enheter, myndigheter och överprövningsinstanser att utlämna konfidentiella uppgifter i fall där ett utlämnande skulle hämma rättstillämpningen, motverka sund konkurrens mellan leverantörer, skada särskilda personers berättigade kommersiella intressen, inbegripet skydd av immateriella rättigheter, eller på annat sätt strida mot allmänintresset.

ARTIKEL 57

Nationella överprövningsförfaranden

1. Varje part ska sörja för snabba, effektiva, öppna och icke-diskriminerande förfaranden för administrativ eller rättslig överprövning genom vilka en leverantör kan begära överprövning med hänvisning till

- a) en överträdelse av bestämmelserna i detta kapitel, eller
- b) underlåtenhet att följa de åtgärder som en part antagit för att genomföra detta kapitel, om leverantören enligt partens nationella lagstiftning inte har rätt att direkt begära överprövning av en överträdelse av bestämmelserna i detta kapitel,

i samband med en offentlig upphandling, i vilken leverantören har eller har haft intresse.

Förfarandereglerna för alla överprövningar ska vara skriftliga och göras allmänt tillgängliga.

2. Vid ett klagomål om överträdelse eller underlåtenhet enligt punkt 1 från en leverantör i samband med en offentlig upphandling i vilken leverantören har eller har haft intresse, ska den berörda parten uppmuntra sin upphandlande enhet och leverantören att söka lösa tvisten genom samråd. Den upphandlande enheten ska opartiskt och utan dröjsmål handlägga alla sådana klagomål på ett sätt som inte motverkar leverantörens deltagande i pågående eller framtida upphandlingar eller dennes rätt att ansöka om korrigerande åtgärder enligt förfarandet för administrativ eller rättslig överprövning.

3. Varje leverantör ska få en rimlig tidsfrist för att förbereda och lämna in en begäran om överprövning, som aldrig får vara kortare än tio dagar räknat från den tidpunkt då leverantören fick eller rimligen kan tänkas ha fått kännedom om de omständigheter som ligger till grund för begäran.
4. Varje part ska fastställa eller utse minst en opartisk administrativ eller rättslig myndighet som är oberoende av dess upphandlande enheter och som ska ta emot och behandla ansökningar om överprövning från leverantörer i samband med offentlig upphandling.
5. När ett annat organ än den myndighet som avses i punkt 4 ursprungligen ansvarar för överprövningen ska parten sörja för att leverantören kan överklaga det ursprungliga beslutet till en opartisk administrativ eller rättslig myndighet som är oberoende av den upphandlande enhet vars upphandling är föremål för åtgärder. Ett överprövningsorgan som inte är en domstol ska antingen vara underkastat rättslig kontroll eller erbjuda rätts säkerhetsgarantier som säkerställer att
 - a) den upphandlande enheten besvarar begäran om överprövning skriftligt och överlämnar alla relevanta handlingar till överprövningsorganet,
 - b) parterna i förfarandet ska ha rätt att bli hörda innan överprövningsorganet beslutar om begäran om överprövning,
 - c) parterna i förfarandet har rätt att låta sig representeras och åtföljas av biträde,

- d) parterna i förfarandet har tillträde till alla förhandlingar,
 - e) parterna i förfarandet har rätt att begära att förhandlingarna ska vara offentliga och att vittnen får närvara,
 - f) beslut eller rekommendationer som rör begäran om överprövning från leverantörer utan dröjsmål tillhandahållas skriftligen med en förklaring av grunden till beslutet eller rekommendationen.
6. Varje part ska anta eller upprätthålla förfaranden som säkerställer följande:
- a) Snabba provisoriska åtgärder för att bevara leverantörens möjlighet att delta i upphandlingen. Sådana provisoriska åtgärder kan få till följd att upphandlingsförfarandet avbryts. Det kan i förfarandena föreskrivas att det, när beslut om sådana åtgärder fattas, får tas hänsyn till övergripande negativa konsekvenser för berörda intressen, inbegripet det allmänna intresset. Beslut om att inte agera ska motiveras skriftligt.
 - b) Korrigerande åtgärd eller ersättning för förlust eller skada som uppstått, som får begränsas till kostnaderna för att bereda anbud eller inge begäran om överprövning eller till bådadera, om ett överprövningsorgan har konstaterat överträdelse eller underlåtenhet enligt punkt 1.

ARTIKEL 58

Ytterligare förhandlingar

1. Parterna ska varje år kontrollera att detta kapitel fungerar effektivt och att upphandlingsmarknaderna öppnas ömsesidigt. Parterna ska inleda förhandlingar om en utvidgning av förteckningarna över enheter i underbilagorna 1 och 2 till tillägg 1 till bilaga 1 till detta avtal senast ett år från avtalets ikraftträdande.
2. Irak ska i samband med förhandlingarna om anslutning till WTO bekräfta sitt åtagande om att ansluta sig till det plurilaterala avtalet om offentlig upphandling.

ARTIKEL 59

Asymmetrisk ordning och övergångsåtgärder

Mot bakgrund av Iraks behov när det gäller utveckling, ekonomi och handel kommer landet att beviljas följande övergångsåtgärder:

Irak får införa ett tillfälligt system med prisförmåner med en prisskillnad på 5 % för varor och tjänster och 10 % för byggtreprenader som ska tillämpas på varor och tjänster från rent irakiska leverantörer.

Systemet med prisförmåner ska fasas ut inom tio år från och med ikraftträdandet av detta avtal.

KAPITEL III

SKYDD AV IMMATERIELLA RÄTTIGHETER

ARTIKEL 60

Förpliktelsearnas art och räckvidd

1. Irak ska, i enlighet med bestämmelserna i denna artikel och i bilaga 2 till detta avtal, inom fem år från detta avtals ikraftträdande, anta lagstiftning i syfte att säkerställa ett fullgott och effektivt skydd för immateriella rättigheter i överensstämmelse med högsta internationella normer, däribland reglerna i avtalet om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätter (nedan kallat *Tripsavtalet*) som finns i bilaga IC till WTO-avtalet, samt sörja för att det finns effektiva medel för att skydda dessa rättigheter.

2. Inom tre år från avtalets ikraftträdande ska Irak ansluta sig till de multilaterala konventioner om immateriella, industriella och kommersiella rättigheter som anges i punkt 2 i bilaga 2 till detta avtal och som medlemsstaterna är parter i eller faktiskt tillämpar i enlighet med de relevanta bestämmelserna i dessa konventioner.

3. Inom tre år från avtalets ikraftträdande ska Irak efterleva de multilaterala konventioner om immateriella, industriella och kommersiella rättigheter som anges i punkt 3 i bilaga 2 till detta avtal och som en eller flera medlemsstater är parter i eller faktiskt tillämpar i enlighet med de relevanta bestämmelserna i dessa konventioner.
4. Parterna ska regelbundet se över tillämpningen av denna artikel och av bilaga 2 till detta avtal. Vid utarbetandet av lagstiftning eller om problem uppstår på området immateriella, industriella och kommersiella rättigheter, som påverkar handelsvillkor, ska samråd omgående inledas på begäran av endera parten i syfte att uppnå en ömsesidigt tillfredsställande lösning. Senast tre år efter detta avtals ikraftträdande ska parterna inleda förhandlingar om utförligare bestämmelser om immateriella, industriella och kommersiella rättigheter.
5. Varje part ska bevilja den andra partens medborgare en behandling som inte är mindre gynnsam än den som den beviljar sina medborgare med avseende på skydd för immateriella rättigheter, med beaktande av de undantag som redan angetts i de internationella instrument som upptas eller vid tillfälle kan komma att upptas i bilaga 2 till detta avtal och från den tidpunkt då de ratificeras av den berörda parten.
6. Från och med ikraftträdandet av detta avtal ska Irak vad avser erkännande och skydd av immateriella, industriella och kommersiella rättigheter bevilja företag och medborgare i unionen en behandling som inte är mindre gynnsam än den som Irak beviljar ett tredje land enligt bilaterala avtal.

AVSNITT VI

TVISTLÖSNING

KAPITEL 1

SYFTE OCH TILLÄMPNINGSSOMRÅDE

ARTIKEL 61

Syfte

Syftet med detta avsnitt är att förebygga och lösa eventuella tvister mellan parterna för att när så är möjligt komma fram till en ömsesidigt godtagbar lösning.

ARTIKEL 62

Tillämpningsområde

Detta avsnitt gäller för alla tvister angående tolkningen och tillämpningen av bestämmelserna i avdelning II i detta avtal, om inte annat uttryckligen anges.

KAPITEL II

SAMRÅD

ARTIKEL 63

Samråd

1. Parterna ska sträva efter att lösa alla tvister när det gäller tolkningen och tillämpningen av de bestämmelser som avses i artikel 62 genom att inleda samråd i en förtroendefull anda i syfte att gemensamt komma överens om en snabb och rättvis ömsesidigt godtagbar lösning.
2. Samråd ska inledas genom att en part sänder en skriftlig begäran till den andra parten med kopia till samarbetskommittén; av begäran ska framgå vilken åtgärd det rör sig om och vilka av de bestämmelser som avses i artikel 62 som parten anser tillämpliga.
3. Samråd ska hållas inom 30 dagar från den dag då begäran ingavs och ska, om parterna inte kommer överens om något annat, hållas på den svarande partens territorium. Samråden ska anses vara avslutade inom 30 dagar från den dag då begäran om samråd ingavs, om inte båda parterna är överens om att fortsätta samrådet. All information som lämnas ut under samrådet ska betraktas som konfidentiell.

4. Samråd om brådskande ärenden, bland annat frågor som gäller lättfördärliga varor eller säsongsvaror, ska hållas inom 15 dagar från den dag då begäran om samråd ingavs och anses vara avslutade inom 15 dagar från det att begäran om samråd ingavs.
5. Om samråden inte genomförs inom de tidsfrister som fastställs i punkterna 3 eller 4, eller om samråden har avslutats men ingen ömsesidigt godtagbar lösning har nåtts, får den klagande parten begära att en skiljenämnd tillsätts i enlighet med artikel 64.

KAPITEL III

TVISTLÖSNINGSFÖRFARANDEN

ARTIKEL 64

Inledande av skiljeförfarandet

1. Om parterna inte lyckas lösa tvisten genom samråd i enlighet med artikel 63 får den klagande parten begära att det tillsätts en skiljenämnd.

2. Begäran om tillsättande av en skiljenämnd ska lämnas in skriftligen till den svarande parten och till samarbetskommittén. Den klagande parten ska i sin begäran ange den särskilda åtgärd klagomålet gäller och förklara hur denna åtgärd kan anses strida mot de bestämmelser som avses i artikel 62 på ett sådant sätt att det kan utgöra den rättsliga grunden för klagomålet.

ARTIKEL 65

Tillsättande av skiljenämnd

1. En skiljenämnd ska bestå av tre skiljemän.
2. Parterna ska inom tio dagar från den dag då begäran om tillsättande av en skiljenämnd ingavs till samarbetskommittén samråda i syfte att enas om nämndens sammansättning.
3. Om parterna inte kan enas om nämndens sammansättning inom den tidsfrist som fastställs i punkt 2, kan endera parten begära att ordföranden för samarbetskommittén, eller dennes ställföreträdare, utser alla tre ledamöterna genom lottning bland de personer som är upptagna på den förteckning som avses i artikel 78 enligt följande: en bland de personer som den klagande parten föreslagit, en bland de personer som den svarande parten föreslagit och en bland de personer som av parterna valts att fungera som ordförande. Om parterna är eniga om valet av en eller flera av ledamöterna i skiljenämnden, ska de övriga ledamöterna utses genom samma förfarande från den tillämpliga förteckningen.

4. Ordföranden för samarbetskommittén, eller dennes ställföreträdare, ska välja ut skiljemännen inom fem dagar från det att någon av parterna ingett den begäran som avses i punkt 3, och i närvaro av en företrädare för varje part.
5. Skiljenämnden ska anses ha tillsatts den dag då de tre skiljemännen utses.
6. Om någon av de förteckningar som anges i artikel 78 inte har upprättats vid den tidpunkt då en begäran inges enligt punkt 3, ska de tre skiljemännen utses genom lottning bland de personer som formellt har föreslagits av den ena eller båda parterna.

ARTIKEL 66

Interimsrapport från nämnden

Senast 90 dagar efter den dag då skiljenämnden tillsattes ska den för parterna lägga fram en interimsrapport som ska innehålla en redogörelse för sakförhållandena, tillämpligheten av relevanta bestämmelser samt de viktigaste skälen till nämndens undersökningsresultat och rekommendationer. Parterna får inom 15 dagar efter det att interimsrapporten lagts fram lämna in en skriftlig begäran till skiljenämnden om att den ska ompröva särskilda aspekter i rapporten. Nämndens slutliga avgörande ska innehålla en tillfredsställande motivering till de argument som förts fram i samband med interimsöversynen och ska tydligt besvara de båda parternas frågor och anmärkningar.

ARTIKEL 67

Skiljenämndens avgörande

1. Skiljenämnden ska meddela sitt avgörande till parterna och till samarbetskommittén senast 120 dagar efter den dag då nämnden tillsattes. Om skiljenämnden anser att denna tidsfrist inte kan hållas, ska nämndens ordförande skriftligen meddela detta till parterna och till samarbetskommittén och ange skälen till förseningen samt det datum då nämnden planerar att ha avslutat sitt arbete. Under inga omständigheter får avgörandet meddelas senare än 150 dagar efter den dag då nämnden tillsattes.

2. I brådskande fall, bland annat fall som gäller lättfördärliga varor och säsongsvaror, ska skiljenämnden göra sitt yttersta för att meddela sitt avgörande senast 60 dagar efter den dag då nämnden tillsattes. Under inga omständigheter får avgörandet meddelas senare än 75 dagar efter den dag då nämnden tillsattes. Skiljenämnden får inom tio dagar från den dag då den tillsattes lämna ett preliminärt avgörande i frågan om huruvida den anser att fallet är brådskande.

ARTIKEL 68

Åtgärder för att följa skiljenämndens avgörande

Var och en av parterna ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa skiljenämndens avgörande, och parterna ska sträva efter att nå enighet om den tid som krävs för att följa avgörandet.

ARTIKEL 69

Rimlig tidsperiod för att följa skiljenämndens avgörande

1. Den svarande parten ska senast 30 dagar efter den dag då skiljenämndens avgörande meddelades parterna, till den klagande parten och samarbetskommittén anmäla den tidsperiod (nedan kallad *rimlig tidsperiod*) som den kommer att behöva för att följa avgörandet, om detta inte kan ske omgående.
2. Om parterna inte kan enas om vilken tidsperiod som är rimlig för att följa skiljenämndens avgörande, ska den klagande parten inom 20 dagar från den svarande partens anmälan enligt punkt 1 skriftligen begära att den ursprungliga skiljenämnden fastställer den rimliga tidsperiodens längd. En sådan begäran ska samtidigt anmälas till den andra parten och till samarbetskommittén. Skiljenämnden ska meddela sitt avgörande till parterna och till samarbetskommittén senast 20 dagar efter den dag då begäran ingavs.
3. Om den ursprungliga skiljenämnden eller några av dess ledamöter inte kan sammankallas ska förfarandena i artikel 65 tillämpas. Tidsfristen för meddelande av avgörandet ska vara 35 dagar från den dag då den begäran som avses i punkt 2 ingavs.
4. Den rimliga tidsperioden kan förlängas genom överenskommelse mellan parterna.

ARTIKEL 70

Översyn av åtgärder som har vidtagits för att följa skiljenämndens avgörande

1. Den svarande parten ska före utgången av den rimliga tidsperioden till den klagande parten och samarbetskommittén anmäla vilka åtgärder den har vidtagit för att följa skiljenämndens avgörande.
2. Om det råder oenighet mellan parterna om huruvida en åtgärd som anmälts enligt punkt 1 har vidtagits eller är förenlig med de bestämmelser som avses i artikel 62, får den klagande parten skriftligen begära att frågan hänskjuts till skiljenämnden för avgörande. Den klagande parten ska i sin begäran ange vilken särskild åtgärd klagomålet gäller och förklara varför denna åtgärd kan anses strida mot de bestämmelser som avses i artikel 62. Skiljenämnden ska meddela sitt avgörande inom 45 dagar från den dag då begäran ingavs.
3. Om den ursprungliga skiljenämnden eller några av dess ledamöter inte kan sammankallas ska förfarandena i artikel 65 tillämpas. Tidsfristen för meddelande av avgörandet ska vara 60 dagar från den dag då den begäran som avses i punkt 2 ingavs.

ARTIKEL 71

Provisorisk kompensation om skiljenämndens avgörande inte följs

1. Om den svarande parten underlåter att anmäla de åtgärder som har vidtagits för att följa skiljenämndens avgörande innan den rimliga tidsperioden har löpt ut, eller om skiljenämnden fastställer att den åtgärd som anmälts enligt artikel 70.1 inte är förenlig med den partens förpliktelser enligt de bestämmelser som avses i artikel 62, ska den svarande parten, om den klagande parten så begär, erbjuda provisorisk kompensation.
2. Om ingen överenskommelse om kompensation har kunnat träffas inom 30 dagar från utgången av den rimliga tidsperioden eller från skiljenämndens avgörande enligt artikel 70 att en åtgärd som vidtagits för att följa avgörandet inte är förenlig med de bestämmelser som avses i artikel 62, ska den klagande parten ha rätt att efter att anmälan till den svarande parten och till samarbetskommittén tillfälligt upphäva de förpliktelser som följer av de bestämmelser som avses i artikel 62 i en omfattning som motsvarar det upphävande eller den minskning av förmåner som orsakats av den bristande efterlevnaden. Den klagande parten får börja tillämpa upphävandet tio dagar efter den dag då anmälan gjordes, såvida inte den svarande parten har begärt skiljeförfarande enligt punkt 3.

3. Om den svarande parten anser att omfattningen av det tillfälliga upphävandet av förpliktelser inte motsvarar det upphävande eller den minskning av förmåner som orsakats av den bristande efterlevnaden, får den inge en skriftlig begäran om att den ursprungliga skiljenämnden ska avgöra frågan. En sådan begäran ska anmälas till den klagande parten och till samarbetskommittén inom 10 arbetsdagar från utgången av den tidsperiod som avses punkt 2. Den ursprungliga skiljenämnden ska meddela sitt avgörande om omfattningen av det tillfälliga upphävandet av förpliktelser till parterna och till samarbetskommittén inom 30 dagar från den dag då begäran ingavs. Förpliktelserna får inte upphävas förrän skiljenämnden har meddelat sitt avgörande, och det tillfälliga upphävandet ska vara förenligt med nämndens avgörande.

4. Om den ursprungliga skiljenämnden eller några av dess ledamöter inte kan sammankallas på nytt, ska förfarandena i artikel 65 tillämpas. Tidsfristen för att meddela avgörandet ska vara 45 dagar från den dag då den begäran som avses i punkt 3 ingavs.

5. Upphävandet av förpliktelserna ska vara tillfälligt och ska tillämpas endast till dess att den åtgärd som konstaterats strida mot de bestämmelser som avses i artikel 62 har undanröjts eller ändrats på ett sådant sätt att den blir förenlig med de bestämmelserna i enlighet med artikel 72 eller till dess att parterna har enats om en lösning av tvisten.

ARTIKEL 72

Översyn av åtgärder som har vidtagits för att följa skiljenämndens avgörande
efter det tillfälliga upphävandet av förpliktelser

1. Den svarande parten ska till den andra parten och samarbetskommittén anmäla alla åtgärder som den har vidtagit för att följa skiljenämndens avgörande och sin begäran om att det upphävande av förpliktelser som tillämpas av den klagande parten ska upphöra.
2. Om parterna inte når en överenskommelse om den anmälda åtgärdens förenlighet med de bestämmelser som avses i artikel 62 inom 30 dagar från den dag då anmälan ingavs, ska den klagande parten skriftligen begära att frågan hänskjuts till den ursprungliga skiljenämnden för avgörande. En sådan begäran ska samtidigt anmälas till den svarande parten och till samarbetskommittén. Skiljenämndens avgörande ska meddelas parterna och samarbetskommittén inom 45 dagar från den dag då begäran ingavs. Om skiljenämnden fastställer att en åtgärd som vidtagits i syfte att följa skiljenämndens avgörande är förenlig med de bestämmelser som avses i artikel 62, ska det tillfälliga upphävandet av förpliktelser upphöra att tillämpas.
3. Om den ursprungliga skiljenämnden eller några av dess ledamöter inte kan sammankallas på nytt, ska förfarandena i artikel 65 tillämpas. Tidsfristen för att meddela avgörandet ska vara 60 dagar från den dag då den begäran som avses i punkt 2 ingavs.

ARTIKEL 73

Ömsesidigt godtagbar lösning

Parterna får när som helst nå en ömsesidigt godtagbar lösning på tvister som omfattas av detta avsnitt. De ska anmäla alla sådana lösningar till arbetskommittén och till skiljenämnden. När en ömsesidigt godtagbar lösning har anmälts, ska nämnden avsluta sitt arbete och förfarandet avslutas.

ARTIKEL 74

Arbetsordning

1. Tvistlösningsförfarandena enligt detta avsnitt ska styras av den arbetsordning och den uppförandekod som samarbetskommittén ska anta.
2. Parterna får besluta att ändra arbetsordningen och uppförandekoden.
3. Utfrågningarna i skiljenämnden ska vara öppna för allmänheten i enlighet med arbetsordningen.

ARTIKEL 75

Upplysningar och råd i sakfrågor

På begäran av en part eller på eget initiativ får skiljenämnden från alla källor, bl.a. från parterna i tvisten, inhämta upplysningar som den finner lämpliga för förfarandena i nämnden. Nämnden ska också ha rätt att begära relevanta expertutlåtanden om den finner det lämpligt. Alla upplysningar som inhämtas på detta sätt ska delges båda parter, som ska kunna lämna synpunkter. Berörda fysiska eller juridiska personer som är etablerade på parternas territorium ska ha rätt att i egenskap av sakkunniga (*amicus curiae*) informera skiljenämnden i enlighet med arbetsordningen.

ARTIKEL 76

Tolkningsregler

En skiljenämnd ska tolka de bestämmelser som avses i artikel 62 i enlighet med sedvanerättsliga regler för tolkning av allmän folkrätt, inklusive de kodifierade reglerna i Wienkonventionen om traktaträtten. Skiljenämndens avgöranden kan inte utvidga eller begränsa de rättigheter och skyldigheter som följer av de bestämmelser som avses i artikel 62.

ARTIKEL 77

Skiljenämndens beslut och avgöranden

1. Skiljenämnden ska göra sitt yttersta för att fatta beslut enhälligt. Om det inte går att uppnå enhällighet, ska frågan avgöras genom enkel majoritet. Skiljemännens avvikande meningar får dock aldrig offentliggöras.
2. Skiljenämndens avgöranden ska vara bindande för parterna och får inte ge upphov till några rättigheter eller förpliktelser för fysiska eller juridiska personer. Skiljenämnden ska i sitt avgörande redovisa sakförhållandena, tillämpligheten av de relevanta bestämmelserna i avtalet samt de viktigaste skälen till nämndens undersökningsresultat och slutsatser. Samarbetskommittén ska offentliggöra skiljenämndens avgöranden i sin helhet, såvida den inte beslutar annorlunda för att skydda konfidentiella uppgifter om företag.

KAPITEL IV

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

ARTIKEL 78

Förteckning över skiljemän

1. Samarbetskommittén ska senast sex månader efter avtalets ikraftträdande sammanställa en förteckning över 15 personer som är villiga och har möjlighet att fungera som skiljemän. Var och en av parterna ska föreslå fem personer till skiljemän. Parterna ska också utse fem personer som inte är medborgare i någon av parterna och som ska fungera som ordförande för skiljenämnden. Samarbetskommittén ska se till att förteckningen alltid är fullständig.
2. Skiljemännen ska ha specialkunskaper eller erfarenhet inom juridik och internationell handel. De ska vara oberoende, uppträda i egenskap av enskilda individer och inte ta emot instruktioner från någon organisation eller regering eller ha anknytning till någon av parternas regeringar samt följa uppförandekoden.

ARTIKEL 79

Förhållande till förpliktelserna enligt WTO

1. Till dess att Irak ansluter sig till WTO ska en skiljenämnd, när den fäller avgörande om en påstådd överträdelse av en av de bestämmelser som avses i artikel 62 som inbegriper eller hänvisar till en bestämmelse i WTO-avtalet, anta en tolkning som är fullt förenlig med relevanta beslut av WTO:s tvistlösningsorgan.
2. Efter Iraks anslutning till WTO ska punkterna 3-6 gälla:
3. Tillämpningen av bestämmelserna om tvistlösning i detta avsnitt ska inte utgöra något hinder för eventuella åtgärder inom ramen för WTO, inklusive tvistlösningsåtgärder.
4. Om en part emellertid har inlett ett tvistlösningsförfarande avseende en viss åtgärd, antingen i enlighet med artikel 64.1 i detta avtal eller i enlighet med WTO-avtalet, får den inte inleda ett tvistlösningsförfarande avseende samma åtgärd i något annat forum förrän det första förfarandet är avslutat. En part får inte heller söka upprättelse i båda forumen för överträdelse av en förpliktelse som är identisk enligt avtalet och enligt WTO-avtalet. När ett tvistlösningsförfarande väl har inletts, får parten i ett sådant fall inte söka upprättelse för överträdelse av samma förpliktelse enligt det andra avtalet i det andra forumet, såvida inte det valda forumet av skäl som rör förfarandet eller juridisk behörighet inte kommer fram till någon slutsats avseende kravet på upprättelse för överträdelse av den förpliktelsen.

5. För tillämpningen av punkt 4
 - a) ska ett tvistlösningsförfarande enligt WTO-avtalet anses ha inletts genom att en part begär att en nämnd ska tillsättas enligt artikel 6 i överenskommelsen om regler och förfaranden för tvistlösning och anses ha avslutats när tvistlösningsorganet antar nämndens rapport eller, i vissa fall, överprövningsorganets rapport, enligt artiklarna 16 och 17.14 i överenskommelsen om regler och förfaranden för tvistlösning,
 - b) ska ett tvistlösningsförfarande enligt detta avsnitt anses ha inletts genom att en part begär att en nämnd ska tillsättas enligt artikel 64.1 och anses ha avslutats när skiljenämnden meddelar parterna och samarbetskommittén sitt avgörande i enlighet med artikel 67.
6. Inget i detta avsnitt ska hindra en part från att genomföra ett tillfälligt upphävande av förpliktelser som godkänts av WTO:s tvistlösningsorgan. WTO-avtalet får inte åberopas för att hindra en part från att upphäva sina förpliktelser enligt avdelning II i detta avtal.

ARTIKEL 80

Tidsfrister

1. Alla tidsfrister som fastställs i detta avsnitt, inklusive skiljenämndens tidsfrister för att meddela sina avgöranden, ska räknas i kalenderdagar från och med dagen efter den dag då den åtgärd eller händelse de avser inträffade.
2. Alla tidsfrister som anges i detta avsnitt får förlängas genom överenskommelse mellan parterna.

AVDELNING III

SAMARBETSOMRÅDEN

ARTIKEL 81

Finansiellt och tekniskt bistånd

1. För att målen med detta avtal ska uppnås ska Irak få finansiellt och tekniskt bistånd från unionen i form av bidrag i syfte att påskynda den ekonomiska och politiska omvandlingen i Irak.

2. Detta bistånd ska beviljas inom ramen för unionens utvecklingsbistånd enligt Europaparlamentets och rådets relevanta förordningar.

Målen och områdena för unionens bistånd ska fastställas i ett vägledande program som avspeglar de prioriteringar som parterna ska enas om med hänsyn till Iraks utvecklingsbehov och utvecklingsstrategier, sektoriella absorptionsförmåga och reformframsteg.

3. Parterna ska säkerställa att unionens bidrag i form av teknisk bistånd ges i nära samordning med bidrag från andra källor. Unionens politik för utvecklingssamarbete och dess internationella agerande styrs av FN:s millennieutvecklingsmål och de viktigaste målen och principerna för FN och andra behöriga internationella organisationer. Vid genomförandet av unionens utvecklingspolitik ska principerna om biståndseffektivitet beaktas fullt ut, däribland Parisförklaringen av den 2 mars 2005 och Accra-handlingsplanen.

4. Utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelser om ömsesidig rättslig hjälp ska den part som får tekniskt eller finansiellt bistånd omgående tillmötesgå förfrågningar om administrativt samarbete från den andra partens behöriga myndigheter, i syfte att skärpa kampen mot bedrägeri och oegentligheter i samband med bistånd från unionen.

5. Iraks regering ska säkerställa att en kontaktpunkt för bedrägeribekämpning utses. Denna kontaktpunkt ska ha ansvaret för ett effektivt samarbete med unionens institutioner och organ, däribland Europeiska revisionsrätten och Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf), särskilt när det gäller genomförandet av revisioner och kontrollåtgärder inom området för skydd av unionens ekonomiska intressen.

ARTIKEL 82

Samarbete när det gäller social och mänsklig utveckling

Samarbetet på det här området ska bekräfta den sociala dimensionen av globaliseringen och erinra om kopplingen mellan social utveckling, ekonomisk utveckling och miljömässigt hållbar utveckling. Samarbetet ska också understryka vikten av att minska fattigdomen, främja mänskliga rättigheter och grundläggande friheter för alla, däribland för utsatta grupper och fördrivna, och att åtgärda de grundläggande behoven när det gäller hälso- och sjukvård, utbildning och sysselsättning. Samarbetet på alla dessa områden ska framför allt inriktas på kapacitets- och institutionsuppbyggnad med beaktande av principerna om delaktighet, god samhällsstyrning och en sund och öppen förvaltning.

ARTIKEL 83

Utbildning och ungdomsfrågor

1. Parterna ska sträva efter att främja samarbete inom utbildning och ungdomsfrågor till ömsesidig nytta och därvid ta hänsyn till tillgängliga resurser och främja jämställdhet mellan könen.
2. Parterna ska särskilt uppmuntra utbyte av information, know-how, studerande, forskare, tekniska resurser, ungdomar och ungdomsledare samt uppbyggnad av kapacitet och samtidigt dra nytta av de möjligheter som befintliga samarbetsprogram erbjuder och den erfarenhet som båda parter har förvärvat på detta område.

3. Båda parter är också överens om att intensifiera samarbetet mellan högre utbildningsanstalter genom t.ex. Erasmus Mundusprogrammet i syfte att stödja spetsforskning och internationaliseringen av deras respektive utbildningssystem.

ARTIKEL 84

Sysselsättning och social utveckling

1. Parterna är överens om att stärka samarbetet på området sysselsättning och sociala frågor, bland annat samarbete i fråga om social sammanhållning, anständigt arbete, hälsa och säkerhet på arbetsplatsen, arbetsrätt, dialog mellan arbetsmarknadens parter, utveckling av mänskliga resurser samt jämställdhet mellan könen i syfte att främja full och produktiv sysselsättning och anständigt arbete för alla såsom grundläggande inslag för hållbar utveckling och fattigdomsminskning.

2. Parterna bekräftar sina åtaganden att främja och effektivt genomföra internationellt erkända arbetsnormer och sociala normer. Genomförande av relevanta multilaterala avtal om sociala frågor och arbetsmarknadsfrågor bör beaktas i samband med alla åtgärder som parterna vidtar enligt detta avtal.

3. Samarbetet kan ske bland annat i form av särskilda program och projekt som parterna kommit överens om, och i form av dialog, kapacitetsuppbyggnad, samarbete och initiativ på bilateral eller multilateral nivå rörande frågor av gemensamt intresse.
4. Parterna är överens om involvera arbetsmarknadens parter och andra berörda aktörer i dialogen och samarbetet.

ARTIKEL 85

Det civila samhället

Parterna erkänner att det organiserade civila samhället, i synnerhet akademikervärlden och kontakter mellan tankesmedjor, spelar en viktig roll och kan bidra till dialogen och samarbetsprocessen inom ramen för detta avtal och är överens om att främja en effektiv dialog med det organiserade civila samhället och sörja för att det faktiskt deltar.

ARTIKEL 86

Mänskliga rättigheter

1. Parterna är överens om att samarbeta för att främja och effektivt skydda de mänskliga rättigheterna, även med avseende på ratificering och genomförande av internationella instrument som rör de mänskliga rättigheterna liksom tillhandahållande av tekniskt bistånd, utbildning och kapacitetsuppbyggnad, beroende på vad som är lämpligt. Parterna är medvetna om att effekterna av samarbets- och utvecklingsprogram kommer att bli begränsade om de inte skyddar, stärker och respekterar de mänskliga rättigheterna.
2. Samarbetet om mänskliga rättigheter kan bland annat omfatta följande:
 - a) Stärkande av statliga institutioner med anknytning till mänskliga rättigheter och icke-statliga organisationer som är verksamma på detta område.
 - b) Främjande av och utbildning i mänskliga rättigheter på nationell och lokal nivå, särskilt inom offentlig förvaltning, rättsväsendet och brottsbekämpande organ, när det gäller kvinnors och barns rättigheter.
 - c) Utveckling av Iraks lagstiftning i överensstämmelse med internationell humanitär rätt och internationell människorättslagstiftning.

- d) Samarbete och informationsutbyte med de FN-institutioner som är verksamma på området mänskliga rättigheter.
- e) Stöd till den irakiska regeringens ansträngningar att ge de irakiska medborgarna en godtagbar levnadsstandard och skydda deras politiska, ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter utan diskriminering.
- f) Stöd till nationell försoning och kampen mot strafflöshet.
- g) Upprättande av en övergripande dialog om mänskliga rättigheter.

ARTIKEL 87

Industripolitiskt samarbete och samarbete kring små och medelstora företag

1. Samarbetet på detta område ska syfta till att underlätta omstruktureringen och moderniseringen av Iraks industri och samtidigt främja dess konkurrenskraft och tillväxt samt skapa gynnsamma villkor för ett samarbete mellan industrin i Irak och i unionen som gynnar båda parter.

A. Allmänt

2. Samarbetet ska

- a) främja en övergripande strategi för Iraks industri som tar hänsyn till hur verkligheten för närvarande ser ut för industriföretag inom den offentliga och privata sektorn,
- b) uppmuntra Irak att omstrukturera och modernisera sin industri, enligt villkor som säkerställer miljöskydd, hållbar utveckling och ekonomisk tillväxt,
- c) främja en miljö som är gynnsam för privata initiativ inom industrin i syfte att stimulera och diversifiera produktion som är avsedd för den inhemska marknaden och exportmarknaden,
- d) främja en miljö som stimulerar tillväxt och diversifiering av industriproduktionen i ett hållbart utvecklingsperspektiv,
- e) verka för att tillhandahålla information som främjar det gemensamma samarbetet på industriområdet,
- f) främja användningen av unionens och andra internationella tekniska föreskrifter, standarder och förfaranden för bedömning av överensstämmelse, i syfte att underlätta Iraks integration i världsekonomin; upprätta regelbundna utbyten mellan båda parter standardiserings- och normeringsorgan,

- g) samarbeta för att skapa ett ändamålsenligt näringslivsklimat,
- h) främja och uppmuntra förbättrade stödtjänster för information som är en grundläggande förutsättning för tillväxtpotentialen för näringsliv och ekonomisk utveckling,
- i) utveckla kontakter mellan parternas aktörer inom näringslivet (företag, yrkespersoner, branschorganisationer och andra näringslivsorganisationer, arbetsmarknadsorganisationer, osv.),
- j) uppmuntra gemensamma industriprojekt och upprätta samriskföretag och informationsnätverk.

B. Små och medelstora företag

3. Parterna är överens om att med beaktande av deras respektive ekonomiska politik och ekonomiska mål främja det industripolitiska samarbetet på alla områden som bedöms lämpliga i syfte att förbättra konkurrenskraften för små och medelstora företag.

4. Parterna ska

- a) sträva efter att utveckla och stärka små och medelstora företag och att främja samarbetet mellan dem,
- b) utveckla bistånd som svarar mot behoven hos mikroföretag och små och medelstora företag inom områden som finansiering, kompetensutveckling, teknik och marknadsföring, innovation liksom andra behov för etablering av små och medelstora företag, exempelvis inkubatorer, och andra utvecklingsområden,

- c) stödja små och medelstora företags verksamhet genom lämpligt nätverkssamarbete, och
- d) underlätta samarbete mellan företag genom att stödja relevanta samarbetsverksamheter som upprättats av den privata sektorn hos båda parter, genom att skapa kopplingar mellan aktörer i den privata sektorn i Irak och unionen i syfte att förbättra informationsflödet.

ARTIKEL 88

Samarbete på investeringsområdet

1. Parterna ska samarbeta för att skapa ett gynnsamt klimat för investeringar, såväl inhemska som utländska, och tillhandahålla ett tillräckligt skydd för investeringar, kapitalöverföringar och informationsutbyte om investeringsmöjligheter.
2. Parterna är överens om att stödja främjande och skydd av investeringar på grundval av principerna om icke-diskriminering och ömsesidighet.
3. Parterna ska uppmuntra informationsutbyte om gällande lagar och andra författningar samt om administrativ praxis på investeringsområdet.
4. Parterna ska uppmuntra samarbete mellan sina respektive finansinstitut för att underlätta investeringsmöjligheter.

5. I syfte att underlätta investeringar och handel är unionen beredd att vid behov bistå Irak i arbetet med att anpassa landets lagar och regelverk till unionens på de områden som omfattas av detta avtal.

ARTIKEL 89

Industristandarder och bedömning av överensstämmelse

Parterna får samarbeta när det gäller standarder, tekniska föreskrifter och bedömning av överensstämmelse enligt följande:

1. Främja användningen av internationella standarder när det gäller tekniska föreskrifter och bedömning av överensstämmelse, däribland sektorsspecifika åtgärder, på parternas territorier och öka samarbetet mellan parterna i samband med relevanta internationella institutioners och organisationers arbete.
2. Stödja initiativ för kapacitetssuppletering när det gäller standardisering, bedömning av överensstämmelse, ackreditering, metrologi och marknadsövervakning i Irak.
3. Främja och uppmuntra bilateralt samarbete mellan organ i Irak och unionen som ansvarar för standardisering, bedömning av överensstämmelse, ackreditering, metrologi och marknadsövervakning.

4. Utveckla gemensamma ståndpunkter för god regleringspraxis, inbegripet men inte begränsat till
 - a) öppenhet i samband med utarbetande, antagande och tillämpning av tekniska föreskrifter, standarder och förfaranden för bedömning av överensstämmelse,
 - b) behovet av och proportionaliteten hos regleringsåtgärder och därmed sammanhängande förfaranden för bedömning av överensstämmelse, inbegripet användningen av leverantörsdeklarationer om överensstämmelse,
 - c) användning av internationella standarder som grund för tekniska föreskrifter utom när sådana standarder inte skulle vara ett effektivt eller lämpligt medel för att uppnå legitima mål,
 - d) upprätthållande av respekten för tekniska föreskrifter samt marknadsövervakning.
5. Stärka regleringssamarbetet och det tekniska och vetenskapliga samarbetet genom bland annat utbyte av information, erfarenheter och data i syfte att förbättra kvaliteten och nivån på tekniska föreskrifter och utnyttja regleringsresurserna på ett effektivt sätt.
6. Utveckla kompatibilitet och konvergens för tekniska föreskrifter, standarder och förfaranden för bedömning av överensstämmelse.

ARTIKEL 90

Samarbete rörande jordbruk, skogsbruk och landsbygdsutveckling

Målet är att främja samarbetet inom jordbruk, skogsbruk och landsbygdsutveckling i syfte att främja diversifiering, miljövänliga metoder, hållbar ekonomisk och social utveckling och tryggad livsmedelsförsörjning. Parterna ska i detta syfte behandla följande frågor:

- a) Kapacitetsuppbyggnad av och utbildning för offentliga institutioner.
- b) Åtgärder som syftar till att höja jordbruksprodukternas kvalitet, kapacitetsuppbyggnadsåtgärder för producentsammanslutningar samt stöd till handelsfrämjande åtgärder.
- c) Åtgärder för hälsoskydd, djurskydd och växtskydd ur miljöhänsyn och andra relaterade frågor, med beaktande av parternas gällande lagstiftning och i överensstämmelse med Världshandelsorganisationens regler och multilaterala miljöavtal.
- d) Åtgärder för en hållbar ekonomisk och social utveckling i landsbygdsområden, inbegripet miljövänliga metoder, skogsbruk, forskning, överföring av kunskap, tillgång till land, vattenförvaltning och bevattning, hållbar landsbygdsutveckling och tryggad livsmedelsförsörjning.

- e) Åtgärder för att bevara traditionellt jordbrukskunnande som ger befolkningarna deras särskilda identitet, bland annat samarbete om geografiska beteckningar, erfarenhetsutbyte på lokal nivå och utveckling av samarbetsnätverk.
- f) Modernisering av jordbruket, bland annat av jordbruksmetoder, och diversifiering av jordbruksproduktionen.

ARTIKEL 91

Energi

1. Parterna ska sträva efter att stärka samarbetet inom energisektorn när det gäller principerna om fria, konkurrensutsatta och öppna energimarknader i följande syfte:
 - a) Öka energitryggheten och samtidigt säkerställa miljömässig hållbarhet och främja ekonomisk tillväxt.
 - b) Utveckla institutionella och rättsliga ramar inom energisektorn i syfte att säkerställa en effektivt fungerande energimarknad och främja energiinvesteringar.
 - c) Utveckla och främja partnerskap mellan företag i unionen och Irak inom områdena undersökning, produktion, bearbetning, transport, distribution och tjänster inom energisektorn.

- d) Utveckla en regelbunden och effektiv dialog i energifrågor mellan parterna och regionalt, bland annat via den europeisk-arabiska Mashriq-gasmarknaden och andra relevanta regionala initiativ.
2. I detta syfte är parterna överens om att främja ömsesidigt fördelaktiga kontakter i syfte att
- a) stödja utvecklingen av en lämplig energipolitik i Irak, en rättslig ram för denna samt infrastruktur, som bygger på principerna om miljömässig hållbarhet, sund förvaltning av energiresurser och en fri, konkurrensutsatt och öppen marknad,
 - b) samarbeta för att förbättra den administrativa och rättsliga kapaciteten och för att inrätta stabila och tydliga rättsliga villkor i syfte att stimulera näringsverksamhet och internationella energiinvesteringar i Irak,
 - c) främja tekniskt samarbete för undersökning och utveckling av de irakiska olje- och naturgastillgångarna, liksom för utveckling och modernisering av olje- och gasinfrastrukturer, bland annat nät för transport och transit till Mashriqregionen, andra regionala initiativ och unionens marknad,
 - d) förbättra pålitligheten hos det irakiska elförsörjningssystemet,
 - e) stärka samarbetet för att förbättra energitryggheten och bekämpa klimatförändringen genom att främja förnybara energikällor, energieffektivitet och minskad efterbränning,

- f) underlätta kunskapsutbyte, överföring av teknik och bästa praxis samt utbildning av fackmän,
- g) främja Iraks deltagande i den regionala integreringen av energimarknaderna.

ARTIKEL 92

Transporter

1. Parterna ska sträva efter att stärka samarbetet inom transportsektorn när det gäller inrättande av ett hållbart och effektivt transportsystem i följande syfte:
 - a) Förbättra utvecklingen inom transportsektorn och i fråga om samtrafik och samtidigt säkerställa miljömässig hållbarhet och främja ekonomisk tillväxt.
 - b) Utveckla institutionella och rättsliga ramar inom alla transportsektorer i syfte att säkerställa en effektivt fungerande transportmarknad och främja energiinvesteringar.
 - c) Utveckla och främja partnerskap mellan företag i unionen och Irak inom områdena undersökning, kapacitetsuppbyggnad, utveckling av infrastruktur, trygga och säkra transporter samt tjänster inom transportsektorn.

- d) Utveckla en regelbunden och effektiv dialog i transportfrågor mellan parterna och regionalt, bland annat via transportsamarbetet mellan EU och Medelhavsområdet och andra relevanta regionala initiativ.
2. I detta syfte är parterna överens om att främja ömsesidigt fördelaktiga kontakter i syfte att
- a) stödja utvecklingen av en lämplig transportpolitik för utveckling av alla transportmedel, en rättslig ram för denna samt återuppbyggnaden och utvecklingen av transportinfrastruktur i Irak, och därvid framhålla vikten av hållbarhet; säkerställa intermodalitet och integration av alla transportmedel; undersöka möjligheten till ytterligare tillnärmning av de rättsliga ramarna till unionens standarder och internationella standarder, särskilt när det gäller säkerhet,
 - b) samarbeta för att förbättra/återupprätta den administrativa och rättsliga kapaciteten i syfte att utarbeta särskilda planer för prioriterade sektorer och inrätta stabila och tydliga rättsliga villkor för att stimulera näringsverksamhet och internationella investeringar inom transportsektorn i Irak, på grundval av unionens politik och praxis, samt utveckla nödvändiga oberoende tillsynsmyndigheter,
 - c) främja tekniskt samarbete för undersökning och utveckling av alla transportsektorer i Irak, liksom för utveckling och modernisering av transportinfrastruktur, bland annat samtrafikförmågan med transportnät till Mashriqregionen, andra regionala initiativ och unionens marknad,

- d) förbättra pålitligheten i transportflödena till och genom Irak,
- e) underlätta utbyte av kunskap, överföring av teknik och bästa praxis samt utbildning av yrkespersoner, som utgör viktiga steg i samarbetet och bör prioriteras,
- f) främja Iraks deltagande i sammankopplingen med de regionala transportsystemen,
- g) genomföra en nationell luftfartspolitik som omfattar utveckling av flygplatser, flygledning och ytterligare förstärkning av den administrativa kapaciteten (bland annat inrättande av en autonom civil luftfartsmyndighet som en verklig tillsynsmyndighet); förhandla fram ett ”övergripande” luftfartsavtal i syfte att återställa den rättsliga säkerheten för bilaterala avtal om lufttransporttjänster samt undersöka möjligheterna för förhandlingar om ett övergripande luftfartsavtal mellan unionen och Irak.

ARTIKEL 93

Miljö

1. Parterna är överens om behovet av att stärka och intensifiera miljöskyddsinsatserna, till exempel när det gäller klimatförändringarna, hållbar förvaltning av naturresurserna och skyddet av den biologiska mångfalden, eftersom detta är en förutsättning för nuvarande och kommande generationers utveckling.

2. Parterna är överens om att samarbetet på detta område bör främja miljöskyddet i syfte att uppnå hållbar utveckling. Resultatet från världstoppmötet om hållbar utveckling ska beaktas i samband med alla åtgärder som parterna vidtar enligt detta avtal.
3. Samarbetet på detta område ska bland annat inriktas på följande:
 - a) Utbyte av information och sakkunskap på miljöområdet (till exempel om stadsfrågor, naturskydd, vattenförvaltning och avfallshantering, katastrofhantering, osv.).
 - b) Främjande av regionalt samarbete på miljöskyddsområdet, däribland investeringar i miljöprojekt och miljöprogram.
 - c) Främjande av miljömedvetenhet och ökat deltagande från lokalsamhällena i arbetet med miljöskydd och hållbar utveckling.
 - d) Stöd till kapacitetsuppbyggnad på miljöområdet, bland annat för begränsning av och anpassning till klimatförändringarna.
 - e) Samarbete vid förhandlingar och genomförande av multilaterala miljöavtal.
 - f) Främjande av utbyte av tekniskt bistånd vid programplanering på miljöområdet och integrering av miljöhänsyn på andra politikområden.
 - g) Stöd till miljöforskning och miljöanalys.

ARTIKEL 94

Telekommunikation

Parterna ska samarbeta i syfte att

- a) främja ett ökat informationsutbyte om tillämplig lagstiftning och eventuella framtida lagstiftningsreformer inom telekommunikationssektorn i syfte att öka förståelsen för varandras regelverk när det gäller telekommunikation,
- b) utbyta information om utvecklingen inom informations- och kommunikationsteknik och standarder på området.

ARTIKEL 95

Vetenskap och teknik

1. Parterna ska främja samarbete inom civil vetenskaplig forskning och teknisk utveckling (FoTU) på grundval av principen om ömsesidig nytta samt, med beaktande av tillgängliga resurser, adekvat tillträde till parternas respektive forskningsprogram, med förbehåll för att en tillräckligt hög grad av effektivt skydd för immateriella, industriella och kommersiella rättigheter garanteras.

2. Det vetenskapliga och tekniska samarbetet ska särskilt omfatta
 - a) utbyte av vetenskapligt och tekniskt samarbete samt program,
 - b) anordnande av gemensamma vetenskapliga möten,
 - c) gemensam FoTU- verksamhet,
 - d) utbildning och program för rörlighet för vetenskapsmän, forskare och tekniska experter inom FoTU på båda sidor.
3. Detta samarbete ska genomföras enligt särskilda arrangemang, som ska förhandlas och beslutas i enlighet med sådana förfaranden som vardera parten antar och som bland annat ska fastställa lämpliga bestämmelser om immateriell äganderätt.

ARTIKEL 96

Tull- och skattesamarbete

1. Parterna ska upprätta samarbete på tullområdet, särskilt i fråga om utbildning, förenklade formaliteter, dokumentation och förfaranden när det gäller tullar, förebyggande, utredning och bekämpning av överträdelser av tullbestämmelser i syfte att säkerställa efterlevnad av alla de bestämmelser som enligt planerna ska antas på handelsområdet samt få till stånd en tillnärmning av Iraks tullsystem till unionens.

2. I syfte att stärka och utveckla ekonomin och samtidigt ta hänsyn till behovet av att utarbeta ett lämpligt regelverk erkänner parterna, utan att det påverkar deras respektive befogenheter, principerna om god förvaltning på skatteområdet, dvs. principerna om öppenhet, utbyte av information och lojal skattekonkurrens, och förbinder sig att genomföra dessa. I överensstämmelse med sina respektive befogenheter kommer parterna därför att förbättra det internationella samarbetet på skatteområdet och utarbeta åtgärder för att effektivt genomföra ovannämnda principer.

ARTIKEL 97

Statistiskt samarbete

Parterna är överens om att främja åtgärder för statistiskt samarbete. Dessa ska inriktas på kapacitets- och institutionsuppbyggnad och på förbättringar av det nationella statistiska systemet, bland annat utveckling av statistiska metoder samt produktion och spridning av statistik om handeln med varor och tjänster samt, mera allmänt, statistik avseende andra områden av betydelse för de nationella prioriteringar för social och ekonomisk utveckling som omfattas av detta avtal och som lämpar sig för statistisk bearbetning.

ARTIKEL 98

Makroekonomisk stabilitet och offentliga finanser

1. Parterna är överens om betydelsen av att uppnå makroekonomisk stabilitet i Irak genom en sund penningpolitik som syftar till att uppnå och upprätthålla prisstabilitet och genom en finanspolitik som syftar till att uppnå hållbar skuldsättning.
2. Parterna är överens om betydelsen av att uppnå effektivitet, öppenhet och ansvarsskyldighet för de offentliga finanserna både på nationell och lokal nivå i Irak.

3. Parterna är eniga om att samarbeta bland annat för att förbättra Iraks system för förvaltningen av de offentliga finanserna, bland annat med en övergripande budgetplanering och ett enda konto för statskassan som mål.

ARTIKEL 99

Utveckling av den privata sektorn

Parterna är överens om att samarbeta för att utveckla en marknadsekonomi i Irak, genom att förbättra investeringsklimatet, diversifiera näringsverksamheten, gå framåt med privatiseringsprogrammet och genom att förbättra övriga villkor för att snabbare skapa arbetstillfällen inom den privata sektorn.

ARTIKEL 100

Turism

1. Parterna uppmanar till insatser för bättre samarbete i syfte att uppnå en balanserad och hållbar utveckling av turism och närliggande frågor.

2. Parterna är därför överens om att utveckla samarbetet på turistområdet och i synnerhet att utbyta information, erfarenheter och bästa praxis avseende organisationen av den institutionella ramen för turistnäringen samt de allmänna förutsättningarna för företag inom turistnäringen.

ARTIKEL 101

Finansiella tjänster

Parternas samarbete ska syfta till en tillnärmning av deras normer och regler, bland annat för att

- a) stärka den finansiella sektorn i Irak,
- b) förbättra redovisnings-, tillsyns- och regleringssystemen inom bank- och försäkringssektorn och inom andra finansiella sektorer i Irak,
- c) utbyta information om sina respektive lagar som är i kraft eller håller på att utarbetas,
- d) utveckla kompatibla revisionssystem.

AVDELNING IV

RÄTTVISA, FRIHET OCH SÄKERHET

ARTIKEL 102

Rättsstatsprincipen

1. Inom samarbetet på området rättvisa, frihet och säkerhet ska parterna visa ett fortlöpande engagemang för och fästa särskild vikt vid rättsstatsprincipen, däribland rättsväsendets oberoende, tillgången till rättslig prövning och rätten till en rättvis rättegång.
2. Parterna ska samarbeta för en fortsatt utveckling av fungerande institutioner på områden som rör upprätthållande av lagen och rättskipning, bland annat genom kapacitetsuppbyggnad.

ARTIKEL 103

Rättsligt samarbete

1. Parterna är överens om att utveckla det rättsliga samarbetet på det civilrättsliga området, särskilt när det gäller ratificeringen och genomförandet av multilaterala konventioner om civilrättsligt samarbete, särskilt konventionerna från Haagkonferensen för internationell privaträtt om internationellt rättsligt samarbete och internationella tvister samt skydd av barn.

2. Parterna är överens om att underlätta och främja alternativa sätt att lösa civilrättsliga och handelsrättsliga tvister när så är möjligt i enlighet med tillämpliga internationella instrument.
3. När det gäller det straffrättsliga området ska parterna försöka stärka samarbetet kring frågor om ömsesidig rättslig hjälp och utlämning. Detta ska om så är lämpligt omfatta anslutning till och genomförande av Förenta nationernas relevanta internationella instrument, däribland Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen i enlighet med artikel 7 i detta avtal.

ARTIKEL 104

Skydd av personuppgifter

1. Parterna är överens om att samarbeta för att förbättra skyddet av personuppgifter i enlighet med högsta internationella standard, såsom t.ex. Förenta Nationernas riktlinjer för reglering av behandlingen av elektroniska dokument som innehåller personuppgifter (FN:s generalförsamlings resolution 45/95 av den 14 december 1990).
2. Samarbetet om skyddet av personuppgifter kan bland annat inbegripa tekniskt bistånd i form av utbyte av information och expertkunskaper.

ARTIKEL 105

Samarbete om migration och asyl

1. Parterna bekräftar på nytt den vikt de fäster vid gemensam hantering av migrationsströmmar mellan deras territorier. I syfte att stärka sitt samarbete ska parterna upprätta en omfattande dialog om alla frågor som rör migration, däribland olaglig migration, smuggling av migranter och människohandel samt införliva migrationsfrågorna i de nationella strategierna för ekonomisk och social utveckling av migranternas ursprungsområden.
2. Samarbetet ska grunda sig på en bedömning av särskilda behov, som ska utföras i samråd mellan parterna och genomföras i enlighet med tillämplig unionslagstiftning och nationell lagstiftning. Samarbetet ska särskilt inriktas på följande:
 - a) Migrationens grundläggande orsaker.
 - b) Utarbetande och genomförande av nationell lagstiftning och praxis när det gäller internationellt skydd, i syfte att följa bestämmelserna i 1951 års Genèvekonvention angående flyktingars rättsliga ställning, protokollet från 1967 samt andra relevanta internationella instrument, för att säkerställa respekten för principen om att ingen som riskerar att utsättas för förföljelse ska utvisas eller avvisas (*non-refoulement*), samtidigt som det konstateras att Irak ännu inte är part till 1951 års Genèvekonvention angående flyktingars rättsliga ställning och protokollet från 1967, men att landet överväger möjligheten att ansluta sig till dem i framtiden.

- c) Bestämmelser om rätt till inresa samt rättigheter och rättslig ställning för personer med inresetillstånd, rättvis behandling och integrering av utländska medborgare som lagligen vistas i landet, utbildning samt åtgärder för att motverka rasism, diskriminering och främlingsfientlighet.
- d) Upprättande av en verkningsfull politik för att förebygga olaglig invandring, smuggling av migranter och människohandel, inbegripet frågan om hur nätverk för sådan smuggling eller människohandel kan bekämpas och hur offren för denna handel kan skyddas.
- e) Återsändande, under humana betingelser och i värdiga former, av personer som olagligen uppehåller sig i ett berört land, inbegripet stöd till deras frivilliga återvändande, samt återtagande av dessa personer, i enlighet med punkt 3.
- f) Frågor på viseringsområdet som fastställs vara av ömsesidigt intresse inom ramen för det befintliga Schengenregelverket.
- g) Frågor på området gränsförvaltning och gränskontroll som rör organisation, utbildning, bästa arbetssätt och andra operativa åtgärder på fältet samt, i tillämpliga fall, utrustning, varvid utrustningens möjliga dubbla användningsområden ska beaktas.

3. Parterna är också överens om att inom ramen för sitt samarbete i syfte att förhindra och bekämpa olaglig invandring återta sina olagliga migranter. För detta ändamål ska följande gälla:

- a) Irak ska återta alla sina medborgare som inte uppfyller, eller inte längre uppfyller, gällande villkor för inresa till eller vistelse eller bosättning på en av unionens medlemsstaters territorium, på denna medlemsstats begäran och utan ytterligare formaliteter.
- b) Varje medlemsstat i unionen ska återta alla sina medborgare som inte uppfyller, eller inte längre uppfyller, gällande villkor för inresa till eller vistelse eller bosättning på Iraks territorium, på begäran av Irak och utan ytterligare formaliteter.

4. Unionens medlemsstater och Irak ska förse sina medborgare med lämpliga handlingar som bekräftar deras identitet och möjliggör resor för dessa ändamål. Om den person som ska återtas inte innehar någon handling eller något annat som styrker hans eller hennes nationalitet, ska de behöriga diplomatiska och konsulära beskickningarna i den berörda medlemsstaten eller Irak, på begäran av Irak eller den berörda medlemsstaten vidta åtgärder för att intervjua personen för att fastställa vederbörandes nationalitet.

5. Parterna är i detta sammanhang överens om att på begäran av någon av de parter som avses i artikel 122 och snarast möjligt ingå ett avtal om förhindrande och bekämpning av olaglig migration med bestämmelser om särskilda förfaranden och skyldigheter för återtagande som också, om båda parterna anser detta vara lämpligt, avser återtagande av medborgare från andra länder och av statslösa.

6. Samarbetet på detta område kommer att genomföras med full respekt för parternas rättigheter, skyldigheter och ansvar enligt tillämplig internationell rätt och internationell humanitär rätt.

ARTIKEL 106

Bekämpning av organiserad brottslighet och korruption

Parterna är överens om att samarbeta kring och bidra till kampen mot organiserad, ekonomisk och finansiell brottslighet och korruption samt förfalskning och olagliga transaktioner genom att till fullo uppfylla sina nuvarande ömsesidiga internationella förpliktelser på detta område, bland annat när det gäller ett effektivt samarbete för att återkräva tillgångar eller medel som härrör från korruptionshandlingar. Parterna ska främja genomförandet av FN:s konvention om organiserad gränsöverskridande brottslighet och dess tilläggsprotokoll och FN:s konvention mot korruption.

ARTIKEL 107

Bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism

1. Parterna är överens om att det är nödvändigt att sträva efter och samarbeta i syfte att förhindra att deras finansiella system används för att tvätta intäkter från alla former av brottslig verksamhet, inbegripet narkotikahandel och korruption och för att finansiera terrorism.
2. Båda parter är överens om att samarbeta om tekniskt och administrativt bistånd som tar sikte på att utveckla och genomföra föreskrifter och införa effektivt fungerande mekanismer för att bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism. Samarbetet omfattar återkrävandet av tillgångar eller medel som härrör från vinning av brott.
3. Samarbetet ska möjliggöra utbyte av relevanta upplysningar inom ramen för parternas respektive lagstiftning, liksom antagande av lämpliga standarder för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism motsvarande de standarder som antagits av arbetsgruppen för finansiella åtgärder mot penningtvätt (FATF) och av unionen och relevanta internationella organ som är verksamma på detta område.

ARTIKEL 108

Kampen mot olaglig narkotika

1. Parterna ska i enlighet med sina lagar och andra författningar sträva efter att minska utbudet av, handeln med och efterfrågan på olaglig narkotika och dess inverkan på narkotikamissbrukare och samhället i stort samt att effektivare förhindra avledning av kemiska prekursorer som används till olaglig framställning av narkotika och psykotropa ämnen. Parterna ska i sitt samarbete sörja för ett övergripande och balanserat tillvägagångssätt för att nå detta mål genom marknadsreglering och effektiva åtgärder och samordning mellan de behöriga myndigheterna, inbegripet de som är verksamma inom hälso- och sjukvård, utbildning, den sociala sektorn, brottsbekämpning och rättsväsendet.

2. Parterna ska komma överens om hur samarbetet ska genomföras för att dessa mål ska kunna uppnås. Åtgärderna ska baseras på gemensamt överenskomna principer som överensstämmer med relevanta internationella konventioner, den politiska förklaringen och den särskilda förklaring om de vägledande principerna för att minska efterfrågan på narkotika som godkändes på Förenta nationernas generalförsamlings tjugonde extra session om narkotika i juni 1998.

ARTIKEL 109

Kulturellt samarbete

1. Parterna förbinder sig att främja bilateralt samarbete på kulturområdet i syfte att öka den ömsesidiga förståelsen och främja kulturella förbindelser mellan parterna.
2. Parterna ska stödja utbyte av information och sakkunskap, liksom initiativ som bidrar till ökad kapacitetssupplebyggnad, särskilt när det gäller bevarande av kulturarvet.
3. Parterna ska intensifiera samarbetet när det gäller kampen mot olaglig handel med kulturegendom, i enlighet med relevanta resolutioner om Irak från FN:s säkerhetsråd. De ska främja ratificering och ett effektivt genomförande av relevanta internationella överenskommelser, bland annat Unescos konvention om förbud mot och förhindrande av olovlig import, export och överföring av äganderätt av kulturegendom från 1970.
4. Parterna ska främja den interkulturella dialogen mellan människor, kulturella institutioner och organisationer som företräder det organiserade civila samhället i unionen och Irak.
5. Parterna ska samordna sitt arbete i internationella forum, såsom Unesco, och/eller andra internationella organ, i syfte att främja kulturell mångfald, särskilt när det gäller ratificeringen och genomförandet av Unescos konvention om främjande av och skydd för mångfalden av kulturella uttryck.

ARTIKEL 110

Regionalt samarbete

1. Parterna är överens om att samarbete bör bidra till att underlätta och stödja Iraks stabilitet och regionala integration. I detta syfte är de överens om att främja aktiviteter som syftar till att stärka förbindelserna med Irak, dess grannländer och andra regionala partner.
2. Parterna är överens om att samarbetet dem emellan får omfatta åtgärder som vidtas inom ramen för samarbetsavtal med andra länder i samma region, förutsatt att dessa åtgärder är förenliga med detta avtal och ligger i parternas intresse.
3. Utan att utesluta något område är parterna eniga om att särskilt beakta följande åtgärder:
 - a) Främjande av intraregional handel.
 - b) Stöd till regionala institutioner och till gemensamma projekt och initiativ inom ramen för relevanta regionala organisationers verksamhet.

AVDELNING V

INSTITUTIONELLA OCH ALLMÄNNA BESTÄMMELSER SAMT SLUTBESTÄMMELSER

ARTIKEL 111

Samarbetsrådet

1. Ett samarbetsråd som ska övervaka genomförandet av detta avtal inrättas härmed. Det ska sammanträda på ministernivå en gång om året. Det ska behandla alla viktiga frågor som uppkommer inom ramen för detta avtal och alla andra bilaterala eller internationella frågor av gemensamt intresse när det gäller uppnående av avtalets mål. Samarbetsrådet får också lämna lämpliga rekommendationer genom överenskommelse mellan de två parterna.
2. Samarbetsrådet ska bestå av företrädare för parterna.
3. Samarbetsrådet ska självt fastställa sin arbetsordning.
4. Varje part kan till samarbetsrådet hänskjuta alla tvister avseende tillämpningen eller tolkningen av detta avtal.

5. Samarbetsrådet får avgöra tvisterna genom rekommendationer.
6. Bestämmelserna i denna artikel ska inte på något sätt påverka eller hindra tillämpningen av särskilda bestämmelser avseende tvistlösning inom ramen för avdelning II i detta avtal.

ARTIKEL 112

Samarbetskommittén och specialiserade underkommittéer

1. En samarbetskommitté som består av företrädare för parterna och som ska biträda samarbetsrådet i dess arbete inrättas härmed.
2. Samarbetsrådet får besluta att inrätta andra specialiserade underkommittéer eller organ som kan biträda det i dess arbete och ska fastställa dessa kommittéers eller organs sammansättning, uppgifter och arbetssätt.

ARTIKEL 113

Parlamentarisk samarbetskommitté

1. En parlamentarisk samarbetskommitté inrättas härmed. Den ska vara ett forum där ledamöter i det irakiska parlamentet och Europaparlamentet kan sammanträda och utbyta åsikter.
2. Den parlamentariska samarbetskommittén ska bestå av ledamöter av Europaparlamentet, å ena sidan, och av ledamöter av det irakiska parlamentet, å andra sidan.
3. Den parlamentariska samarbetskommittén ska underrättas om samarbetsrådets rekommendationer.
4. Den parlamentariska samarbetskommittén får lämna rekommendationer till samarbetsrådet.

ARTIKEL 114

Hjälpmedel

I syfte att underlätta samarbetet inom ramen för detta avtal är båda parter överens om att bevilja bemyndigade experter och tjänstemän som deltar i genomförandet av samarbetet de hjälpmedel som de behöver för att utföra sina uppgifter, i enlighet med parternas interna regler och föreskrifter.

ARTIKEL 115

Territoriell tillämpning

Detta avtal ska tillämpas, å ena sidan, på de territorier där fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt är tillämpliga och i enlighet med de villkor som fastställs i de fördragen, och, å andra sidan, på Iraks territorium.

ARTIKEL 116

Ikraftträdande och förlängning

1. Detta avtal ska träda i kraft den första dagen i den månad som följer på dagen för depositariens mottagande av den sista anmälan från parterna om att de förfaranden som är nödvändiga för detta ändamål har slutförts.
2. Detta avtal ingås för en period av tio år. Avtalet förlängs automatiskt med ett år i taget om inte endera parten säger upp det senast sex månader innan det upphör att gälla. Uppsägningen ska träda i kraft sex månader efter det att den andra parten har tagit emot anmälan. Uppsägningen ska inte påverka pågående projekt som inletts inom ramen för detta avtal innan anmälan om uppsägning togs emot.

ARTIKEL 117

Provisorisk tillämpning

1. Trots vad som sägs i artikel 116 är unionen och Irak eniga om att tillämpa artikel 2 samt avdelningarna II, III och V i detta avtal från och med den första dagen i den tredje månaden som följer på den dag då unionen och Irak till varandra har anmält att de förfaranden som är nödvändiga för detta ändamål har slutförts. Anmälan ska sändas till generalsekreteraren för Europeiska unionens råd, som ska vara depositarie för detta avtal.
2. Om det i en bestämmelse i detta avtal som parterna i enlighet med punkt 1 tillämpar redan innan avtalet trätt i kraft hänvisas till dagen för avtalets ikraftträdande, ska hänvisningen förstås som en hänvisning till den dag från och med vilken parterna enats om att tillämpa den bestämmelsen i enlighet med punkt 1.

ARTIKEL 118

Icke-diskriminering

Inom de områden som omfattas av detta avtal och utan att det påverkar tillämpningen av särskilda bestämmelser i detta

- a) får de ordningar som Irak tillämpar med avseende på unionen inte ge upphov till någon diskriminering mellan medlemsstaterna, deras medborgare eller deras bolag eller andra företag,
- b) får de ordningar som unionen tillämpar med avseende på Irak inte ge upphov till någon diskriminering mellan irakiska medborgare eller bolag eller andra företag.

ARTIKEL 119

Utvecklingsklausul

1. Parterna får genom gemensam överenskommelse ändra, revidera och utvidga detta avtal i syfte att utöka samarbetet, inbegripet komplettera det genom avtal eller protokoll inom specifika sektorer eller verksamhetsområden.
2. När det gäller genomförandet av detta avtal får endera parten framföra förslag om att utvidga samarbetets räckvidd, med beaktande av de erfarenheter som gjorts i samband med tillämpningen av avtalet. All utvidgning av samarbetets räckvidd inom ramen för detta avtal ska beslutas i samarbetsrådet.

ARTIKEL 120

Andra avtal

1. Utan att det påverkar tillämpningen av de relevanta bestämmelserna i fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt får varken detta avtal eller någon åtgärd som vidtas inom ramen för detta avtal påverka medlemsstaternas befogenheter att genomföra bilateralt samarbete med Irak eller att, i förekommande fall, ingå nya samarbetsavtal med Irak.
2. Detta avtal ska inte påverka tillämpningen eller genomförandet av åtaganden som respektive parter gör gentemot tredje part.

ARTIKEL 121

Underlåtenhet att genomföra avtalet

1. Parterna ska anta de allmänna eller särskilda bestämmelser som krävs för att de ska kunna fullgöra sina skyldigheter enligt detta avtal samt se till att de är förenliga med de mål som fastställs i avtalet.
2. Om en part anser att den andra parten har underlåtit att fullgöra en skyldighet enligt avtalet, får den vidta lämpliga åtgärder. Innan detta sker måste den inom 30 dagar lämna samarbetsrådet alla relevanta uppgifter som krävs för att en grundlig bedömning av situationen ska kunna göras i syfte att finna en lösning som kan godtas av parterna.

Vid valet av åtgärder ska de som minst stör tillämpningen av detta avtal prioriteras. Dessa åtgärder ska omedelbart anmälas till samarbetsrådet och ska på begäran av den andra parten bli föremål för samråd i samarbetsrådet.

3. Med avvikelse från punkt 2 får en part i följande fall omedelbart vidta lämpliga åtgärder i enlighet med internationell rätt:

- a) Uppsägning av detta avtal utan stöd i den internationella rättens allmänna regler.
- b) Överträdelse från den andra partens sida av de väsentliga beståndsdelarna i detta avtal enligt artiklarna 2 och 5.

Den andra parten kan begära att parterna sammankallas till ett brådskande möte inom 15 dagar för en grundlig bedömning av situationen i syfte att nå en för båda parter godtagbar lösning.

4. Med avvikelse från punkt 2 ska en part som anser att den andra parten har underlåtit att fullgöra en skyldighet enligt avdelning II i detta avtal uteslutande tillgripa och rätta sig efter tvistlösningsförfarandet enligt avdelning II avsnitt VI i detta avtal.

ARTIKEL 122

Definition av parterna

I detta avtal avses med parterna unionen eller dess medlemsstater eller unionen och dess medlemsstater, i enlighet med deras respektive befogenheter, å ena sidan, och Irak, å andra sidan.

ARTIKEL 123

Giltiga texter

Detta avtal är upprättat i två exemplar på bulgariska, danska, engelska, estniska, finska, franska, grekiska, italienska, lettiska, litauiska, maltesiska, nederländska, polska, portugisiska, rumänska, slovakiska, slovenska, spanska, svenska, tjeckiska, tyska, ungerska och arabiska språken, vilka alla texter är lika giltiga. Om språkversionerna inte stämmer överens hänvisas till det språk på vilket detta avtal förhandlades fram, nämligen engelska.

ARTIKEL 124

Bilagor, tillägg, protokoll och anmärkningar

Bilagorna, tilläggen, protokollen och anmärkningarna till detta avtal utgör en oskiljaktig del av avtalet.

BILAGA 4

ANMÄRKNINGAR OCH TILLÄGGSBESTÄMMELSER

ARTIKEL 23

Punkt 2

Annat investeringsskydd än den behandling som följer av artikel 25, inbegripet förfaranden för tvistlösning mellan investerare och stater, omfattas inte av detta avsnitt.

ARTIKEL 24

1. En juridisk person kontrolleras av en annan juridisk person om den sistnämnda har befogenhet att utse en majoritet av styrelseledamöterna eller på annat sätt lagenligt leda verksamheten.
2. Med termerna *upprättande* och *förvärv* av en juridisk person avses även kapitalplacering i en juridisk person i syfte att upprätta eller upprätthålla varaktiga ekonomiska förbindelser.

ARTIKEL 25

Punkt 1

Sådan behandling som är resultatet av unionens åtaganden när det gäller tillhandahållande av tjänster av tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktsbasis och oberoende yrkesutövare ska undantas från denna bestämmelse. Sådan behandling som följer av avtal som ingåtts av unionen eller dess medlemsstater om ömsesidigt erkännande i enlighet med artikel VII i Gats ska också undantas från denna bestämmelse.

Punkt 2

Irak kan uppfylla kravet i denna punkt genom att medge tjänster, tillhandahållare av tjänster, etableringar och investerare från unionen, antingen till formen identisk behandling eller till formen olik behandling i jämförelse med den som Irak medger sina egna tjänster, tillhandahållare av tjänster, etableringar och investerare av samma slag. Till formen identisk eller till formen olik behandling ska anses vara mindre gynnsam om den ändrar konkurrensvillkoren till förmån för tjänster eller tillhandahållare av tjänster från Irak jämfört med tjänster, tillhandahållare av tjänster, etableringar och investerare av samma slag från unionen.

Punkt 3

För säkerhets skull bör anmälan ställas till generaldirektören för generaldirektoratet för handel, eller dess efterträdare.

ARTIKEL 29

Punkt 4

Enbart det faktum att visering krävs ska inte anses upphäva eller minska dessa förmåner.

ARTIKEL 60

Punkt 1

I detta avtal avses med immateriella rättigheter upphovsrätt, även upphovsrätten till datorprogram och databaser, rätt av sitt eget slag för icke ursprungliga databaser, samt närstående rättigheter, patenträttigheter, rättigheter för varumärken, handelsnamn i den mån dessa skyddas som exklusiva rättigheter i berörd nationell lagstiftning, formgivningar, kretsmönster (topografier) i integrerade kretsar, geografiska beteckningar, däribland ursprungsbeteckningar, källangivelser, växtsorter, skydd av företagshemligheter och skydd mot illojal konkurrens enligt artikel 10a i Pariskonventionen för skydd av den industriella äganderätten (Stockholmsakten 1967).

Underbilaga 1 till BILAGA 1

1. *Upphandlande myndigheter i medlemsstaterna* omfattar också alla sådana underordnade enheter till en medlemsstats upphandlande myndigheter som inte är självständiga juridiska personer.
 2. När det gäller upphandling av enheter i unionen och av centrala statliga enheter på försvars- och säkerhetsområdet omfattas endast icke-känslig och icke-militär materiel som anges inom ramen för unionens åtaganden i bilaga I till detta avtal.
-

ENSIDIG FÖRKLARING FRÅN EUROPEISKA UNIONEN OM ARTIKEL 96
(TULL- OCH SKATTESAMARBETE):

Unionen förklarar att medlemsstaterna är bundna av artikel 96 (Tull- och skattesamarbete) endast i den utsträckning som de på unionsnivå har ställt sig bakom principerna om god förvaltning på skatteområdet.